

TRAJECTIVISIE BELS LIJNTJE_SPOORBOEKJE

TILBURG / GOIRLE-RIEL / ALPHEN-CHAAM / BAARLE-HERTOG / BAARLE-NASSAU / RAVELS / TURNHOUT

TRAJECTVISIE BELS LIJNTJE_SPOORBOEKJE

TILBURG / GOIRLE-RIEL / ALPHEN-CHAAM / BAARLE-HERTOG / BAARLE-NASSAU / RAVELS / TURNHOUT

december 2018

IDEA
CONSULT thinking ahead

MTD
LANDSCHAPSARCHITECTEN

VOORWOORD

Het Bels Lijntje... in alle opzichten een **verbindende lijn**.

Een continue verbindinglijn in cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en recreatief-toeristische zin. Een verbinding dwars door het landschap; één die grenzen overschrijdt. Een verbinding tussen twee landen, tussen verschillende steden en gemeenten, tussen elementen en verhalen. Een verbinding tussen verblijfsrecreatieve en horecavoorzieningen, een verbinding tussen bijzondere natuurgebieden, ecologische verbindingzones en een bijenlint. Een verbinding bovendien op internationaal, regionaal en lokaal niveau.

Een verbinding tussen mensen; mensen en verhalen.

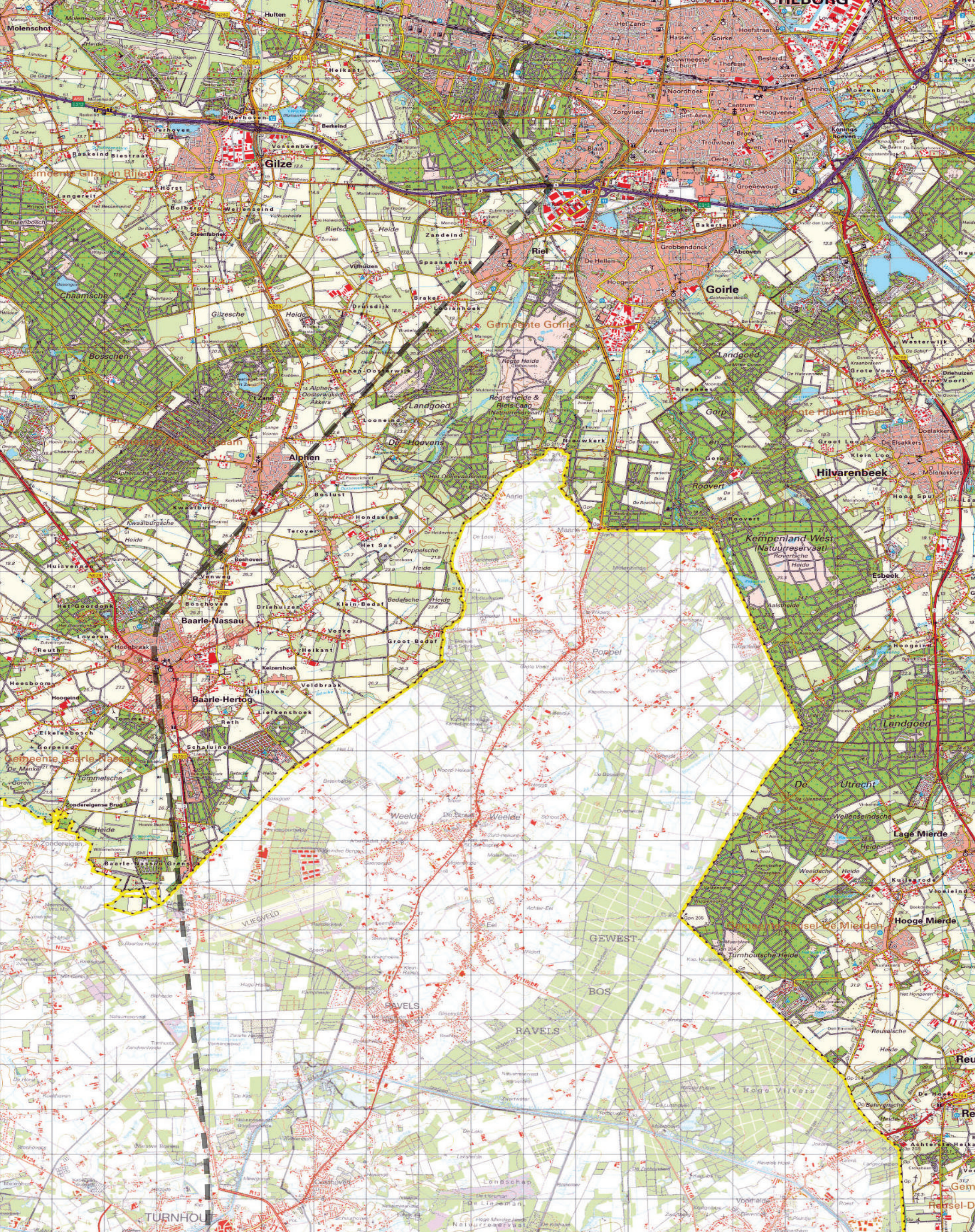
Deze verbinding maakte dat de zeven gemeenten langs het tracé – Turnhout, Ravels, Baarle-Nassau, Baarle-Hertog, Alphen-Chaam, Goirle en Tilburg – samen met het Regionaal Landschap Grote en Kleine Nete en Toerisme Provincie Antwerpen als coördinator, de handen in elkaar hebben geslagen om de toekomst van het Bels Lijntje te verzekeren. Het onderzoeken en optekenen van de unieke identiteit en het uitschrijven van een toekomstvisie voor het Bels Lijntje, benadrukken het gezamenlijk engagement van de partners, om in de toekomst te investeren in deze grensoverschrijdende verbinding. Meer nog, de partners ambiëren om de Trajectvisie en het Inspiratiedocument als kapstok te gebruiken en als handvaten aan te bieden voor het verder ontwikkelen van het Bels Lijntje tot een samenhangend fietstraject, verweven met het onderliggende landschap, natuurgebieden, dorpen en steden.

De Trajectvisie en Inspiratiedocument Bels Lijntje scheppen het kader voor de toekomstige ruimtelijke en programmatische ontwikkeling en de strategische marktpositionering van de vroegere spoorlijn tussen Turnhout en Tilburg. Zij beogen hierbij het tot stand brengen van meer samenhang in de cultuurhistorische, ecologische en toeristisch-recreatieve ambities van de verschillende stakeholders.

Naast het scheppen van dit kader vormt de visie en het inspiratiedocument ook het fundament voor de toekomstige samenwerking tussen publieke en private partijen met betrekking tot het Bels Lijntje. Deze samenwerking, die organisch groeide, zorgde reeds voor menig verrijkend initiatief langs de voormalige spoorlijn. Alle partijen voelen de nood om deze samenwerking in de toekomst verder te verzilveren.

Hierbij streven de partners naar een breed draagvlak bij de verschillende stakeholders. Zoals bijvoorbeeld de Stichting Bels Lijntje, Coöperatie Bels Lijntje, de betrokken bewoners, natuurorganisaties en ondernemers. Sterker nog, deze stakeholders toonden een grote betrokkenheid. Zij droegen gedurende het onderzoekstraject intensief bij aan het tot stand komen van deze trajectvisie. Onze dankbaarheid is dan ook groot voor hun denkwerk, hun creatieve ideeën en de bron aan kennis en inspiratie. Hetgeen de kwaliteit van deze trajectvisie alleen maar verhoogde.

Nu deze Trajectvisie en Inspiratiedocument Bels Lijntje voor ons op tafel liggen, zien we de toekomst, met daarbij zonder twijfel boeiende samenwerking en realisaties, vol vertrouwen tegemoet!

INHOUD

1	ontwikkelingsgeschiedenis	9
	aanleg en verval	
	ruimtelijk beeld	
	bouwkundige elementen	
2	context	17
	landschap	
	cultuurhistorie	
	ecologie	
	recreatie en toerisme	
	verkeer en mobiliteit	
	relevante ruimtelijk plannen en beleid	
3	identiteit	33
	grensoverschrijdende verbinding	
	cultuurhistorische spoorgeschiedenis	
	rust en ruimte	
4	strategische visie	34
	verbinden	
	versterken	
	stroomlijnen en vermarkten	
5	ruimtelijke visie	41
	connecting the dots	
	beyond connecting the dots	
6	aanbevelingen voor vervolg	51
	bijlagen	53
	participatieve communicatie	
	ideeëncarrousel I	
	ideeëncarrousel II	
	ideeëncarrousel III	
	sociale media	
	colofon	75

ONTWIKKELINGSGESCHIEDENIS 1

aanleg en verval

Het plan om Tilburg en Turnhout met een spoorlijn te verbinden, en daarboven om Parijs met Amsterdam te verbinden, kwam uit kringen van het bedrijfsleven. De gedachte dat het vervoer van goederen en personen tussen Frankrijk, België en Nederland, een groot potentieel had, kwam vooral uit een bedrijfseconomische hoek.

Na eerdere pogingen, werd er door de toenmalige Belgische spoorwegen 'Société des Chemins de fer du Nord de la Belgique'; kortweg NB, tussen 1860 en 1867 intensief gewerkt aan de spoorlijn. De Belgen zagen kansen om via deze lijn steenkool te transporteren naar Nederlandse fabrieken.

In 1865 was het Belgische deel van de spoorlijn gereed; in augustus 1867 naderde men Tilburg en op 1 oktober 1867 ging de lijn met drie dagelijkse ritten van start.

In Nederland werd de spoorwegverbinding 'het Bels lijntje' genoemd; zowel de aanleg als de exploitatie waren immers in Belgische handen. De exploitatie lag bij Le Grand Central Belge; die onder andere de lijnen exploiteerde die in concessie waren bij de NB.

De reis van Tilburg naar Turnhout duurde ongeveer een uur en liep vanuit Tilburg via Riel, Alphen, Baarle-Nassau, Weelde-Merksplas naar Turnhout en vice versa. Men bouwde voor de nieuwe spoorlijn in eerste instantie vier nieuwe stations: Riel, Alphen, Baarle-dorp en Weelde-Merksplas. De stations van Turnhout en Tilburg bestonden toen al. In 1906 kwam daar nog eens het grensstation, Baarle-Nassau-grens / Weelde-station bij.

Naast de stations bouwde men ter hoogte van de met het spoor kruisende wegen wacht- en seinhuisjes; later ook wel bekend als 'routehuisjes'. Langs de spoorlijn Tilburg -Turnhout werden in eerste instantie 36 routehuisjes gebouwd, waarvan 27 op Nederlands en 9 op Belgisch grondgebied. Lange tijd was er onduidelijkheid over de locaties van de routehuisjes in België. Recent werd door bestudering van de kaarten van Cartesius; en met name de kaarten uit 1871, 1881-85, 1909 en 1928, duidelijk waar deze routehuisjes stonden (bron: <http://www.cartesius.be>).

Zij hadden allen eenzelfde architectuur en stonden op een iets verhoogd grondlichaam met hun voordeur in de richting van het spoor. Ze waren genummerd van Turnhout naar Tilburg. In deze routehuisjes woonden spoorwachters met vaak kinderrijke gezinnen. Zij regelden, soms met een ketting over de weg soms met een slagboom, het wegverkeer als er een trein passeerde en hieven hiervoor een soort tol. Niet aan elke kruising stond een routehuisje; sommigen bedienden meer dan één overweg.

De maatschappij Grand Central Belge had grote plannen met de lijn. Het moest het spoor voor internationaal goederenverkeer tussen Nederland en België worden. Echter, vanaf de aanleg stagneerde de groei van het personen- en goederenvervoer langs de lijn, onder andere doordat andere aansluitende spoorwegen niet in handen waren van het GCB, maar ook door de wereldoorlogen en de opkomst van vrachtvervoer.

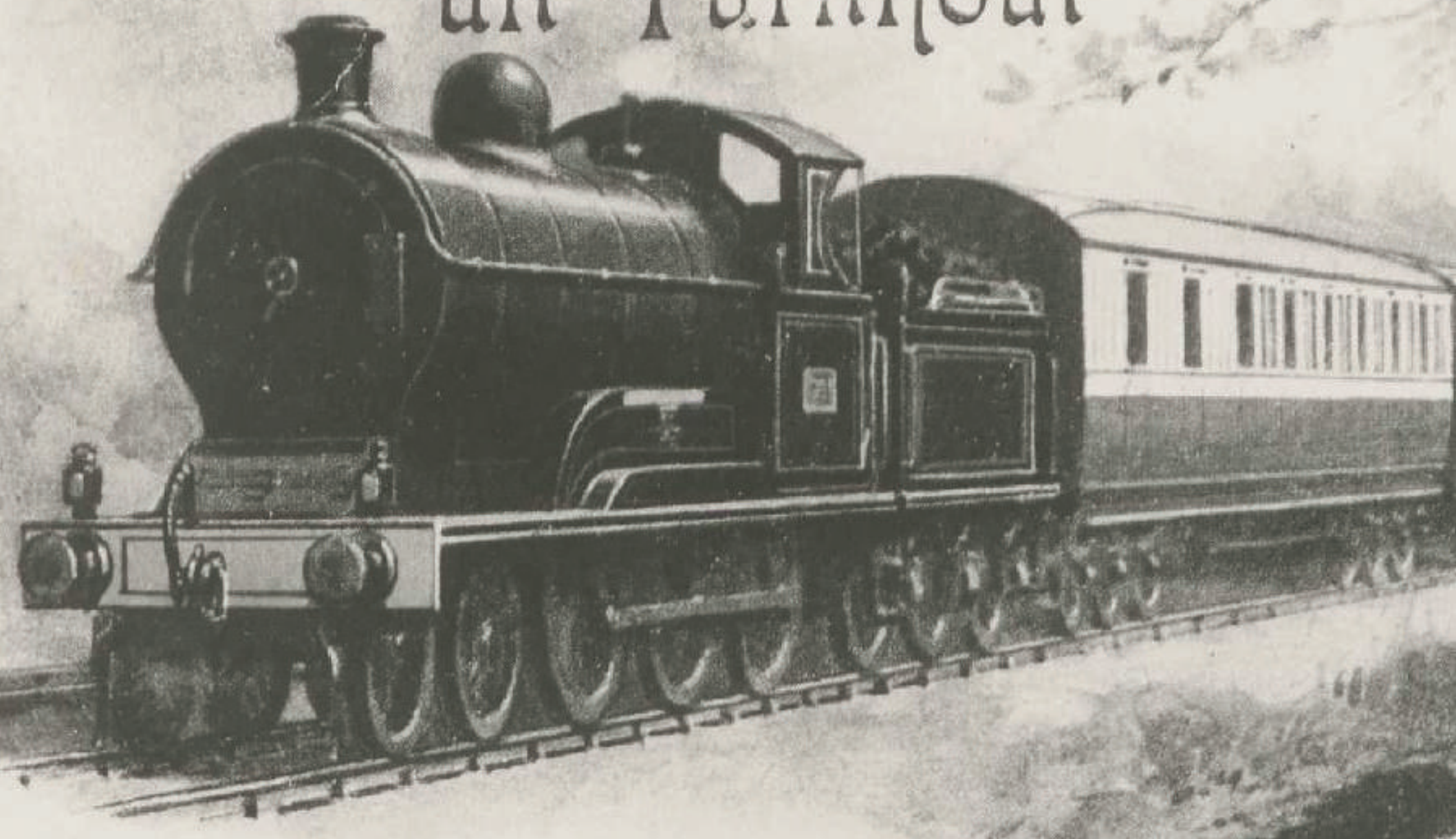
Rond de eeuwwisseling werd de spoorlijn overgenomen door een combinatie van de Belgische Staatspoorwegen en de Nederlandse Spoorwegen. Zij namen in 1906 het initiatief tot het realiseren van het grensstation; Baarle-Nassau / Weelde-station. Men dacht namelijk dat de stations Baarle-Nassau en Weelde-Merksplas de verwachte drukte niet zouden kunnen verwerken. Dit zevende station langs het Bels Lijntje had een enorme omvang met perrons van honderden meters lang, die voor de helft in België en voor de helft in Nederland lagen. Men bouwde onder andere een groot rangeeremplacement, een draaischijf, douaneloodsen en zowel aan Belgische als aan Nederlandse zijde woningen voor personeel. Het was een omvangrijk ensemble; alles naar ontwerp van architect G.W. Heukelom. Door de Belgische Staatsspoorwegen en Nederlandse Spoorwegen werden rond 1914 de zeer kleine routehuisjes vergroot tot hun huidige omvang. Zij werden nu bovendien andersom genummerd van Tilburg in de richting van Turnhout.

links: historische topografische kaart Bels Lijntje 1880-1890

Een kus

uit Turnhout

Toen de Belgische Staat zich geïnteresseerd toonde in het nationaliseren van de internationale spoorlijn via Roosendaal, ook in handen van de Grand Central Belge, ontstond er een strategisch spel. Om een zo hoog mogelijke prijs te kunnen vragen voerde de GCB zoveel mogelijk treinen via Roosendaal in plaats van via Tilburg. Het Bels Lijntje degradeerde tot een lokale lijn en het vervoer van personen werd vanaf 1872 beperkt en in 1934 zelfs geheel gestaakt. Dit werd mede veroorzaakt door de introductie van een tramlijn tussen Tilburg en Turnhout in 1930 en de komst van de bus. Het Bels Lijntje had in deze periode vooral nog een betekenis voor het vervoer van steenkool vanuit België naar de Tilburgse textiel fabrieken en de Goirlese linnenspinnerijen. Vanaf de dertiger jaren van de vorige eeuw ging echter ook het goederenvervoer bergafwaarts.

Goirle lag nooit direct aan het Bels lijntje, maar vanaf 1900 was er wel een aftakking om met name de linnenspinnerijen bereikbaar te maken. De aftakking werd op initiatief van de Goirlese industriëen vanaf Riel in de richting van Goirle door de Nederlandse Staatsspoorwegen aangelegd. Ongeveer op dezelfde plek, waar rond 1958, het nieuwe tracé westelijk van Tilburg werd aangelegd. Men gebruikte de aftakking naar Riel uitsluitend voor goederenvervoer.

Tijdens de tweede Wereldoorlog, in 1942, braken de Duitsers de aftakking op. Dit werd nooit meer hersteld. De meeste elementen van deze spooraftakking verdwenen. In het huidige beeld is de aftakking enkel nog te herkennen als een zandpad met begeleidende eikenbeplanting; de Spoorbaan in de bebouwde kom en de centrale as van een nieuwbouwwijk.

Een aantal decennia later, rond 1958, werd het traject Riel-Tilburg, dat dwars door Tilburg liep, verlegd en vervangen door een tracé westelijk om de stad heen. Aanleidingen hiervoor waren de aanleg van het hogespoor in Tilburg en de wens om het Bels Lijntje zoveel mogelijk buiten de stad te houden.

Aan dit nieuwe westelijke tracé werd, ter hoogte van de Bredaseweg / Zwartvenseweg, ook een nieuw routehuisje toegevoegd; het 37e.

In de periode tussen 1930 en 1970 werden veel onderdelen en bouwkundige elementen van en langs het Bels Lijntje afgebroken; sporen, loodsen, stationnetjes en routehuisjes. Het station Baarle-Nassau / Weelde-station werd in 1959 gesloopt, slechts vijftig jaar na de opening. In 1966 verdween het station Riel en in 1968 dat van Alphen. Van de uiteindelijk 37 routehuisjes resteren in de huidige situatie slechts een 6-tal; de nummers 15, 18, 20, 23, 26 en 27. De overige zijn allen afgebroken.

Vanaf 1973 werd met het plan Herwag; Herstructurering Wagenladingvervoer, een plan om het goederenvervoer te optimaliseren, het onderhoud aan het Bels Lijntje geminimaliseerd. Hiermee kwam een definitief einde aan het goederenvervoer over het Bels Lijntje.

Dit betekende echter nog niet het einde van het Bels Lijntje. In de zomer van 1974 werd de Stichting Stoomtrein Tilburg / Turnhout; S.S.T.T. opgericht. Deze organiseerde toeristische stoomtreinritten van Tilburg tot de grens en vice versa. Tussen 1974 en 1982 reed de stoomtrein in de zomermaanden als toeristische attractie over het Nederlandse deel van het Bels Lijntje. Het Belgische deel was toen al in een te slechte staat.

In de eerste twee succesvolle jaren huurde de stichting een trein van de NS. Dit bleek echter te duur en vanaf 1976 werd eigen materieel ingezet. Uiteindelijk kreeg de stichting het financieel niet rond. De ritten bleken niet winstgevend genoeg. Er was weinig steun van de gemeente en de NS om alles draaiende te houden. In de zomer van 1981 reed uiteindelijk de laatste stoomtrein over het lijntje.

Nadat de Stichting Stoomtrein Tilburg / Turnhout failliet was, lag het Bels Lijntje er tot 1986 ongebruikt bij. In 1986 werden op Belgisch grondgebied de rails verwijderd en kort daarna ook in Nederland. De NS was van plan om de resterende grond aan derden te verhuren en respectievelijk te verkopen. Zij hield tot januari 1988 de verhuur en verkoop aan particulieren af. Gedurende die periode kregen de gemeenten en de Provincie Noord-Brabant de tijd om alternatieve plannen te ontwikkelen. Ze grepen deze periode aan om, samen met de Grontmij, een inrichtingsplan op te stellen voor het Nederlandse deel van de voormalige spoorlijn. De toeristisch-recreatieve ontwikkeling bleef niet beperkt tot Nederland. Voor het Belgische gedeelte had men een vergelijkbaar plan, opgesteld door de toenmalige G.O.M.; Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij. Daarmee werd een directe toeristisch-recreatieve verbinding Turnhout / Tilburg mogelijk.

Via de G.O.M. verkreeg men de toezegging van een subsidie van de Europese Gemeenschap voor de aanleg van een grensoverschrijdend, toeristisch fietspad; het Bels Lijntje. Weliswaar onder de voorwaarden van participatie door de provincie Noord-Brabant en de provincie Antwerpen en het verwerven van subsidies bij het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme; het huidige Toerisme Vlaanderen. En zo startte de aanleg van het fietspad in de zomer van 1987.

In 1990 werd het toeristisch-recreatieve fietspad het 'Bels Lijntje' over het voormalige spoortracé feestelijk geopend.

'Met de overname door de Belgische Staatsspoorwegen en Nederlandse Spoorwegen, kwam het verval ... in de periode 1934-1973 had het Bels Lijntje alleen nog een betekenis voor goederenvervoer.'

'Rond 1986 werd het Bels Lijntje ontmanteld ... eerst in het Belgische deel en kort erna in het Nederlandse deel.'

ruimtelijk beeld

'Het oorspronkelijke continue dwarsprofiel van het Bels Lijntje is na het verdwijnen van het spoor verbrokken geraakt ...'

Het oorspronkelijke dwarsprofiel van het spoor bestond uit een grof grindbed van zo'n 4.5 meter breed. In het grindbed lagen op een onderlinge afstand van zo'n 1,5 meter de rails. Het grindbed in het Belgische deel was van een andere samenstelling dan die in het Nederlandse deel.

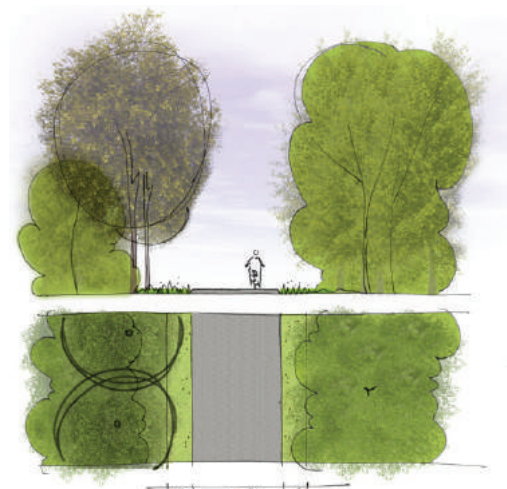
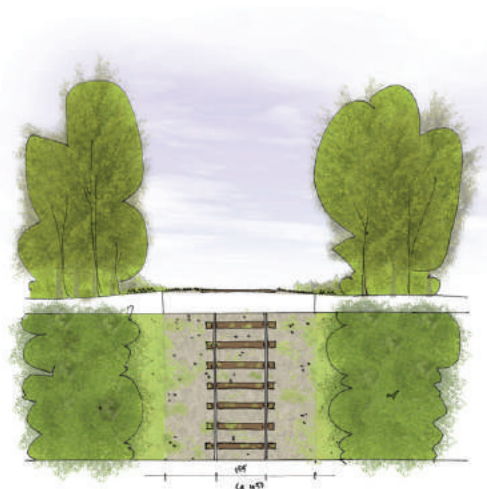
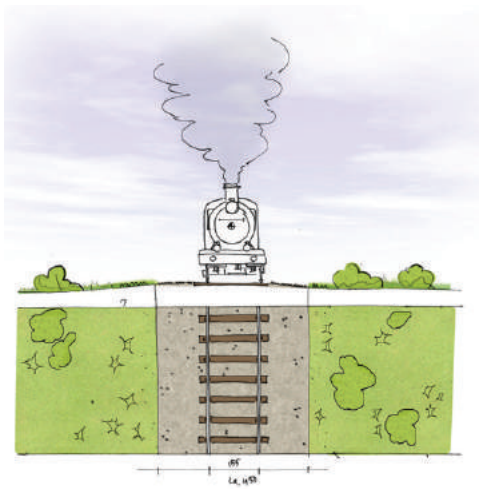
Ter hoogte van de kruisingen met wegen, liepen de rails door en werd het grindbed onderbroken. Hier lagen de rails opgesloten in de verharding van de weg en op sommige plekken verstevigd middels stelcon platen.

Het spoor lag, en ligt ook in de huidige situatie, in de lagere delen van het landschap op een iets verhoogd dijklichaam met aan weerszijden spoorsloten. In de hogere delen van het landschap lag het spoor op maaiveld en was soms ingegraven en ontbraken de spoorsloten juist.

Van oorsprong werd het Bels Lijntje niet gekenmerkt door een begeleidende beplanting, maar liep vooral ter hoogte van de Rielsche en Regte Heide en het Turnhoutse Vennengebied door een wijds en open landschap. In de loop van de tijd ontwikkelde zich de wisselende, begeleidende beplantingen, die kenmerkend zijn voor het huidige beeld. Zij zijn echter niet kenmerkend voor de karakteristieke spoortalud begroeiing.

Tussen 1986 en 1990 verwijderde men het grindbed en de rails en verving dit door een verharding, van zo'n 2.5 meter breed, ten behoeve van het fietspad. In deze periode werden belangrijke delen van het spoortrace al begeleid door beplanting.

In de laatste decennia verbrokkelde het beeld van het Bels Lijntje geleidelijk. Delen kregen hierbij een heel verschillend dwarsprofiel; variërend van een halfverharde weg van 2.5 meter breedte tot een geasfalteerde rijweg van 4.5 meter. Delen van het Bels Lijntje verdwenen helemaal, zoals het gedeelte ter hoogte van het bedrijventerrein in Alphen.

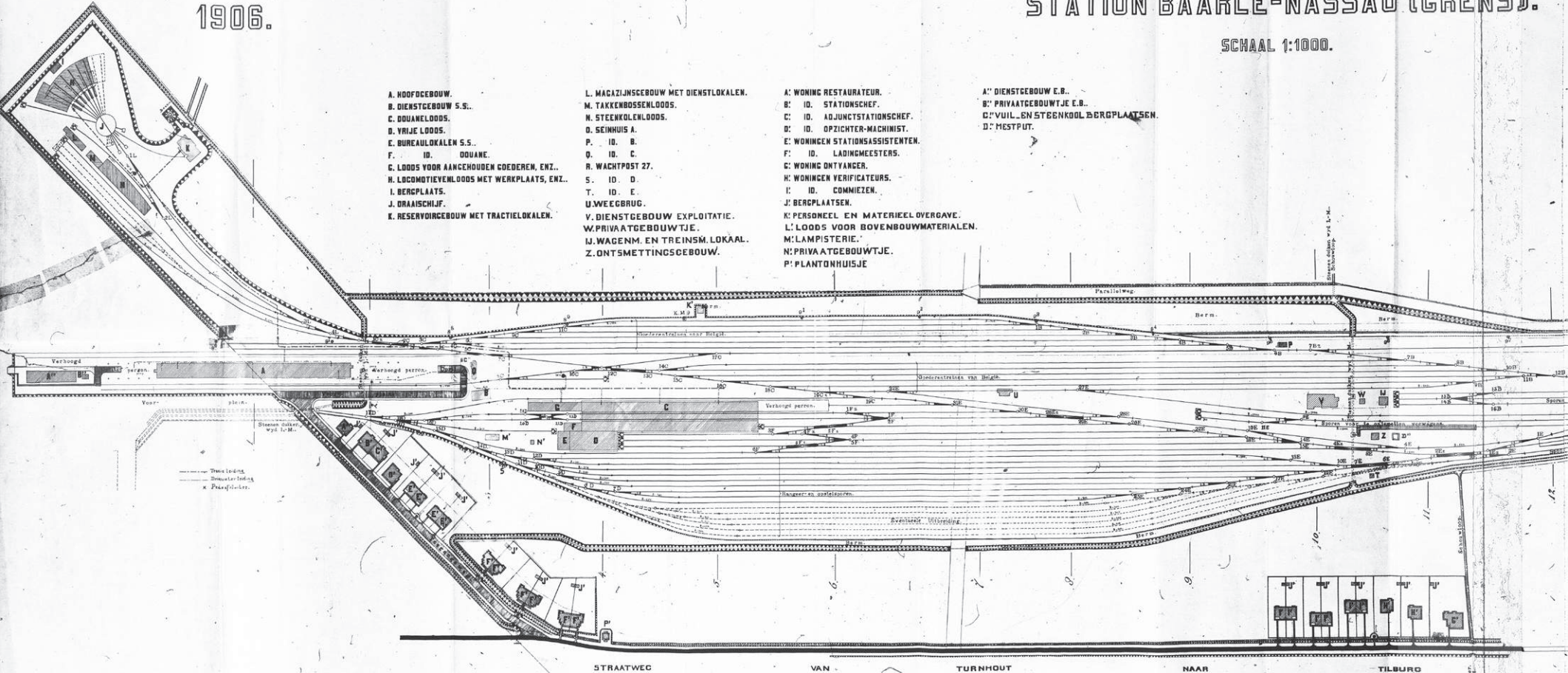

M.t.E.v.S.S.
1906.

STATION BAARLE-NASSAU (GRENZ).

SCHAAL 1:1000.

<p>A. HOOFDGEBOUW.
B. DIENSTGEBOUW S.S.
C. DOUANELOODS.
D. VRIJE LOODS.
E. BUREAULOCALEN S.S.
F. ID. DOUANE.
G. LOODS VOOR AANGEHOUDEN GOEDEREN, ENZ.
H. LOCOMOTIEVENLOODS MET WERKPLAATS, ENZ.
I. BERGPLAATS.
J. DRAAISCHIJF.
K. RESERVOIRGEBOUW MET TRACTIELOKALEN.</p> | <p>L. MAGAZIJNSGEBOUW MET DIENSTLOKALEN.
M. TAKKENBOSSENLOODS.
N. STEENKOLENLOODS.
O. SEINHUIS A.
P. ID. B.
Q. ID. C.
R. WACHPPOST 27.
S. ID. D.
T. ID. E.
U. WEEGBRUG.
V. DIENSTGEBOUW EXPLOITATIE.
W. PRIVAATGEBOUWTJE.
X. WAGENM. EN TREINSM. LOKAAL.
Z. ONTSMETTINGSGEBOUW.</p> | <p>A: WONING RESTAURATEUR.
B: ID. STATIONSCHEF.
C: ID. ADJUNCTSTATIONSCHEF.
D: ID. OPZICHTER-MACHINIST.
E: WONINGEN STATIONASSISTENTEN.
F: ID. LADINGMEESTERS.
G: WONING ONTYANGER.
H: WONINGEN VERIFICATEURS.
I: ID. COMMIEZEN.
J: BERGPLAATSEN.
K: PERSONEEL EN MATERIEEL OVERGAVE.
L: LOODS VOOR BOVENBOUWMATERIALEN.
M: LAMPISTERIE.
N: PRIVAATGEBOUWTJE.
P: PLANTONHUISJE.</p> | <p>A' DIENSTGEBOUW E.B.
B' PRIVAATGEBOUWTJE E.B.
C' VUIL EN STEENKOOLOBERGPLAATSEN.
D' MESTPUT.</p> |
|---|---|---|---|

bouwkundige elementen

'Het Bels Lijntje wordt gekarakteriseerd door de ritmiek van bouwkundige spoorelementen ... een ensemble met een verhaal en een eenduidige architectonische uitstraling.'

Naast de reeds aanwezige stations van Tilburg en Turnhout, zijn langs het tracé van het Bels Lijntje in eerste instantie vier nieuwe stations gebouwd. Later, rond 1906, werd het grensstation, Baarle-Nassau / Weelde gebouwd. Langs het Bels Lijntje stonden rond 1906 dus zeven stations:

- Tilburg (bestond bij aanleg al);
- Riel;
- Alphen;
- Baarle-dorp;
- Baarle-Nassau-grens / Weelde-station (in 1904 gestart met de bouw);
- Weelde-Merksplas;
- Turnhout (bestond bij aanleg al).

Van de oorspronkelijke stationsgebouwen resteren in de huidige situatie alleen de stationsgebouwen van Baarle-dorp, Weelde-Merksplas en Turnhout. Van het grensstation resteren nog wel een aantal werknemershuizen, een douaneloods, delen van het rangeeremplacement en de draaischijf en een belangrijk deel van het perron met daarop enkele gereconstrueerde stalen spanten van het oorspronkelijke stationsgebouw. Ook in Alphen en Baarle-Nassau zijn in de huidige situatie een aantal van deze douane- en personeelswoningen nog aanwezig.

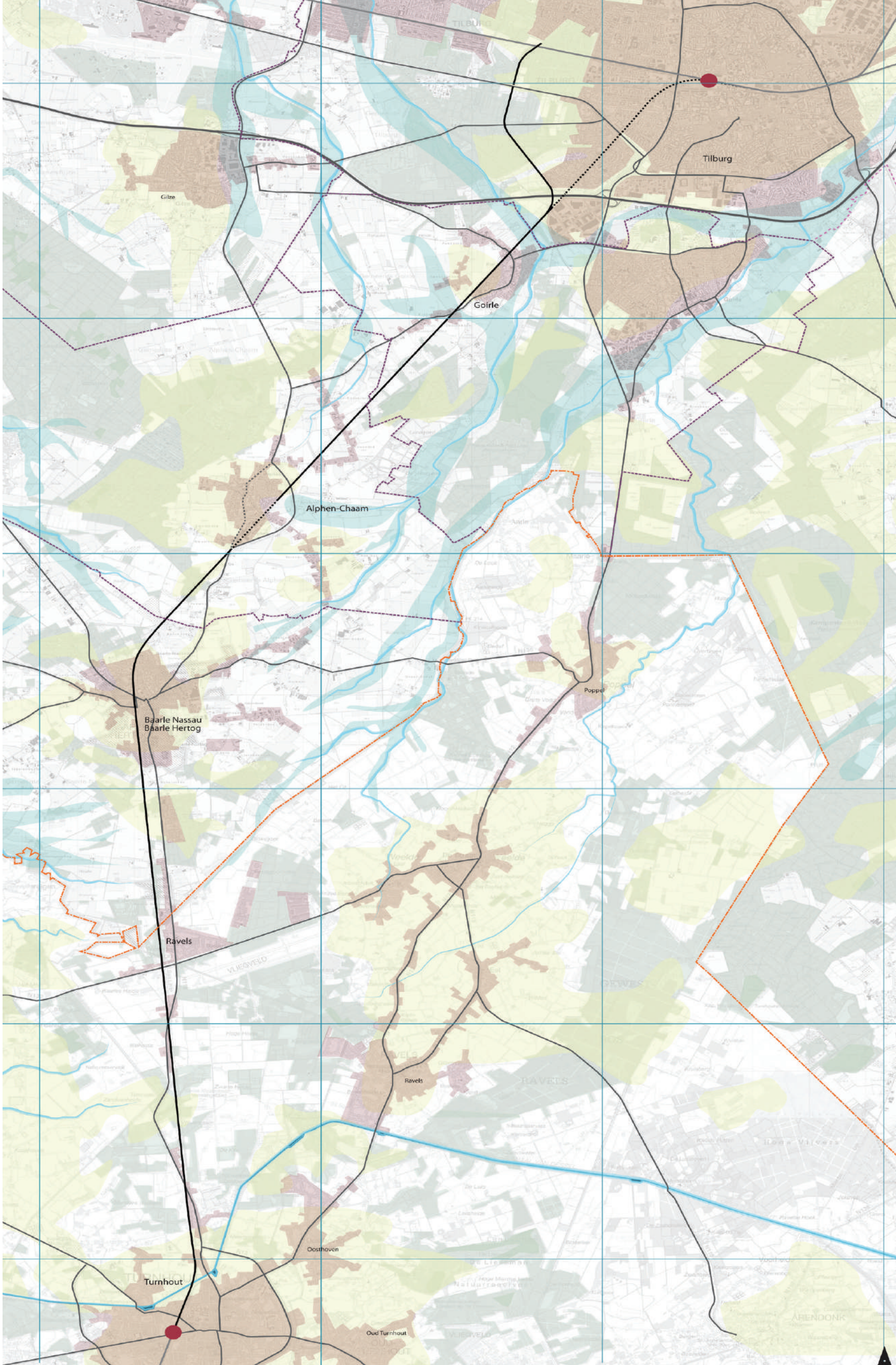
Behalve stations stonden langs de spoorlijn Tilburg-Turnhout aanvankelijk 36 en later 37 routehuisjes, waarvan 28 op Nederlands en 9 op Belgisch grondgebied. Zes van deze routehuisjes; de nummers 15, 18, 20, 23, 26 en 27, zijn in de huidige situatie nog herkenbaar. De overige zijn allen afgebroken.

Het Bels Lijntje wordt gekarakteriseerd door de ritmiek van bouwkundige elementen, direct gekoppeld aan het spoor. Deze elementen bezitten een verhaal, veelal eenzelfde architectonische uitstraling en vormen een omvangrijk ensemble.

De ritmiek werd van oorsprong nog eens onderstreept door het oorspronkelijke systeem van signalisatie; er waren hellingwijzers en hectometerpalen. Van deze paaltjes resteren slechts enkele exemplaren.

één van de nog aanwezige routehuisjes

Tilburg

Gize

Goirle

Alphen-Chaam

Poppel

Baarle Nassau
Baarle Hertog

Ravels

Turnhout

Ravels

Oosthoven

Oud Turnhout

CONTEXT²

Een belangrijke kwaliteit van het Bels Lijntje, vanuit de oorsprong als spoorlijn, is dat het dwars door het landschap snijdt. Twee componenten spelen hierbij een rol; de continuïteit van het spoortracé en de landschappelijke variatie, die langs het spoor beleefbaar wordt.

'Het Bels Lijntje doorsnijdt een relatief kleinschalig en afwisselend landschap van dekzandruggen en beekdalen... vanaf de spoorlijn is deze afwisseling bij uitstek ervaarbaar...'

landschap

Het landschap dat door het Bels Lijntje wordt doorsneden is te beschrijven als een relatief kleinschalig landschap, gekenmerkt door een afwisseling van dekzandruggen en beekdalen: zoals het dal van het Merkske, de Strijbeekse Beek, de Oude Leij en de Donge.

In het Belgische deel doorsnijdt het Bels Lijntje de waterscheiding tussen het Maas- en Scheldebekken, in het landschap te zien als een hoger gelegen rand, en het kanaal Dessel / Turnhout / Schoten. Het Bels Lijntje loopt hier door een relatief laag gelegen gebied dat door plaatselijk stagnerend grondwater rijk is aan vennen.

Zoals de historische kaart van 1880-1890 laat zien was het landschap dat door het Bels Lijntje wordt doorsneden van oorsprong relatief open met veel heidevelden, zoals ondermeer de Rielse en Regte Heide en het huidige Turnhoutse Vennengebied. In de loop van de tijd is het landschap door infrastructuur, bebouwing en bebossing verdicht. Alleen het Turnhoutse Vennengebied is relatief open gebleven.

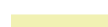

Ook de bermen en taluds van het Bels Lijntje zijn in de loop van de tijd op veel plekken begroeid geraakt. Meestal gaat het om spontane bebossing met ook invasieve uitheemse soorten als Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse Eik. De oorspronkelijke schrale, bloem- en insectenrijke bermen, die zo karakteristiek waren voor de spoordijk en bijzondere ecologische waarden vertegenwoordigen, zijn hierdoor op veel plekken verdwenen.

De karakteristieke kwaliteit van het Bels Lijntje als spoorlijn, namelijk dat deze verschillende landschappen dwars doorsnijdt, maakt dat de verschillende landschappen en de afwisseling ervan bij uitstek vanaf het spoor ervaarbaar zijn. Net als van oorsprong vanuit de trein het geval was.

In de huidige situatie is deze kwaliteit, door bovengenoemde spontane bebossing, voor een belangrijk deel verloren gegaan.

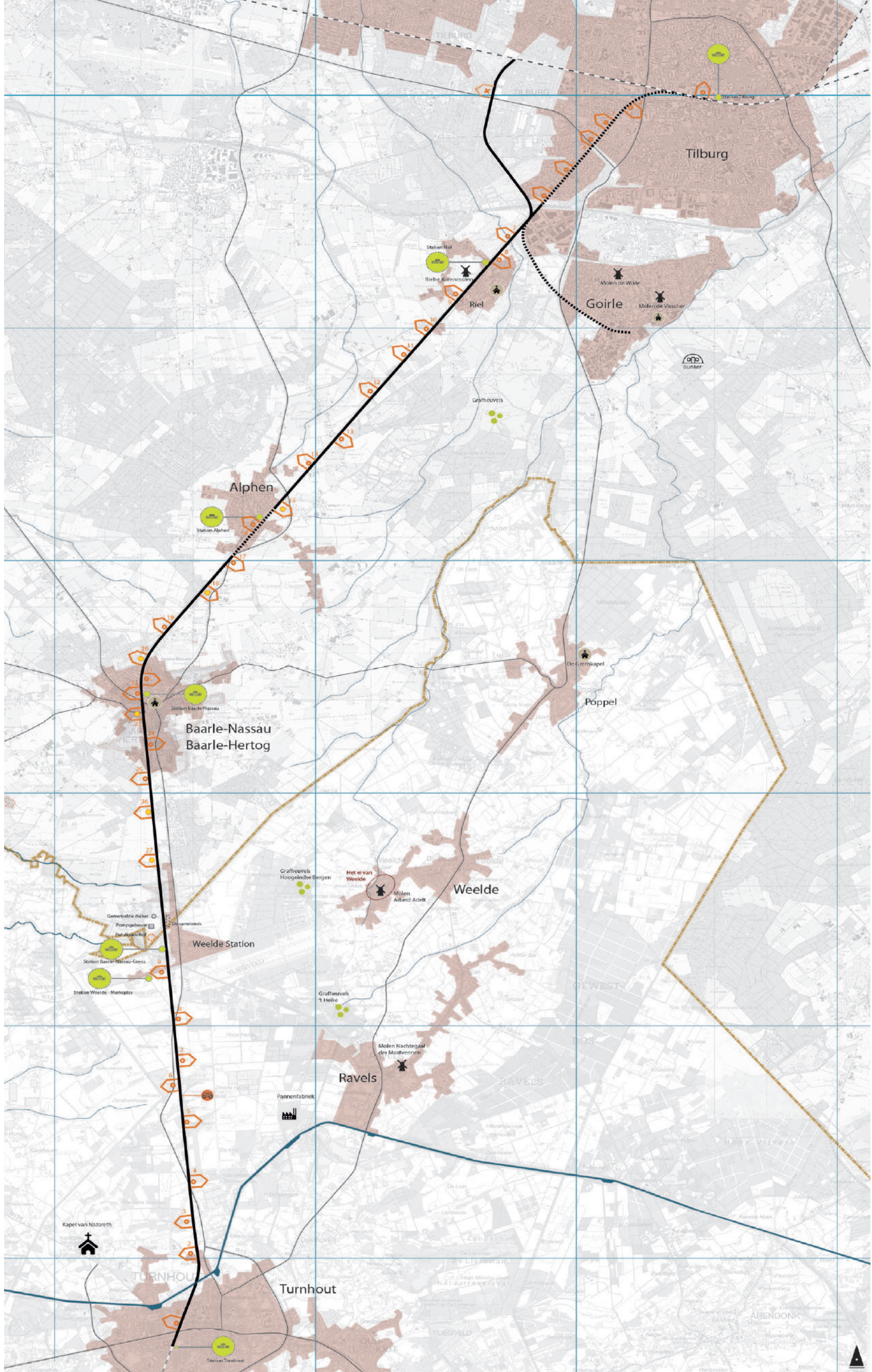
Het landschap dat door het Bels Lijntje wordt doorsneden vertegenwoordigt belangrijke cultuurhistorische waarden en zou een integrerend kader voor het voormalige spoor kunnen bieden.

Het zichtbaar en opnieuw beleefbaar maken van deze landschappelijke en cultuurhistorische waarden, kan bijdragen aan het versterken van de belevingswaarde van het Bels Lijntje.

- zandrug
- beekdal
- beekloop
- landgrens
- tracé Bels Lijntje

referenties landschapstypes

cultuurhistorie

‘Cultuurhistorische elementen en verhalen die direct samenhangen met het Bels Lijntje vormen belangrijke aangrijpingspunten voor het versterken van de identiteit van het voormalige spoor en het beleefbaar maken ervan ...’

Naast de cultuurhistorische elementen, zoals deze gerelateerd zijn aan het spoorverleden van het Bels Lijntje en beschreven worden in hoofdstuk 1, zijn er in de directe omgeving van het voormalige spoor nog een aantal belangrijke cultuurhistorische elementen en verhalen te ontdekken. Zij vertegenwoordigen mogelijk ook een toegevoegde waarde voor de beleving op en langs het Bels Lijntje.

In eerste instantie is dit het onderliggende landschap. Interessant zijn voor het Bels Lijntje die plekken waar het vroegere spoor zich verknoopt met het onderliggende landschap. Naast de stations, kilometer- en hectometerpaaltjes, zijn dit ook de kruispunten van het spoor met de dwarsverbindingen, op de meeste plaatsen vanouds gemarkeerd door de routehuisjes.

Verder gaat het ook over andere cultuurhistorische elementen en verhalen in het gebied die de aandacht vragen. Onder andere verhalen en elementen gerelateerd aan de landsgrens tussen Nederland en België. Hierbij denken we aan elementen en verhalen met betrekking tot het smokkelaarsverleden, Wereldoorlog I (bvb. de dodendraad, aanwezig als grens tussen het bezette België en het neutrale Nederland), Wereldoorlog II (bvb. het schijnvliegveld bij Riel dat in de aandacht van de geallieerden moest afleiden van vliegveld Gilze-Rijen), ...

We denken zeker ook aan elementen gerelateerd aan het industriële verleden van het gebied. Zoals onder andere de steenbakkersindustrie langs het kanaal van Turnhout, de speelkaartenindustrie in Turnhout, maar ook de textielindustrie van Tilburg en Goirle. Deze verhalen bieden eveneens een toegevoegde waarde aan de beleving van het Bels Lijntje.

Daarenboven vindt men in het gebied op een aantal plekken, tussen Alphen en Riel en tussen Weelde en Ravels grafheuvels in het landschap. Zij getuigen direct van de zeer vroege bewoning van het grensgebied en voegen zo ook een extra historische dimensie toe.

De cultuurhistorische elementen en verhalen, die samenhangen met het spoorverleden, het grensoverschrijdende karakter van het Bels Lijntje en met het landschap dat het spoor doorsnijdt vertegenwoordigen belangrijke potenties. Door juist deze elementen en verhalen zichtbaarder en beleefbaar te maken, slaagt men erin de identiteit en de beleving van het Bels Lijntje te versterken en te opwaarderen.

Met name het ritme van de stations en routehuisjes, waar het Bels Lijntje zich verknoopt met het onderliggende landschap vertegenwoordige hierbij een bijzondere betekenis.

De ‘natuurlijke’ ritmiek dat een spoor met zich meebrengt (visueel en auditief) door de verknoping met het onderliggende landschap, biedt hierbij een waaier aan mogelijkheden en opportuniteiten.

locatie verdwenen routehuisje

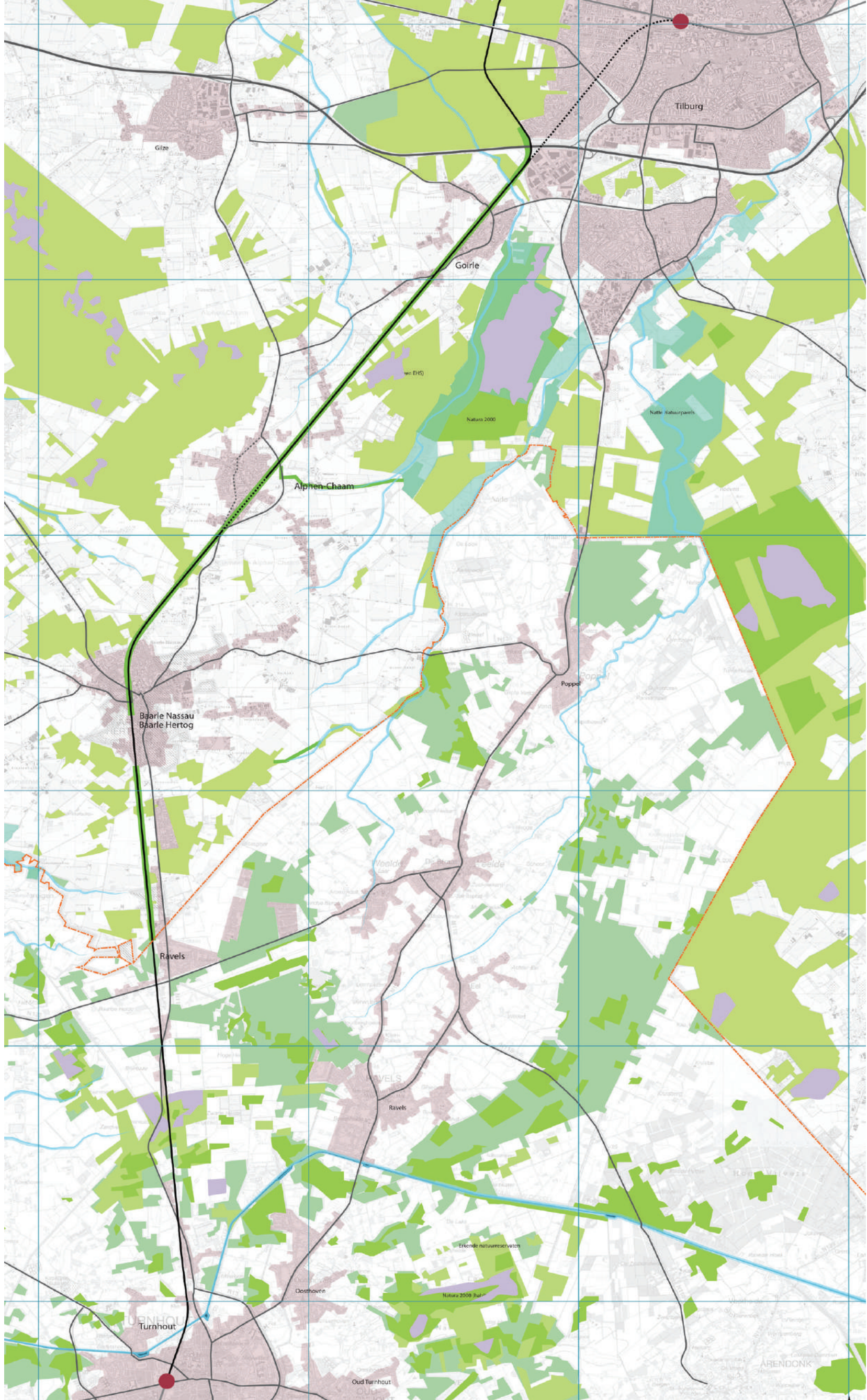
locatie nog aanwezige routehuisje

landgrens

tracé Bels Lijntje

ecologie

'De ecologische betekenis van het Bels Lijntje is tweedelig, het vormt een lineaire ecologische verbindingzone en het verbindt ecologisch waardevolle en zeer diverse gebieden aan weerszijden van de lijn ...'

Het Bels Lijntje heeft een belangrijke betekenis in de ecologische structuur van het gebied. Deze betekenis is tweeërlei:

- vanuit haar lineaire karakter zijn er belangrijke kwaliteiten en potenties voor de voormalige spoorlijn als een droge ecologische verbindingzone tussen verschillende landschappen en natuurgebieden;
- middels het voormalige spoor worden bovendien zeer verschillende natuurgebieden aan weerszijden van het Bels Lijntje met elkaar verbonden, visueel en (soms ook) fysiek. Dit geldt niet alleen voor droge biotopen als de Rielse en Regteheide, maar ook voor belangrijke natte biotopen als het Tilburgse Stadsbos013, de Oude Leij, de Strijbeekse Beek, het Merkske en in het Belgische deel het Turnhoutse Vennengebied.

Met betrekking tot deze ecologische kwaliteiten speelt de gedetailleerde herinrichting van de oorspronkelijke spoorbermen en –taluds van het Bels Lijntje een bepalende rol.

De taluds van de spoordijk van het Bels Lijntje werden van oorsprong gekenmerkt door schrale, bloemrijke graslandvegetaties met een daaraan gekoppelde fauna. Het kalkrijke materiaal waarmee het spoor versterigd werd en mogelijk ook de aanwezigheid van zink in de ondergrond, speelden in deze een belangrijke rol. Door de boom- en struweelbeplanting, waarmee de bermen en taluds in de loop van de tijd begroeid raakten, en de daarmee gepaard gaande schaduwwerking en bladval, zijn deze inmiddels vrijwel over het gehele traject verdwenen. Ook de greppels, die waarschijnlijk op de meeste plekken de bermen en taluds begrensd, zijn op veel plekken verdwenen. Hierdoor is de ecologische waarde van het Bels Lijntje als ecologische verbindingzone sterk verminderd.

De verschillende Nederlandse organisaties, die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het Bels Lijntje voor het Nederlandse deel, met name het Brabants Landschap en de Coöperatie Bels Lijntje Bijenlint, ambiëren gezamenlijk om deze ecologische waarden te versterken en het Bels Lijntje te ontwikkelen als ecologische verbindingzone en als verbinding tussen de afzonderlijke natuurgebieden aan weerszijden van het spoortracé. Hiertoe zouden de karakteristieke droge (en vochtige) vegetaties, die van oorsprong aan het Bels Lijntje waren gekoppeld, weer ontwikkeld moeten worden. Meer specifiek is er de ambitie van genoemde Nederlandse partijen om het spoortracé te ontwikkelen als bijenlint; om de bermen bloemrijker en structuurrijker te maken en daarmee te versterken als leef- en fourageergebied voor bestuivende insecten. Hiertoe is een samenhangende inrichting en een eenduidig beheer van bepalend belang, Bijenlandschap Bels Lijntje; Visie op inrichting en beheer (BSF, KNNV; 2018) een (her)nieuw(d) beheerplan. geeft hiertoe voor het Nederlandse deel een eerste aanzet.

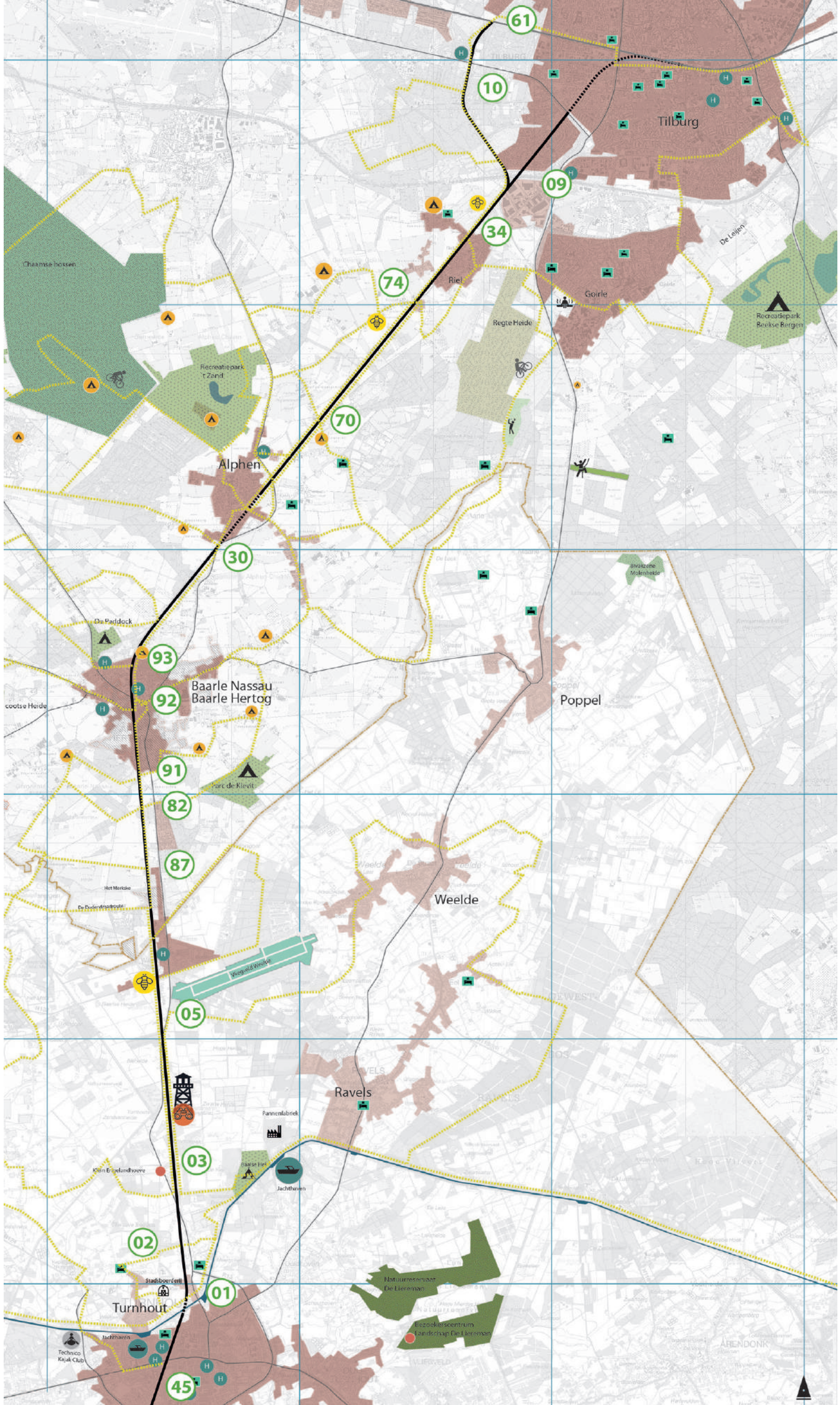
Ook de Provincie Antwerpen / Groendomeinen Kempen, de beheerder van het Belgische deel van het voormalige spoor, heeft de ambitie om de ecologische waarden van het voormalige spoor te versterken en werkt momenteel aan een beheerplan. Turnhout en Natuurpunt, participeren hierin.

Om de gewenste samenhang tussen het Nederlandse en Belgische deel te borgen wordt er hierbij overleg gevoerd tussen de Belgische en Nederlandse partijen.

In de onderhavige Trajectvisie en Inspiratiedocument Bels Lijntje wordt hier reeds een voorschot op genomen.

- *Natura 2000*
- *bosgebied*
- *NNB (voorheen EHS)*
- *beekdal*
- *landgrens*
- *ecologische verbinding Bels Lijntje*

recreatie & toerisme

'In de huidige situatie heeft het Bels Lijntje vooral een betekenis als recreatieve en toeristische route voor wandelaars en fietsers... dwarsverbindingen om het achterland te ontsluiten zouden beter ontwikkeld kunnen worden.'

Waar het Bels Lijntje van oorsprong een verbinding was voor het vervoeren van goederen en personen per trein, bezit het voormalige spoor in de huidige situatie voornamelijk een betekenis als wandel- en fietsroute. Dit zowel voor functionele als recreatieve verplaatsingen. Het gebruik is hoofdzakelijk lokaal; in de streek is het Bels Lijntje bekend als recreatieve route.

In de huidige situatie is het Bels Lijntje op zichzelf geen fietsbestemming. Noch geeft het Bels Lijntje directe aanleiding voor een daguitstap of verblijf in de streek. Er ontbreekt een sterk en coherent verhaal en een onderscheidende fietsbeleving. Er is gebrek aan fietsvriendelijke extra's, zoals fietsverhuur, oplaadpunten bagagevervoer, veilige stalling, info over fietsherstelling, bezienswaardigheden, fietscafés en dergelijke. Plus er ontbreken verwijzingen naar dit soort extra's vanaf het Bels Lijntje. De kwaliteit van de fietsinfrastructuur zelf is niet continu, noch onderscheidend. Met name in Alphen en in het stedelijke gebied van Tilburg en Turnhout ontbreken delen van de route of zijn er belangrijke barrières in de route. Wel maakt het Bels Lijntje onderdeel uit van het knooppuntennetwerk van de Provincie Noord-Brabant en Provincie Antwerpen.

Onder de recreatieve fietsers op het Bels Lijntje onderscheiden we twee groepen met ieder hun eigen wensen en behoeften. Op de eerste plaats zijn er fietstoeristen, voor wie fietsen tijdens een reis of daguitstap de hoofdactiviteit is. Een tweede groep wordt gevormd door toeristen op de fiets; voor hen is fietsen een randactiviteit. Vooral de Nederlandse toeristen kunnen in de regel gerekend worden tot de fietstoeristen. De Vlaamse toeristen zijn vaker toeristen op de fiets, die bijvoorbeeld in Baarle de grenssituatie gaan verkennen. De recreatieve fietsers langs het Bels Lijntje zijn voornamelijk koppels (50+) en volwassenen die fietsen in groepsverband. De e-bike is in trek bij recreatieve fietsers.

Gezinnen met kinderen zijn onder de recreatieve fietsers minder sterk vertegenwoordigd; het Bels Lijntje is geen aantrekkelijke fietsroute voor gezinnen met kinderen. Er is geen onderscheidend attractief kindvriendelijk aanbod in of rond het voormalige spoor.

Voor gezinnen met kinderen zijn sterk onderscheidende attracties in de regio, zoals musea, Biesbosch, Beekse Bergen, de Efteling, een voornamelijk reden voor verblijf of daguitstap. De vakantieparken trekken hierbij meer gezinnen aan dan andere logies.

- *bestaand fietsknooppunt*
- *kampeerterrein*
- *B&B / Hotel*
- *bijenknooppunt*
- *bestaande fietsroute*
- *landgrens*
- *Bels Lijntje*

'Recreatieve fietsers op het Bels Lijntje zijn voornamelijk koppels zonder kinderen en volwassenen in groepsverband; fietstoeristen en toeristen op de fiets...'

Toeristische ondernemers en dienstverleners, zoals onthaalkantoren of VVV's en samenwerkingsverbanden met betrekking tot het Bels Lijntje, verwijzen actief naar het Bels Lijntje als 'nice to do' in de regio. Zij zijn de belangrijkste ambassadeurs van de route.

Omgekeerd wordt vanaf het Bels Lijntje zelf niet verwezen naar relevante toeristische points of interest (poi's) in de directe omgeving. Het gaat dan om cultuurhistorische elementen, natuur- en recreatiegebieden en toeristische horecaondernemingen. Een dergelijke actieve verwijzing vergt een beperkte inspanning en is in het kader van deze Trajectvisie Bels Lijntje op te vatten als een quick win. Het gebruiksgemak en de aantrekkelijkheid van het Bels Lijntje voor de recreant en toerist zou hiermee worden verhoogd, evenals de return voor ondernemingen in de omgeving.

De points of interest langs of nabij het Bels Lijntje zijn zeer divers en weinig samenhangend. Er is ruimte voor ontwikkeling van een onderscheidend productaanbod met het Bels Lijntje als verbindende structuur. De potenties om vanaf het Bels Lijntje dwarsverbindingen te ontwikkelen en zo verder weg gelegen elementen en gebieden te betrekken en ontsluiten, kan beter benut worden. Omgekeerd kan het Bels Lijntje vanuit het achterland beter ontsloten worden.

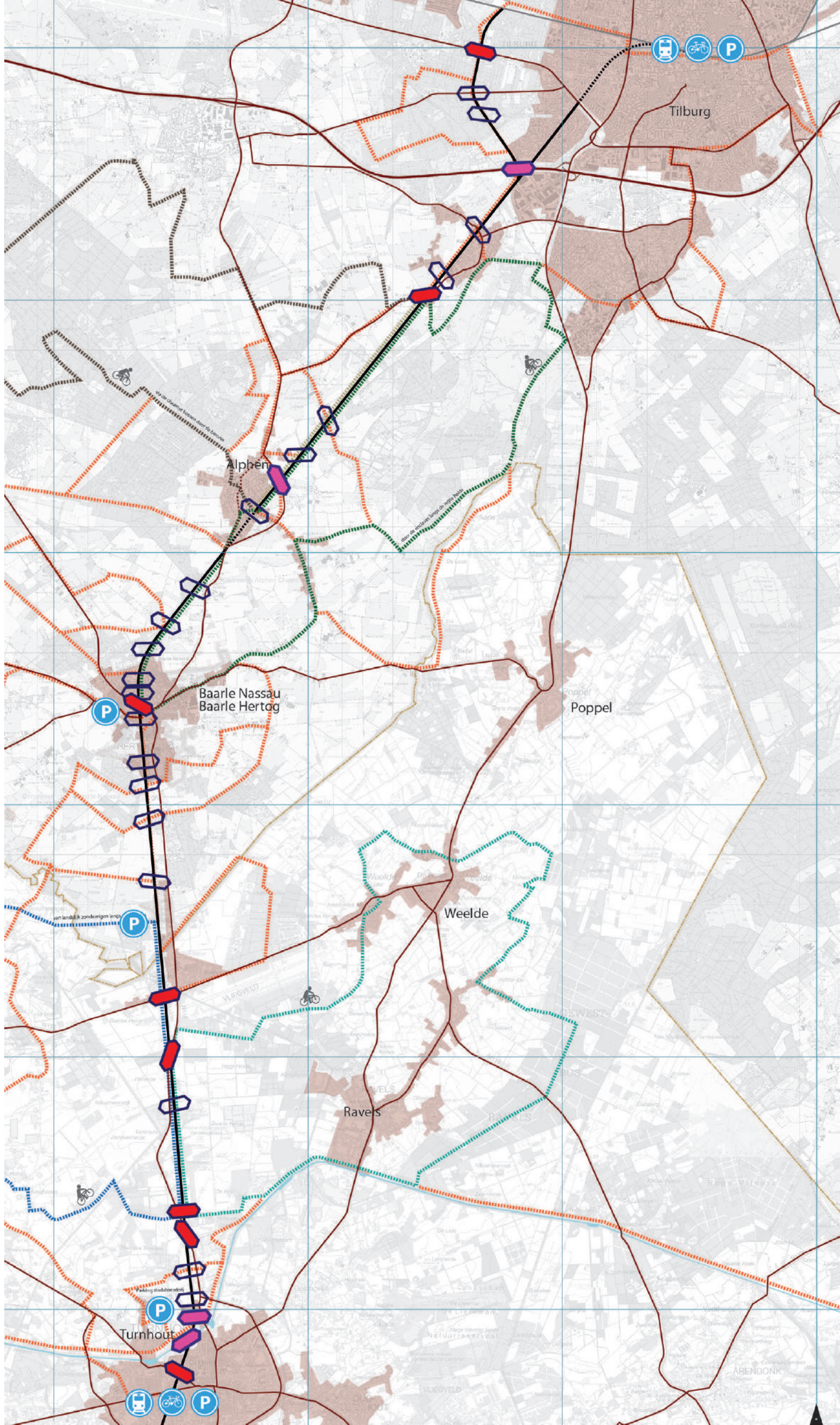
Direct aan of nabij het Bels Lijntje gelegen cultuurhistorische elementen, zoals stations en wachthuisjes, maar ook historische of landschappelijke sites met een eigen verhaal, zoals het schijnvliegveld, de pannenfabriek, de grafheuvels bij Riel en Ravels en natuurgebieden, bepalen mede de beleving.

Er zijn tal van kansen om die beleving te versterken en het Bels Lijntje op te laden met verhalen van vroeger en nu. Die verhalen, vormen een primaire inspiratiebron voor evenementen of permanente interventies in het gebied. Een integrale aanpak is hierbij noodzakelijk.

Er moet voldoende hoog worden ingezet op continuïteit, uniformiteit in stijl en samenhang, want hier geldt dat het geheel meer is dan de som van de delen. Het is de ambitie om met de Trajectvisie Bels Lijntje de recreatieve en toeristische betekenis van het spoor als fietsroute te ontwikkelen. Eén en ander met behoud en versterken van de cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden van het voormalige spoor.

De strategische ontwikkeling van het Bels Lijntje omvat ook het nemen van versterkende maatregelen per point of interest. Door op goedgekozen punten ontwikkelinitiatieven te nemen, kan het evenwicht tussen de toeristische aantrekkingskracht en ecologische draagkracht zorgvuldig worden bewaakt.

verkeer en mobiliteit

'Het Bels Lijntje als doorgaande fietsroute conflicteert op een aantal kruisingen met dwarsverbindingen ten behoeve van het doorgaande autoverkeer... de inrichting van de kruisingen en duidelijke voorrangsregels kunnen deze situaties verbeteren...'

Het Bels Lijntje verbindt van oorsprong als spoorverbinding de steden Tilburg en Turnhout met elkaar. Beide steden, beide stations, hebben in de huidige situatie nog steeds een belangrijke betekenis als transferium voor de recreatieve en toeristische route en de meer functionele verbinding over het voormalige spoor. Er zijn treinverbindingen aanwezig, parkeervoorzieningen en een fietsverhuur. Zij zijn op te vatten als belangrijke bronpunten voor (recreatieve) fietsers over het Bels Lijntje.

Ditzelfde geldt voor de parkeervoorzieningen in Baarle-dorp en Baarle-Nassau / Weelde-station. Maar de ontwikkeling van een aantal aanvullende parkeervoorzieningen en een betere aanduiding van deze parkeervoorzieningen langs het Bels Lijntje, zou bijdragen aan het versterken van de aantrekkelijkheid van het spoor als recreatieve en toeristische route.

Het Bels Lijntje doorsnijdt als kortste verbindinglijn tussen de twee steden, een aantal landschappelijke structuurlijnen en een groot aantal infrastructurele dwarsverbindingen. Deze zijn van verschillende orde; soms ongelijkvloers, zoals in het geval van de A58, de Kappelkensbaan in Alphen en de Uitbreidingsstraat in Turnhout, soms gelijkvloers; soms zijn het doorgaande wegen, soms lokale wegen of zelfs onverharde landwegen.

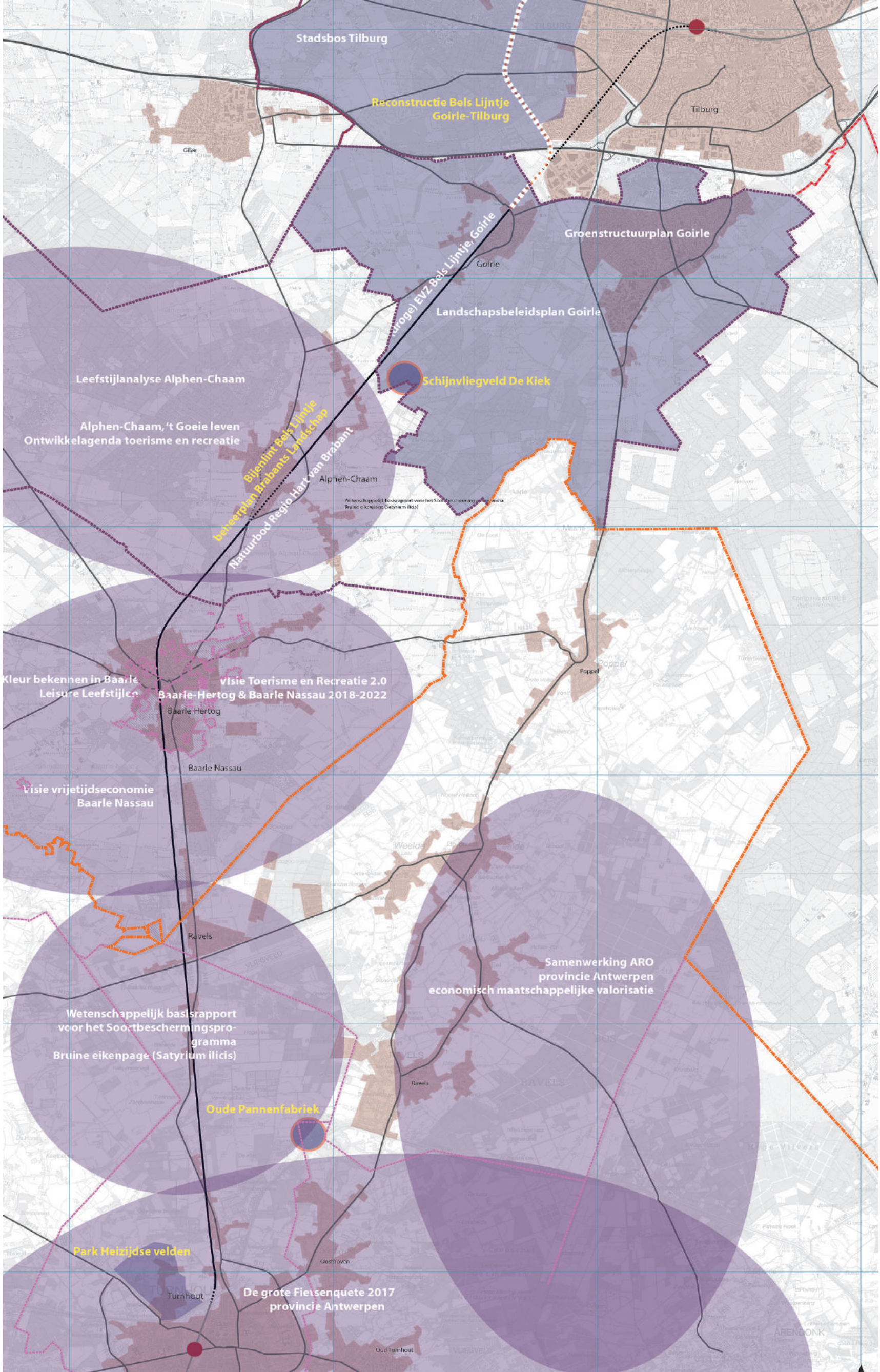
Met name waar doorgaande wegen gelijkvloers het Bels Lijntje kruisen, kunnen er door de relatief hoge snelheden op de betreffende weg, conflicten en veiligheidsrisico's ontstaan voor wandelaars en fietsers op het Bels Lijntje. Dergelijke verkeersgevaarlijke situaties ontstaan bijvoorbeeld in Tilburg op de kruising van het Bels Lijntje met de Bredaseweg, iets zuidelijker in Riel op de kruising met de Alphenseweg, in Baarle-dorp op de kruising met de Kerkstraat en langs het Belgische deel in Turnhout op de kruising met de Steenweg, op Zondereigen op de kruisingen met de N260 en de Guldensporenlei.

Een eenduidige inrichting van deze knooppunten, gericht op het waarschuwen van het autoverkeer voor het kruisende fietsverkeer of, nog verdergaand, een voorrangsregel voor het fietsverkeer op het Bels Lijntje, zou de verkeersveiligheid en het comfort van het Bels Lijntje als recreatieve fietsroute sterk kunnen bevorderen.

Het Bels Lijntje vormt onderdeel van een netwerk van fietsroutes en fietsknooppunten. Naast de doorgaande fietsroute tussen Tilburg en Turnhout worden, gekoppeld aan de kruisingen van het Bels Lijntje met dwarsverbindingen, vanaf het voormalige spoor ommetjes / fietslussen naar het achterland ontwikkeld. Inzet van de Trajectvisie Bels Lijntje is om deze ommetjes te versterken. De kruispunten met dwarsverbindingen hebben in deze een betekenis als knopen.

- parkeerplaats
- kruising
- ongelijkvloerse kruising
- gevaarlijke kruising
- fietsrout
- landgrens
- Bels Lijntje

Stadsbos Tilburg

Reconstructie Bels Lijntje
Goirle-Tilburg

Tilburg

Groenstructuurplan Goirle

Goirle

Landschapsbeleidsplan Goirle

Schijnvlegveld De Kiek

Leefstijlanalyse Alphen-Chaam

Alphen-Chaam, 't Goeie leven
Ontwikkelagenda toerisme en recreatie

Bijenlint Bels Lijntje
Beleidsplan Brabants Landschap

Natuurboort Regio Hart van Brabant

Alphen-Chaam

Wetenschappelijk basisrapport voor het Soortbeschermingsprogramma
Bruine eikenpage (Satyrium ilicis)

Kleur bekennen in Baarle
Leisure Leefstijlen

Visie Toerisme en Recreatie 2.0
Baarle-Hertog & Baarle Nassau 2018-2022

Baarle Hertog

Baarle Nassau

Visie vrijetijdseconomie
Baarle Nassau

Ravels

Samenwerking ARO
provincie Antwerpen
economisch maatschappelijke valorisatie

Wetenschappelijk basisrapport
voor het Soortbeschermingspro-
gramma
Bruine eikenpage (Satyrium ilicis)

Oude Pannenfabriek

Park Heizijdse velden

Turnhout

De grote Fiensenquete 2017
provincie Antwerpen

Oud Turnhout

ARENDONK

relevante ruimtelijke plannen & beleid

‘In verschillende beleidsstukken wordt het Bels Lijntje vooral benaderd vanuit haar potenties als verbindende structuur... een samenhangende inrichting en beheer in het Nederlandse en Belgische deel is hierbij van wezenlijk belang...’

Uit de voorhanden beleidsstukken, zoals ondermeer Het Bels Lijntje / Ecologische verbindingszone gemeente Goirle (gemeente Goirle; 2015-2017), het ARO / Arendonk, Ravels, Oud-Turnhout (provincie Antwerpen; 2017), Visie Bijenlandschap Bels Lijntje; visie op inrichting en beheer (BSF, KNNV; 2018), de Ontwikkelingsstrategie voor het Stadsbos013 (gemeente Tilburg; 2018), de visie van de gemeente Turnhout op het Park Heijzijdse Velden (gemeente Turnhout; 2017) en Groene Routes Noorderkempen, route 6 Turnhout / Baarle (gemeente Turnhout, Ravels, Baarle-Hertog; 2015), blijkt dat een belangrijke potentiële kwaliteit van het Lijntje ligt in haar verbindende kwaliteiten. Deze speelt een rol in haar betekenis als cultuurhistorisch en landschappelijk structurelement, als langzaam verkeersroute, als ecologische verbindingszone en als verbinding tussen stad en buitengebied, zoals deze met name bij Tilburg en Turnhout speelt.

Met betrekking tot de betekenis van het Bels Lijntje als ecologische verbindingszone is het belangrijk om nogmaals de urgentie van een samenhangende inrichting en een eenduidig beheer voor het Bels Lijntje in Nederland en België te onderstrepen. Bijenlandschap Bels Lijntje; Visie op inrichting en beheer (BSF, KNNV; 2018) geeft hiertoe voor het Nederlandse deel een aanzet.

In aansluiting hierop ontwikkelt de Provincie Antwerpen, departement Milieu, in opdracht van de Provinciale Groendomeinen Kempen eveneens een beheerplan voor. De ontwikkeling start in voorjaar 2019 en duurt vermoedelijk 2 jaar. De focus ligt hierbij in het opstellen van één geïntegreerd beheerplan, waarin de beheerdoelstellingen geformuleerd worden naar bepaalde vegetaties en (paraplu)soorten, zoals insecten of vlinders; bijen kunnen hier vervolgens op meeliften. In aanloop van de opmaak van dit beheerplan wisselden de betrokken Nederlandse en Belgische diensten ideeën uit, om de gewenste samenhang tussen het Nederlandse en Belgische deel van het Bels Lijntje te borgen.

In het kader van deze Trajectvisie en Inspiratiedocument Bels Lijntje en de bijzondere betekenis, die het Bels Lijntje voor Tilburg en Turnhout heeft als verbinding tussen stad en landschap, lijkt het op deze plek met name van belang om wat gedetailleerder in te gaan op de Ontwikkelingsstrategie voor het Stadsbos013 (gemeente Tilburg; 2018) en de visie van de gemeente Turnhout op het Park Heijzijdse Velden (gemeente Turnhout; 2017) en Groene Routes Noorderkempen, route 6 Turnhout / Baarle (gemeente Turnhout, Ravels, Baarle-Hertog; 2015).

Bels Lijntje; verbinding tussen Tilburg en buitengebied

De Ontwikkelingsstrategie voor het Stadsbos013 (gemeente Tilburg; 2018) beschrijft in eerste instantie de ambitie van de gemeente Tilburg om in de westelijke stadsrand een stadsregionaal park of Stadsbos013 te ontwikkelen. Een romantisch parklandschap dat een betekenis heeft als uitloopgebied voor de stad en schakel tussen de stad en het landschap westelijk en zuidwestelijk van de stad en de A58. De aanwezige landgoederen in combinatie met nieuwe programma's van natuur en sport bepalen in belangrijke mate de sfeer en het beeld in het Stadsbos013.

Het tracé van het Bels Lijntje westelijk van Tilburg vormt als structurelement een integraal onderdeel van het Stadsbos013. Het wordt gezien als een doorgaande fietsroute, beginnend bij Station Tilburg met een fietsverhuur. Van belang is de kruising van het Bels Lijntje met de Bredaseweg-Zwartvenseweg. Op deze plek, waar op enig moment een routehuisje gesitueerd was, wordt voorgesteld het oorspronkelijke tracé van het Bels Lijntje te herstellen. Langs de fietsroute zijn twee poorten of entrees naar het Stadsbos013 gesitueerd ter hoogte van de Reeshofdijk en de onderdoorgang onder de A58.

Overgangen van open naar gesloten natuur versterken de ecologische waarden en biodiversiteit binnen het Stadsbos013. In dit licht wordt ingezet op het versterken van het Bels Lijntje als ecologische verbindingszone en bijenlint, ten behoeve van insecten, amfibieën en kleine zoogdieren. Dit stelt eisen aan de inrichting van het Bels Lijntje. Voorgesteld wordt de taluds van de voormalige spoorlijn opener te maken en de bermen in te zaaien met een kruidenrijk en droog grasmengsel. Voorgesteld wordt om langs het Bels Lijntje een aantal natte ecologische stepping stones aan te leggen.

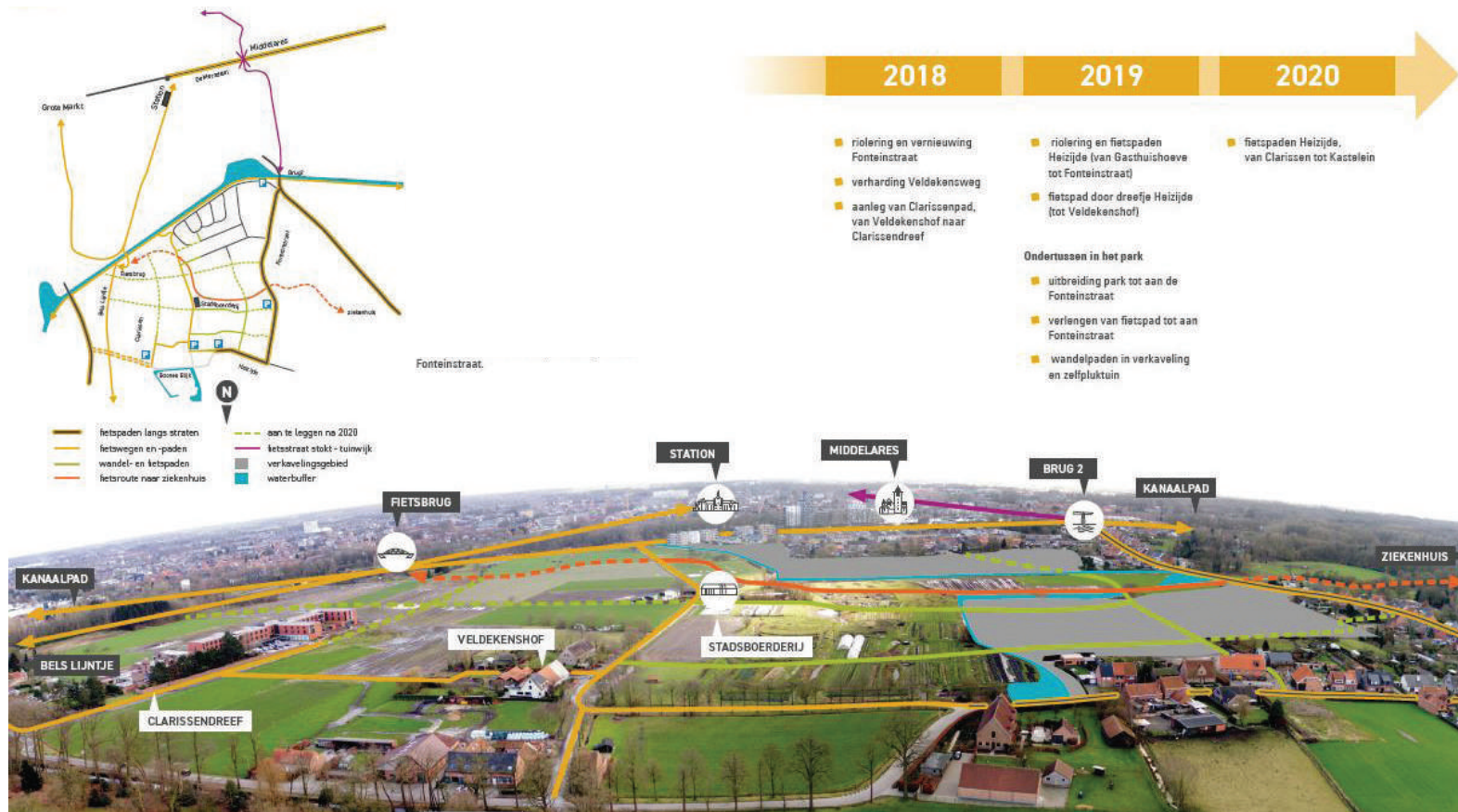
Bels Lijntje; verbinding tussen Turnhout en buitengebied

De gemeente Turnhout ontwikkelt plannen om noordelijk van het Kanaal een nieuw woongebied en landschapspark te ontwikkelen. De ambities voor het gebied worden beschreven in het Park Heijzijdse Velden (gemeente Turnhout; 2017) en Groene Routes Noorderkempen, route 6 Turnhout-Baarle (gemeente Turnhout, Ravels, Baarle-Hertog; 2015).

Als centraal hart van de ontwikkeling wordt de Stadsboerderij gezien, met een betekenis voor educatie en beleving rond dieren, landbouw en voeding.

Het Bels Lijntje vormt in deze plannen een belangrijke structurelement; integraal onderdeel van de stedenbouwkundige ontwikkeling en, als één van de Groene Routes, een belangrijke verbindingslijn tussen de stad, het nieuwe woongebied en het landschap.

De gemeente Turnhout heeft de ambitie om het Bels Lijntje als zodanig verder te versterken.

ontwikkelingsvisie Heijzijdse velden

IDENTITEIT 3

De Trajectvisie Bels Lijntje zet in op het versterken van het voormalige spoor als een recreatieve en toeristische route. Ideaal gesproken vertrekt deze toeristische doorontwikkeling en marketing vanuit de identiteit van het Bels Lijntje zelf; een identiteit die in eerste instantie bepaald wordt door het verbindende karakter van het Bels Lijntje. Het verbindende karakter, zoals dat samenhangt met het feit dat het spoortracé oorspronkelijk diverse gemeenten, grensoverschrijdend met elkaar verbond en zo de interactie tussen de diverse elementen langs het lijntje, vroeger en nu nog steeds, mogelijk maakt.

Samenvattend is de identiteit van het Bels Lijntje te beschrijven als een in cultuurhistorische, landschappelijke, ecologische en recreatief-toeristische zin **continue en grensoverschrijdende verbindingslijn, dwars door het landschap.**

De identiteit van het Bels Lijntje is gedetailleerder te beschrijven aan de hand van een 3tal belangrijke kwaliteiten:

- grensoverschrijdende verbinding (grensoverschrijdend en verbindend);
- cultuurhistorische spoorgeschiedenis (mystiek van het spoorverleden, tastbaar en ontastbaar);
- rust en ruimte (doorkruisen van verschillende landschappen en natuurgebieden);

grensoverschrijdende verbinding

Het Bels Lijntje snijdt dwars door de onderliggende landschappelijke en ecologische structuren én gaat over geografische grenzen heen. Eén en ander hangt direct samen met het feit dat de oorspronkelijke spoorverbinding, ook de kortste verbindingslijn tussen Turnhout en Tilburg was. Dit maakt enerzijds dat de lijn zich min of meer losmaakt van het onderliggende landschap en anderzijds dat vanaf deze lijn de variatie in het onderliggende landschap optimaal te beleven is. Het verbindende karakter van het Bels Lijntje vormt hierbij de centrale kwaliteit.

Een verbinding tussen België en Nederland (grensoverschrijdend), tussen afzonderlijke steden en gemeenten, tussen diverse landschappen en ecosystemen, tussen de mens en de landschappen waarop deze een impact had.

Een verbinding tussen variaties en uitersten. Het is net deze verbinding die de interactie tussen afzonderlijke elementen, vroeger en nu nog steeds, mogelijk maakt. Deze afwisseling van elementen; de steden, gemeenten, landschappen en ecosystemen; de afwisseling van stad en buitengebied en de daaraan gekoppelde verhalen vormen de identiteitsbepalende factoren voor het Bels Lijntje.

cultuurhistorische spoorgeschiedenis

Op een lager schaalniveau wordt de identiteit van het Bels Lijntje in belangrijke mate bepaald door de ritmiek van de ruimtelijke elementen langs het spoor;

- de 36 oorspronkelijke en later 37 routehuisjes; 28 langs het Nederlandse deel en 9 langs het Belgische deel, waarvan er nog 6 langs het Nederlandse deel aanwezig zijn;
- de 7 stations, waarvan er van de oorspronkelijke gebouwen nog 3 aanwezig zijn; 1 langs het Nederlandse en 2 langs het Belgische deel;
- de hellingwijzers en hectometerpalen, waarvan er nog slechts enkelen resteren.

Hiernaast zijn tal van andere bouwkundige elementen langs het Bels Lijntje aanwezig, die het spoorverleden tastbaar maken; restanten van de perrons, bij het grensstation restanten van het perron met enkele gereconstrueerde stalen steunberen van het oorspronkelijke station, een douaneloods en delen van het rangeeremplacement, in Alphen en Baarle Nassau een aantal douanewoningen en de brugberen in het Kanaal bij Turnhout. De mystiek van het daarbij horende immateriële erfgoed; de verhaallijnen over het Bels Lijntje, roepen een beeld op dat vervolgens nog veel grootser is dan je op basis van de aanwezige relictten zou vermoeden. Dit samenspel tussen tastbaar en ontastbaar spoorverleden, materieel en immaterieel erfgoed is mede bepalend voor de identiteit van het Bels Lijntje.

rust en ruimte

Het Bels Lijntje doorsnijdt en verbindt een diversiteit aan kleinschalige landschappen en natuurgebieden, gekenmerkt door een afwisseling van dekzandruggen en beekdalen; een afwisseling van hoger gelegen drogere gebieden als de Rielse en Regte Heide en lager gelegen natte gebieden als de beekdalen van het Merkske, de Strijbeekse Beek, de Oude Leij, de Donge, en het Turnhoutse vennengebied in het Belgische deel. Vanouds bieden deze elementen een gevoel van rust en ruimte, wanneer men zich langs het Bels Lijntje beweegt, zowel vroeger per trein als nu per fiets. Dit gevoel van rust en ruimte vormt een belangrijke en bepalende kwaliteit van het traject. De stedelijke omgeving van Turnhout en Tilburg die rechtlijnig tegenover deze rust en ruimte staan, versterken het gevoel dat je langs het traject ervaart. Bepaalde initiatieven, waaronder het Bijenlint, de stadsboerderij bij Turnhout, het Stadsbos013 van Tilburg en de uitkijktoren bij de Turnhoutse Vennen, versterken ook de beleving van deze kenmerkende rust en ruimte.

‘Samenvattend is de identiteit van het Bels Lijntje te beschrijven als een continue en grensoverschrijdende verbindingslijn dwars door het landschap...’

STRATEGISCHE VISIE

De Trajectvisie Bels Lijntje is in essentie gebaseerd op de identiteit van het Bels Lijntje en is er op gericht deze te behouden, verder te versterken en beter beleefbaar te maken.

De Trajectvisie draagt actief bij aan het verhogen van de kwaliteit van het fietstraject en de onmiddellijke omgeving. Er worden handvaten geboden aan een ieder, die initiatieven wil nemen langs het Bels Lijntje. Bovendien borgt de Trajectvisie een samenhang in beleving, beeld en stijl van de ruimtelijke ontwikkelingen langs het Bels Lijntje. In de navolgende hoofdstukken Strategische en Ruimtelijke visie wordt de strategische aanpak beschreven en de mogelijke ruimtelijke ingrepen om dit te realiseren.

De Strategische visie is hierbij het beste te beschrijven als het samenstel van drie strategieën:

- verbinden;
- versterken;
- stroomlijnen en vermarkten.

verbinden

connecting the dots: Het Bels Lijntje groeit uit tot een verbindende structuur, in een ruimtelijk netwerk én een netwerk van samenwerkende stakeholders.

Het Bels Lijntje verbindt in de huidige situatie 2 landen, 7 gemeenten, tientallen cultuurhistorische structuren en elementen, die samenhangen met het spoorverleden en tal van andere points of interest; de landsgrens, cultuurhistorische elementen die samenhangen met andere thema's, landschappen, natuurgebieden, recreatiegebieden en horecavoorzieningen. Het Bels Lijntje vormt een lineaire verbinding tussen deze elementen, die verder ontwikkeld kan worden tot een verbindende structuur in een ruimtelijk netwerk. De knopen of 'dots' langs het Bels Lijntje, zijnde de kruisingen met de dwarsverbindingen, vormen belangrijke aangrijpingspunten voor de ontwikkeling van het netwerk. In dit netwerk zullen fietstoeristen veilig, comfortabel en 'dot to dot' op verkenning kunnen gaan. Het Bels Lijntje verwijst actief door naar verder weg gelegen points of interest en fietsvriendelijke horeca in de omgeving. Fietslussen worden ontwikkeld die variëren in afstand. Binnen de ontwikkeling van het netwerk van verbindingen wordt er maximaal rekening gehouden met de wensen en behoeften van specifieke doelgroepen. De belangrijkste doelgroepen blijven, net als in de huidige situatie, koppels en fietsers in groep, die zoeken naar een meerwaarde langs de route. Deze meerwaarde schuilt in de cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten van en elementen langs het Bels Lijntje.

Het Bels Lijntje heeft de potentie om ontwikkeld te worden tot een familievriendelijk product. Deze potentie ligt in:

- de mystiek en verhaallijnen van het spoorverleden;
- de aanwezigheid van bezienswaardigheden en infrastructuur die interessant zijn voor gezinnen met kinderen, zoals de pannenfabriek, de Beekse Bergen, de Efteling;
- de ontwikkeling van kleinere fietslussen vanaf het Bels Lijntje.

Als deze ontwikkelingsrichting verder wordt uitgewerkt, zal er in de logica van de verbindende routes en lussen en bij de ontwikkeling en programmering van de knopen meer rekening worden gehouden met kinderen.

Het gebruiksgemak en de aantrekkelijkheid voor diverse doelgroepen, zal via de ontwikkeling van een slim netwerk, worden verhoogd.

Het netwerk van stakeholders vormt de spil in de strategische ontwikkeling van het Bels Lijntje. Dit netwerk zal worden geconsolideerd en verder uitgebouwd. Via samenwerking verbindt het Bels Lijntje private en publieke actoren, die samen de ambities met betrekking tot het vroegere spoor kunnen realiseren. Daarbij wordt gestreefd naar een performant netwerk dat initiatieven neemt, knopen doorhakt en krachten bundelt teneinde de ambities te realiseren.

'Het Bels Lijntje vormt een lineaire verbinding, die verder zal worden ontwikkeld tot een verbindende structuur in een ruimtelijk netwerk...'

versterken

beyond connecting te dots: het Bels Lijntje groeit uit tot een betekenisvolle beleving

De identiteit van het Bels Lijntje vormt de basis voor versterkende ingrepen langs het voormalige spoor. Deze staan in functie van de beleving van het Bels Lijntje zelf en van het landschap en de natuurgebieden die het Bels Lijntje doorkruist. Door de ontsluiting van verhalen, die direct gekoppeld zijn aan het Bels Lijntje (en omliggende sites) en door nieuwe initiatieven, waarbij deze verhalen als inspiratiebron dienen, krijgt het recreatief programma een plekgebonden en betekenisvolle inhoud.

De beleving van het Bels Lijntje wordt via tijdelijke en permanente ingrepen versterkt. Kunst, cultuur, evenementen, slow food zijn, ieder op hun eigen wijze, een manier om nieuw elan aan het recreatief en toeristisch gebruik van het Bels Lijntje te geven.

Het versterken van de identiteit van het Bels Lijntje via tijdelijke en permanente ingrepen heeft tot doel een continue beleving te bieden, die tegelijk betekenisvol is. Deze beleving is dynamisch en varieert in tijd en naar gelang locatie, maar is altijd coherent en herkenbaar.

Bij de uitrol van identiteitsversterkende initiatieven wordt rekening gehouden met de behoeften en wensen van eerder genoemde doelgroepen. Primaire doelgroep zijn koppels en fietsers die in groepsverband het Bels Lijntje verkennen. Het is de ambitie om het Bels Lijntje op termijn ook als familievriendelijke route te positioneren. Daarom worden bij de ontwikkeling van de knopen en producten eveneens versterkende maatregelen gedefinieerd die kindvriendelijk zijn.

De ontwikkeling van het Bels Lijntje versterkt duurzaam ondernemerschap. Nieuwe en aanvullende vormen van ondernemerschap worden gestimuleerd en gefaciliteerd binnen het brede netwerk van stakeholders. Ondernemers en particuliere grondeigenaren zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van het Bels Lijntje. Het Bels Lijntje levert return op aan ondernemers en particuliere grondeigenaren.

‘Het versterken van de identiteit van het Bels Lijntje, middels tijdelijk en permanent programma, heeft ten doel een continue beleving te bieden, die tegelijk betekenisvol is..’

stroomlijnen en vermarkten

‘Bij de programmering en communicatie over het Bels Lijntje dient de identiteit als belangrijk aangrijpingspunt... Het Bels Lijntje zal in de markt worden gezet als een hedendaagse grensoverschrijdende fietsroute, rijk aan cultuurhistorie en natuur..’

een totaalbeleving voor fietstoeristen; stroomlijnen en vermarkten

De strategie is gericht op het versterken en beleefbaar maken van de identiteit van het Bels Lijntje; als een continue verbindende structuur, dwars door het landschap; als een grensoverschrijdende verbinding tussen knopen.

Deze beleving begint al bij de communicatie. Door de ruimtelijke ingrepen en communicatie direct te relateren aan de identiteit, wordt de beleving van het Bels Lijntje in de marketing gestroomlijnd met de beleving ter plaatse. Het Bels Lijntje herbergt unieke content en spraakmakende verhalen, die actief in de communicatie zullen worden ingezet. Het beeldmerk en huisstijl zullen worden ontwikkeld in functie van het geheel der delen en integraal worden toegepast door alle betrokken stakeholders.

Toekomstige inrichtingsmaatregelen zullen integraal moeten worden toegepast. Op die manier wordt een krachtig en samenhangend beeld gecreëerd.

Het Bels Lijntje wordt in de markt gezet als een hedendaagse grensoverschrijdende fietsroute. De kwaliteiten van de route, in het bijzonder de cultuurhistorie en de natuur, zullen hierbij onder de aandacht worden gebracht van een breed publiek. Toeristen, die graag fietsen in een historische en natuurlijke setting, vinden langs het Bels Lijntje een eigentijdse invulling van het belevingsconcept.

De promotie van het Bels Lijntje zal zich richten op een breed publiek van fietstoeristen uit Nederland en Vlaanderen. Rekening houdend met de doelgroepen, zoals hiervoor beschreven. Hierbij ligt de focus op verblijfstoeristen, die reeds in de regio verblijven en dagtoeristen die een fietstocht plannen. Toeristen die reeds in de regio verblijven worden bereikt via marketingpartnerships en samenwerking met horecaondernemers.

Voor fietsers in groep en (grootouder)gezinnen met kinderen, zullen aparte communicatielijnen worden ontwikkeld en partnerships opgezet.

In samenwerking met partners zullen wervende evenementen en maatwerk (horeca)arrangementen worden ontwikkeld. Deze initiatieven kunnen op termijn uitgroeien tot een aanleiding voor fietstoeristen om naar de regio te komen en er te verblijven.

Het Bels Lijntje zal via internationale initiatieven met betrekking tot duurzaam toerisme, slow tourism, slow food en natuurgericht toerisme, aan een breder publiek bekend kunnen worden gemaakt.

Het Bels Lijntje zal worden aangetakt op bestaande routenetwerken, zoals Landelijke Fietsroutes en via deze netwerken worden gepromoot.

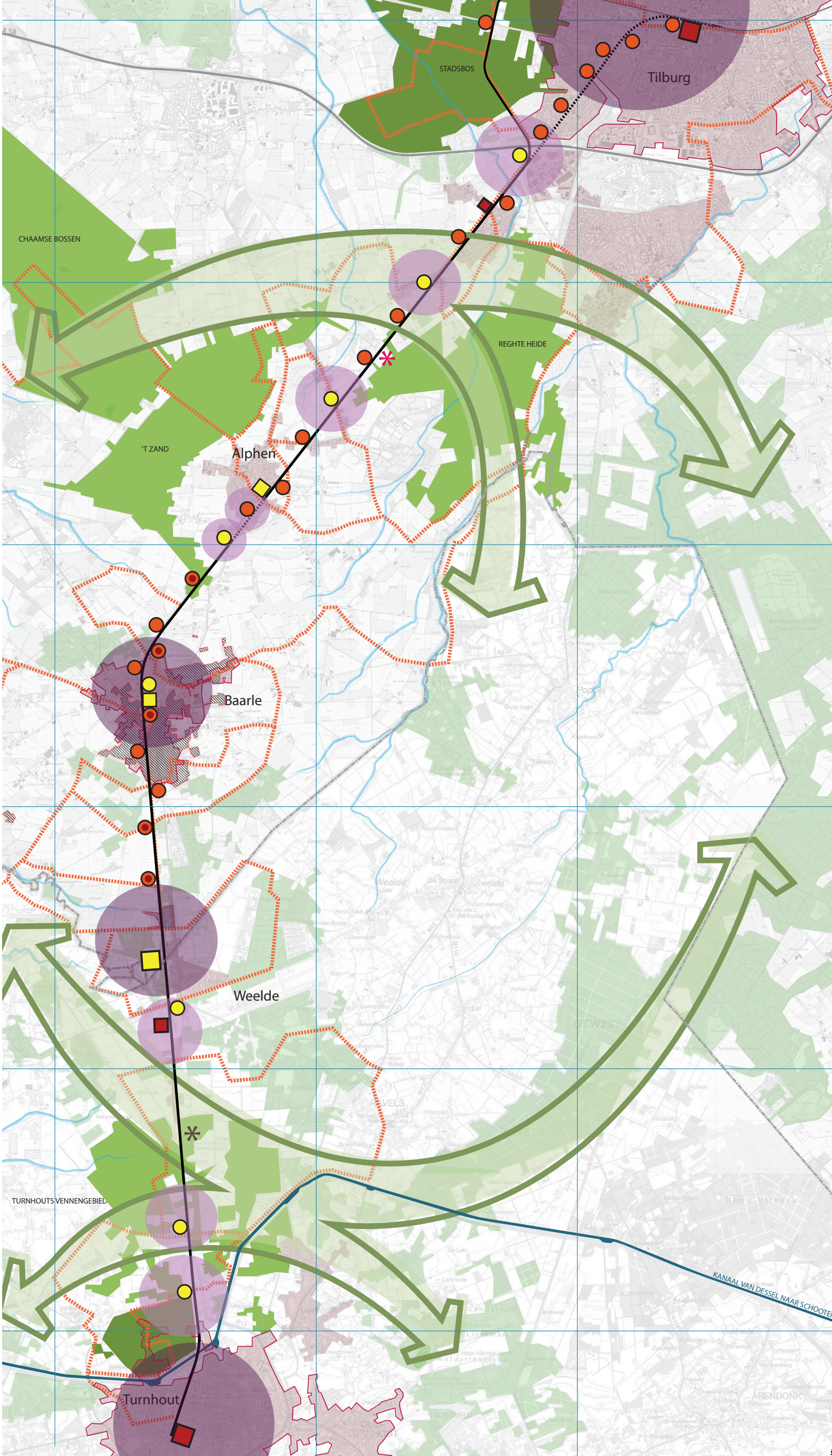
De Bels Lijntje communicatietools, zoals ondermeer de website, app en infogids, zullen herkenbaar, gebruiksvriendelijk en toegankelijk zijn. In de hele visitors journey zal de communicatie gestroomlijnd en vlekkeloos verlopen.

netwerk van stakeholders als drijvende kracht

De strategische ontwikkeling en marktpositionering van het Bels Lijntje vergt een sterke synergie tussen publieke en private spelers in het gebied. Hiertoe ligt er al een stevige basis, wat ondermeer tot uitdrukking komt in de actieve betrokkenheid van diverse stakeholders in het projectgebied.

Het versterken van het Bels Lijntje als toeristisch product geniet draagvlak bij een ruime groep van publieke en private stakeholders. Dit blijkt uit de lopende initiatieven gericht op beeld- en aanbodversterkende maatregelen, zoals ondermeer het toepassen van de huisstijl BL150, inrichtingsmaatregelen in functie van het Bijenlint, kunstinitiatieven en beleidsplannen voor toerisme van individuele gemeenten. Het draagvlak en de ambitie blijken ook uit de hoge mate van betrokkenheid van bewoners en ondernemers in dit onderzoekstraject en de concrete ideeën, die zij aanreikten in de participatiemomenten.

Cross-over samenwerkingsverbanden (cultuurhistorie, landschap, natuur, cultuur, recreatie en toerisme, mobiliteit, landbouw) en toeristische ondernemers langs het Bels Lijntje zullen actief bijdragen aan het functioneren van het Bels Lijntje als recreatief structurelement. De win / win kansen op het terrein van cultuurhistorie, landschap, natuur, cultuur, recreatie en toerisme, mobiliteit, landbouw, vragen een integraal management van het ontwikkelingstraject.

RUIMTELIJKE VISIE 5

'Belangrijke inzet van de Trajectvisie is het versterken van de continuïteit van het Bels Lijntje... door een continue dwarsprofiel en een samenhangend beeld en beheer...'

De hiervoor beschreven Strategische visie, wordt hierna in ruimtelijke zin uitgewerkt. Beschreven wordt welke ruimtelijke ingrepen nodig zijn om de identiteit van het Bels Lijntje als een continue verbindende structuurlijn, dwars door het landschap; als een grensoverschrijdende verbinding tussen knopen, te behouden, verder te versterken en beter beleefbaar te maken; welke ruimtelijke ingrepen nodig zijn om vorm te geven aan de in het voorgaande hoofdstuk beschreven strategieën:

- connecting the dots;
- beyond connecting the dots.

connecting the dots

In ruimtelijke zin wordt met de Trajectvisie Bels Lijntje in eerste instantie ingezet op het versterken van de continuïteit van de verbindinglijn; van de recreatieve fietsroute en ecologische verbindingzone, die het Bels Lijntje vormt tussen Tilburg, Riel, Alphen, Baarle-Nassau, Baarle-Hertog, Ravels en Turnhout. Hiertoe zullen de continuïteit van de inrichting en het dwarsprofiel van het voormalige spoor versterkt moeten worden. Hiernaast wordt er gestreefd naar een meer samenhangend beeld en beheer van de bermen en spoordijkwalen. Hierbij worden de bermen en taluds deels weer open gehakt om de ontwikkeling van een schraal, bloemrijk grasland mogelijk te maken dat van oorsprong eigen was aan het Bels Lijntje. Voorgesteld wordt waar mogelijk de begeleidende spoorgreppels weer terug te brengen. De betekenis van het Bels Lijntje als ecologische verbindingzone en bijenlint en als verbindende structuur tussen, in ecologische zin, zeer verschillende gebieden wordt hiermee versterkt.

De continuïteit van het Bels Lijntje als cultuurhistorische en landschappelijke structuurlijn worden hiermee versterkt.

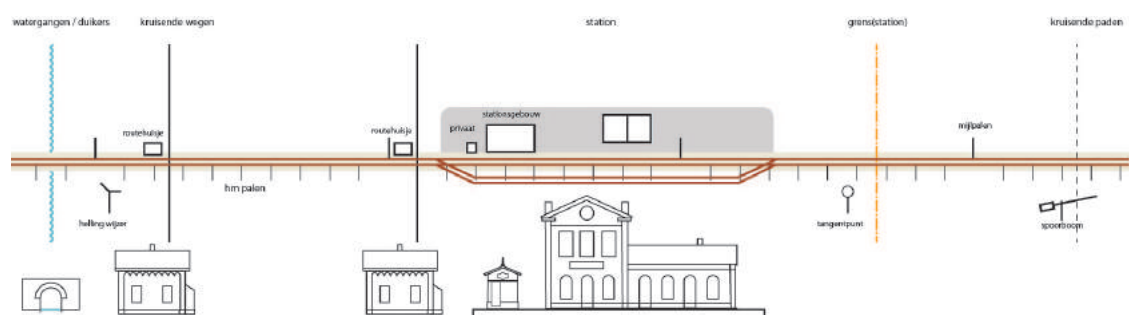
Het voormalige spoor wordt uitgebouwd als recreatieve fietsroute voor bewoners en bezoekers van het gebied en meer specifiek als verbindinglijn tussen stad en landschap voor bewoners en bezoekers van Tilburg en Turnhout. Met de Trajectvisie Bels Lijntje wordt vervolgens ingezet op het versterken van de kruisingen van het Bels Lijntje met infrastructurele dwarsverbindingen haaks op het vroegere spoor; de 'dots' of knopen. Zij worden versterkt als knooppunten en / of brandpunten van activiteiten. Immers juist op deze knopen ontstaat de samenhang tussen het voormalige spoor en het onderliggende landschap en kan zowel in cultuurhistorische, landschappelijke, als in recreatief-toeristische en ecologische zin vorm en inhoud worden gegeven aan de dwarsverbanden; aan de relatie met het achterland.

Dit kan in eerste instantie vorm krijgen door de kruisingen vorm te geven als een verknoping van de recreatieve fietsroute over het voormalige spoor en de infrastructurele dwarsverbinding.

De Trajectvisie zet in, om een tiental knopen, op strategische plekken, verder te ontwikkelen en te laden met informatie en programma, die samenhangen met de kwaliteiten en points of interest in het achterland.

De knopen kunnen hierbij een betekenis krijgen als rustpunten langs de recreatieve en toeristische fietsroute over het Bels Lijntje. Hiernaast kunnen zij worden geladen met informatie en programma op het gebied van cultuurhistorie, landschap, natuur, streekproducten, kunst, cultuur en recreatie, voor zover deze gerelateerd is aan de identiteit van het Bels Lijntje; de specifieke plek en de kwaliteiten en points of interest in het achterland. Deze points of interest worden in de betreffende knopen bewegwijzerd. Daarnaast worden, vanaf de knopen, recreatieve dwarsroutes naar deze plekken ontwikkeld.

De lineaire fietsroute wordt verrijkt met (vele) ommetjes en kan op deze wijze uitgroeien tot een verbindende structuur en routenetwerk.

wetmatigheden van het spoor

- landgrens
- tracé Bels Lijntje
- recreatieve route
- beekloop
- knoop
- gebiedsontwikkeling
- locatie routehuisje
- locatie stationsgebouw
- bestaande uitkijktoren (BE)
- nieuwe natuurbelevingspunt
- stedelijk gebied
- recreatief natuurgebied gelinkt aan Bels Lijntje
- natuurgebied / bos
- ecologische verbindingzone

links: plankaart trajectvisie

‘Vervolgens wordt ingezet op het versterken van de kruisingen van het Bels Lijntje met dwarsverbindingen als brandpunten van activiteit... zij worden geladen met informatie en programma gerelateerd aan de plek en de points of interest in het achterland...’

In het licht van het voorgaande hebben de gebieden in de rand van Tilburg en Turnhout; het Stadsbos013 en Park Heijzijdse Velden, een bijzondere betekenis en ontwikkelingspotentie. Zij worden binnen de Trajectvisie opgevat als uitloopgebieden van de stad en integrale gebiedsontwikkelingen.

De gemeenten Tilburg en Turnhout onderschrijven deze ambitie en werken aan ontwikkelingsplannen, neergelegd in respectievelijk de Ontwikkelingsstrategie voor het Stadsbos013 (gemeente Tilburg; 2018) en de visie van de gemeente Turnhout op het Park Heijzijdse Velden (gemeente Turnhout; 2017) en Groene Routes Noorderkempen, route 6 Turnhout / Baarle (gemeente Turnhout, Ravels, Baarle-Hertog; 2015). In hoofdstuk 2. Context worden deze in hoofdlijnen beschreven.

Het Bels Lijntje vormt een integraal onderdeel van het Stadsbos013 en Park de Heijzijdse Velden en heeft in beide gebieden een belangrijke betekenis als recreatieve fietsroute en verbindingslijn tussen stad en landschap. In het Stadsbos013 situeren zich langs het Bels Lijntje ter hoogte van de Reeshofdijk en de onderdoorgang onder de A58, de belangrijkste poorten naar het bos.

Even noordelijk van Turnhout verknoopt zich met het Bels Lijntje ook een langzaam verkeerroute in de richting van Park Heijzijdse Velden.

Binnen de Trajectvisie wordt zowel in het Stadsbos013 als in het Park de Heijzijdse Velden ingezet op het aanhaken van respectievelijk Tilburg en Turnhout. Hiernaast wordt, net als voor de rest van het Bels Lijntje, voorgesteld de continuïteit van de inrichting en het dwarsprofiel van het voormalige spoor te versterken. Het streven is gericht op een meer samenhangend beeld en beheer van de berm en spoordijktafuds.

Naast de poorten aan de noord en zuidzijde van het Stadsbos013, wordt binnen het bos bijzondere betekenis gehecht aan de kruising van het Bels Lijntje met de Bredaseweg / Zwartvenseweg. Op deze plek, waar ooit een routehuisje stond, zou in de systematiek van de Trajectvisie een strategische knoop gesitueerd worden. Deze kan vervolgens een aangrijpingspunt vormen voor programmering en ontwikkeling van de dwarsverbindingen.

In het Park de Heijzijdse Velden vormt de kruising van het Bels Lijntje met het kanaal en met de langzaam verkeersroute in de richting van de Stadsboerderij een bijzondere plek. Op de knoop aan het kanaal wordt door de nog aanwezige steunberen van de oorspronkelijke spoorbrug het oorspronkelijke tracé van de spoorlijn herkenbaar.

Een bijzondere betekenis en potentie wordt binnen de Trajectvisie toe gedicht aan de locaties van het voormalige station Baarle-dorp en het grensstation Baarle-Nassau / Weelde-station. Beiden plekken worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een groot aantal elementen, die direct samenhangen met het spoorverleden van het Bels Lijntje. Zij zijn hier in hun onderlinge samenhang te beleven. Net als voor het Stadsbos013 en het Park Heijzijdse Velden vraagt dit voor deze plekken om een integrale gebiedsontwikkeling.

In Baarle-dorp gaat het dan met name om de alzijdige ontwikkeling van het voormalige stationsgebouw en de verankering van de routes van en naar het stationsgebouw in het stedelijke weefsel van Baarle.

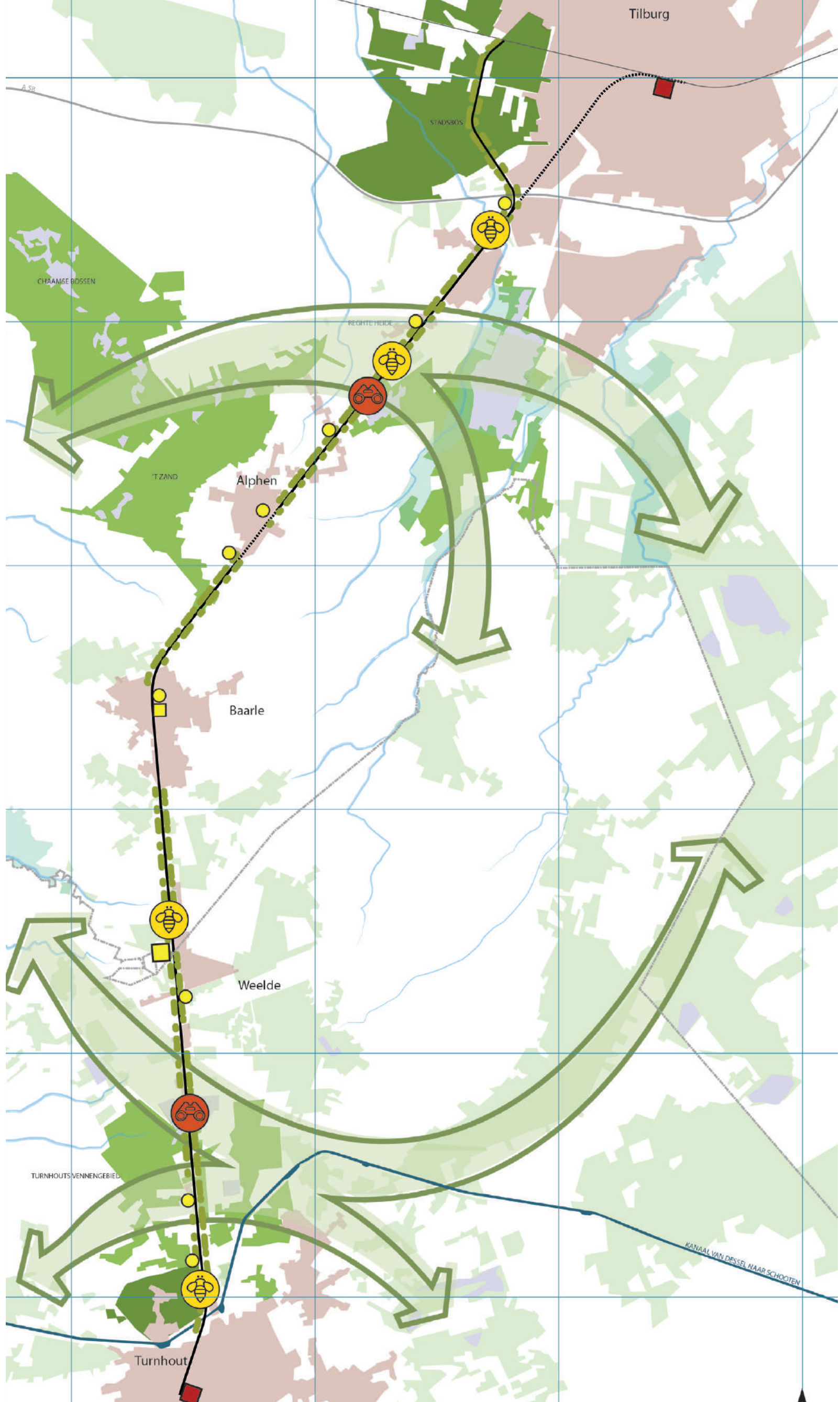
Voor het voormalige Grensstation staat het versterken en het beleefbaar maken van het grensoverschrijdende karakter van het Bels Lijntje en de enorme omvang van de structurelementen centraal.

Op twee plekken langs het Bels Lijntje doorsnijdt het voormalige spoor belangrijke natuurgebieden:

- tussen Merksplas en de Klein Engelandhoeve: het gebied van de Turnhoutse Vennen;
- tussen Brakel en de Kiek: het gebied van de Rielse en Regteheide.

De plek waar in de huidige situatie het gebied van de Turnhoutse Vennen het Bels Lijntje kruist, wordt gemarkeerd door een uitkijktoren. Deze voegt een geheel nieuwe beleving toe aan het Lijntje met verre zichten over het natuurgebied aan weerszijden van het Bels Lijntje.

Het voorstel is om ook de kruising van de Rielse en Regteheide met het Bels Lijntje eveneens beter beleefbaar te maken, bijvoorbeeld middels een nieuw te realiseren uitkijkpunt.

beyond connecting the dots

De Trajectvisie Bels Lijntje zet in op het versterken van de continuïteit van de verbindinglijn, maar eveneens en tegelijkertijd op het versterken van de knopen langs deze lijn.

Meer specifiek is het voorstel om een tiental knopen, op strategische plekken, verder te ontwikkelen en te laden met informatie en / of programma, die samenhangen met de kwaliteiten en points of interest in het achterland.

De versterkende maatregelen en programmering binnen de Ruimtelijke visie, zijn het beste te beschrijven aan de hand van de belangrijkste thema's die langs het Bels Lijntje spelen:

- ecologie;
- recreatie en toerisme;
- verkeer en mobiliteit.

ecologie

Met betrekking tot de ontwikkeling van het Bels Lijntje als ecologische verbindingzone en verbinding tussen individuele natuurgebieden wordt binnen de Trajectvisie Bels Lijntje voor het Nederlandse deel in belangrijke mate aangesloten bij Bijenlandschap Bels Lijntje; visie op inrichting en beheer (BSF, KNNV; 2018). In België wordt momenteel eveneens gewerkt aan een beheerplan. Het streven is er hierbij op gericht voor het gehele spoor een samenhangende beeld en beheer tot stand te brengen. Zo wordt ook op dit vlak de continuïteit van het Bels Lijntje verder versterkt.

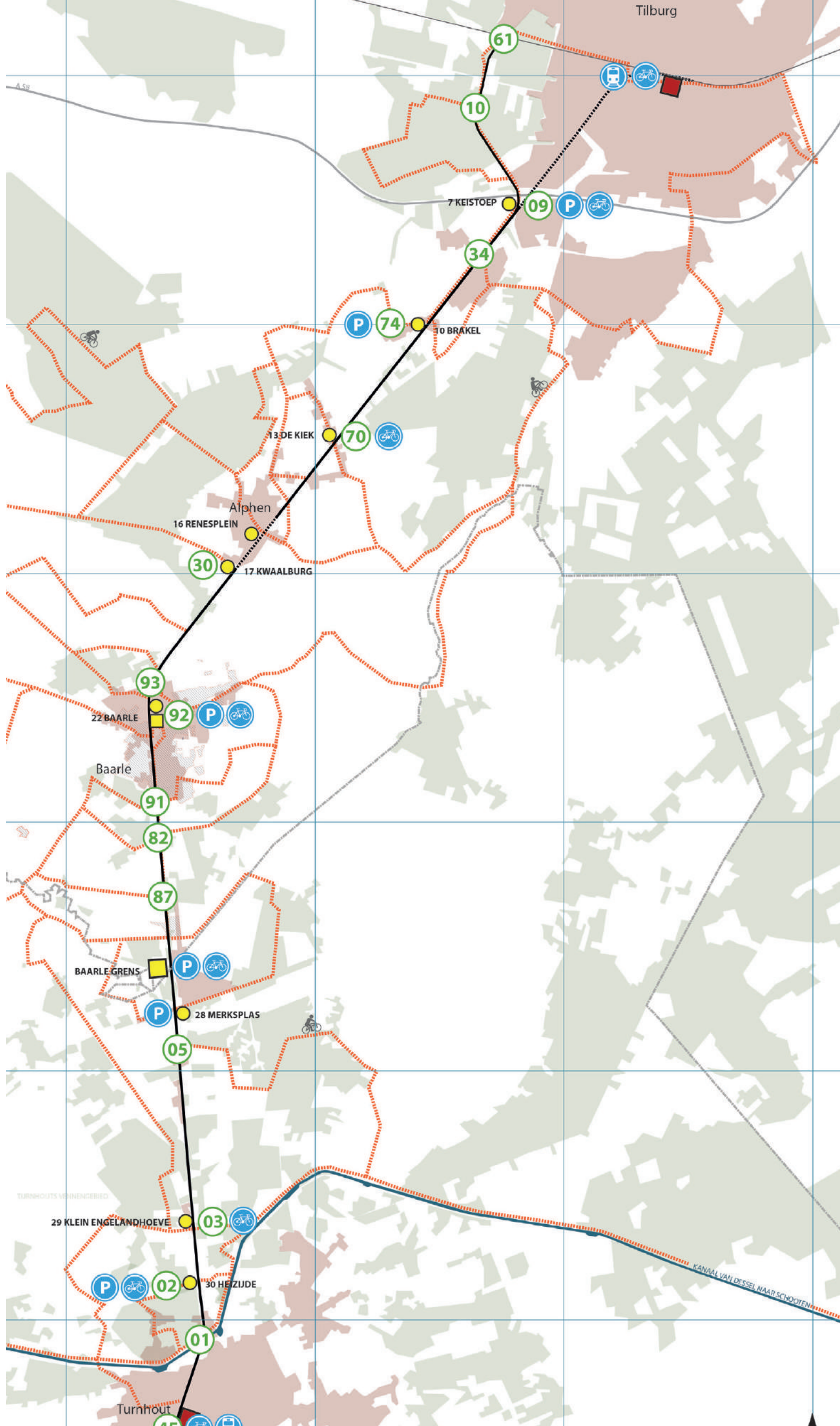
De ontwikkeling van het Bels Lijntje als ecologische verbindingzone en Bijenlint, ten behoeve van insecten, amfibieën en kleine zoogdieren, stelt eisen aan de ruimtelijke inrichting en het beheer. In genoemde visie wordt voorgesteld de begeleidende bermen, spoortaluds en spoorgreppels weer in hun samenhang en continuïteit terug te brengen en te versterken. Hierbij zullen de taluds deels worden open gehakt om de ontwikkeling van een schraal, bloemrijk grasland mogelijk te maken dat van oorsprong aan de bermen en de spoordijkstaluds van het Bels Lijntje gekoppeld was. Ook wordt voorgesteld waar mogelijk de begeleidende spoorgreppels terug te brengen.

Hiernaast wordt voorgesteld de betekenis van het Bels Lijntje als verbinding tussen afzonderlijke natuurgebieden aan weerszijden van het spoor te versterken. Dit speelt met name ter hoogte van de Rielse en Regteheide en ter hoogte van de Turnhoutse Vennen. Voorgesteld wordt om ter hoogte van aangrenzende bossen, de beplanting langs het Bels Lijntje te behouden of te versterken.

De uitkijktoren en een eventueel nieuw te introduceren uitkijkpunt of -plaats hebben een belangrijke betekenis in de beleving van de natuurgebieden, die het Bels Lijntje kruisen. Zij maken de uitgestrektheid beleefbaar en vormen een letterlijke uitnodiging om het achterland in te gaan.

'Het Bels Lijntje wordt versterkt als ecologische verbindingzone en Bijenlint...maar ook als verbinding tussen zeer verschillende natuurgebieden aan weerszijden van het voormalige spoor..'

'In de knopen dient in eerste instantie de verkeersveiligheid geborgd te worden... vanuit de knopen worden dwarsverbindingen ontwikkeld...'

verkeer en mobiliteit

Het Bels Lijntje is in eerste instantie een lineaire verbindingroute tussen Nederland en België, tussen Tilburg en Turnhout en tussen de kernen van Tilburg, Riel, Alphen, Baarle-Nassau, Baarle-Hertog, Ravels en Turnhout. Maar daarnaast is het Bels Lijntje een verbinding tussen afzonderlijke knopen. Deze knopen zijn gesitueerd op de kruisingen van het voormalige spoor met een infrastructurele dwarsverbinding en zullen als zodanig worden vorm gegeven. Hiermee ontstaat er voor fietsers op het Bels Lijntje een duidelijke verkeerssituatie ten opzichte van autoverkeer op de kruisende wegen. Aanvullend zouden er afspraken gemaakt moeten worden over de voorrangregels op deze kruisingen.

Vanuit de knopen worden dwarsroutes ontwikkeld voor verbindende lussen of rondjes door het achterland. Zo wordt de verbindinglijn, die het Bels Lijntje in essentie is, verrijkt met vele ommetjes. De lineaire route zal zich ontwikkelen tot een netwerk van fietsroutes en zal daarbij tevens onderdeel uitmaken van het reeds aanwezige netwerk van Landelijke Fietsroutes en Knooppuntroutes.

De treinstations van Tilburg en Turnhout met de daaraan gekoppelde fietsverhuur- en parkeervoorzieningen zijn op te vatten als belangrijke bronpunten van de recreatieve en toeristische fietsroute over het Bels Lijntje. In het licht van de Trajectvisie worden hier, ook elders langs het Bels Lijntje gekoppeld aan strategische knopen, parkeervoorzieningen aan toegevoegd. Ook deze knopen kunnen zich in de toekomst ontwikkelen als bronpunten voor de recreatieve en toeristische route.

station

fietspunt
rustpunt, oplaadpunt, evt. verhuur

parkeervoorziening
opstappunt

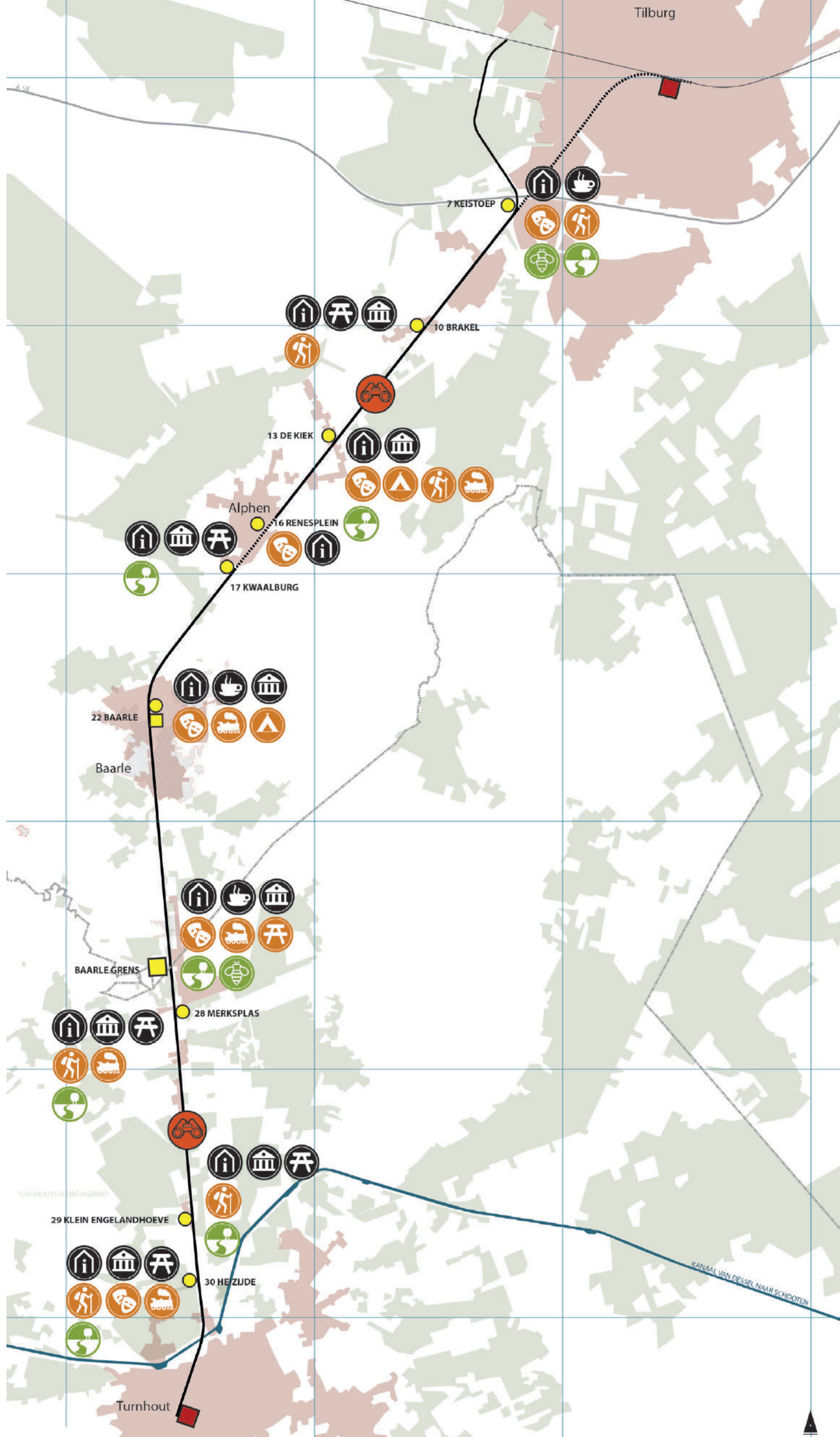

fietsknooppunt

fiets ommetje

links: plankaart verkeer en mobiliteit

recreatie en toerisme

‘De knopen langs het Bels Lijntje worden geladen met informatie en programma, die samenhangen met de plek en points of interest in het achterland...’

Het Bels Lijntje is een continue verbindinglijn tussen knopen. Deze knopen vormen in de Trajectvisie Bels Lijntje brandpunten van activiteiten en / of informatie. Zij kunnen een betekenis krijgen als rustpunten langs de fietsroute en geladen worden met informatie en programma, die samenhangen met de ligging van de betreffende knoop en het achterland aan weerszijden ervan; met informatie en programma op het gebied van cultuurhistorie, natuur, streekproducten, kunst en cultuur en recreatie.

Materieel en immaterieel erfgoed, gekoppeld aan het spoorverleden vormen aangrijpingspunten voor culturele elementen, initiatieven en evenementen.

De Trajectvisie zet hierbij in op de ontwikkeling van een tiental knopen op strategische plekken.

Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de programmering van fietsvriendelijke services:

- fietsverhuur:
wordt bij voorkeur georganiseerd in de kernen van de gemeenten en gekoppeld aan het spoorwegstation of toeristisch infopunt. Bij fietsverhuur biedt men standaard een herstelkit en routekaart aan. Medewerkers van de fietsverhuurpunten kennen het product Bels Lijntje en weten tips te geven met betrekking tot het voormalige spoor. Indien het om private ondernemers gaat, betreft men deze mogelijk bij een Bels Lijntje ambassadeursprogramma. Vanaf de fietsverhuur staat een duidelijke signalisatie naar en van het Bels Lijntje.
- fietscafés en fietsvriendelijke logies:
vanaf het Bels Lijntje geeft men fietscafés en fietsvriendelijke logies aan. Dit d.m.v. een bescheiden uniforme signalisatie. Een ambassadeursprogramma voor uitbaters kan worden opgezet, waarin ze meedenken over en meewerken aan fietsvriendelijke services. Zo kan er bijvoorbeeld in de aan het Bels Lijntje gerelateerde fietscafés, een oplaadpunt worden voorzien voor e-bikes en kan er vanaf elke onderneming een aangeduide route naar het Bels Lijntje worden uitgezet. Daarnaast kunnen er ook Bels Lijntje-arrangementen uitgewerkt worden. De ondernemers spelen een prominente rol in de gastvrijheidspolicy van het Bels Lijntje. Als ambassadeurs kennen zij het product en weten ze tips te geven aan toeristen.
- parkeervoorzieningen:
Dagtoeristen die hun fietsen per auto vervoeren naar de locatie, kunnen gebruik maken van parkings langs en in de buurt van het Bels Lijntje (zie kaart). Vanaf die parkeerplekken wordt signalisatie naar het Bels Lijntje voorzien en omgekeerd.
- fietsherstelservices:
met ondernemers uit de regio kunnen fietsherstelservices worden ontwikkeld en aangeboden.
- meldpunt voor knelpunten of verbeteringsuggesties langs het Bels Lijntje:
organiseren van onderhoud en kwaliteitsbewaking routestructuren.

voorzieningen

Poort tot het Bels Lijntje

horeca permanent of pop-up

rustpunt, picknickplaats

historische context verhalen en historie i.r.t. Bels Lijntje

activiteiten

bijzondere overnachting

podiumfunctie events: muziek, theater, kunst

Bels Lijntje expeditie

Bels Lijntje mysterie

landschap

Bijenknooppunt

landschappelijk panorama

links: [plankaart potenties recreatie en toerisme](#)

AANBEVELINGEN VOOR VERVOLG

6

Voor een succesvol vervolg; voor de verdere concretisering, uitwerking en realisering van de Trajectvisie Bels Lijntje is het in eerste instantie van belang de ontwikkelde synergie tussen publieke en private spelers in het gebied in stand te houden.

Met de Trajectvisie Bels Lijntje ligt hiervoor een stevige basis. Maar het zou goed zijn, als ook de hiertoe ingestelde overlegstructuren en participatieve communicatie met stakeholders, in stand zouden blijven. Onderlinge samenwerking biedt betere kansen op financiering, exposure en werving van fondsen, dan individuele initiatieven.

Het verder verkennen van mogelijkheden tot aantakking op initiatieven en subsidieprogramma's op bovenlokaal niveau, zoals het netwerk van Landelijke Fietsroutes en Knooppuntroutes, Toerisme Provincie Antwerpen, Visit Brabant, Routebureau Noord-Brabant, House of Leisure, Toerisme Vlaanderen en op internationaal niveau organen als Liberation Route, Creative Europe, PDPO en Interreg is in dit verband aan te bevelen.

Vervolgens zullen de Trajectvisie en Inspiratiedocument Bels Lijntje verder moeten worden uitgewerkt en geconcretiseerd. In eerste instantie zullen zij moeten worden vertaald in een uitvoeringsprogramma. Een uitvoeringsprogramma waarbij de voorgestelde projecten allereerst grondig worden getoetst naar haalbaarheid en wenselijkheid. En waarbinnen vervolgens de afzonderlijke projecten worden benoemd en geprioriteerd en waar aan de afzonderlijke projecten een initiatiefnemer, een uitvoeringsbudget en eventuele subsidiemogelijkheden worden gekoppeld.

Vervolgens kunnen de plannen, naar de overeen gekomen prioritering, worden uitgewerkt en geconcretiseerd tot inrichtingsplannen en een marketingplan.

Beiden vragen naast genoemde overlegstructuren om een superviserend orgaan. Een superviserend orgaan dat met de Trajectvisie als belangrijke leidraad, de samenhang tussen de afzonderlijke inrichtingsplannen en de ruimtelijke kwaliteit kan borgen.

Met betrekking tot de commerciële uitingen en strategische marktpositionering van het Bels Lijntje is het van belang dat deze coherent zijn en de huisstijl volgen en uitwerken, die binnen het Inspiratiedocument Bels Lijntje zijn ontwikkeld. Hierbij is het van belang dat stakeholders met één stem spreken.

Het netwerk van stakeholders vormt de spil in de strategische ontwikkeling van het Bels Lijntje. Dit netwerk wordt geconsolideerd en verder uitgebouwd. Via samenwerking verbindt het Bels Lijntje private en publieke actoren die samen de ambitie willen realiseren. Er wordt hierbij gestreefd naar een performant netwerk dat initiatieven neemt, knopen doorhakt en krachten bundelt teneinde de ambities te realiseren.

BIJLAGEN

participatieve communicatie

ideeëncarrousel I

ideeëncarrousel II

ideeëncarrousel III

social media

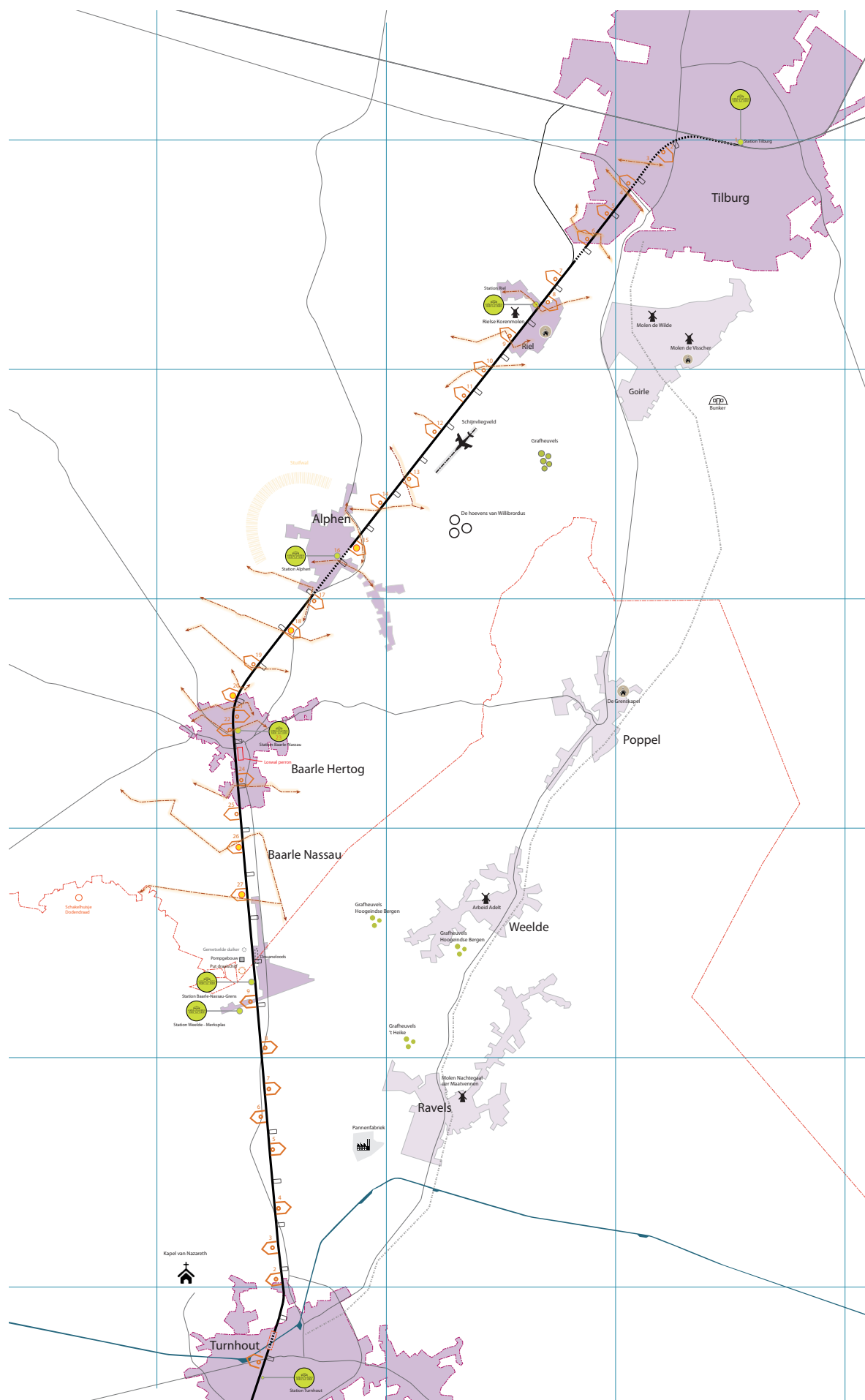
	<u>ideeencarrousel I 23/05</u>	<u>ideeencarrousel II 28/06</u>	<u>ideeencarrousel III 29/08</u>	<i>publiekspresentatie</i>
fase	fase 1: trajectbiografie	fase 2: trajectvisie en trajectidentiteit	fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan</i>
doelstelling	input verzamelen: natuur, erfgoed, toerisme/recreatie	feedback op scenario's	strategische marktpositionering	<i>inspireren</i>
doelgroep	stakeholders	stakeholders	stakeholders / ondernemers en experts recreatie en toerisme (in de loop van het proces te besluiten)	<i>publiek</i>
inhoudelijk	delen inventarisatie / analyse delen eerste schetsen trajectvisie	delen scenario's trajectvisie en trajectidentiteit / beeldtaal	delen en verdiepen inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>presentatie ontwikkelingsplan</i>
	inventariseren potenties, knelpunten, hiaten en initiatieven	pro-contra analyse	delen ideeën strategische marktpositionering	
	vaststellen ambitieniveau	keuze voorkeursvariant	productontwikkeling verkennen en verfijnen strategische marktpositionering	
praktisch	deelnemers in groepjes naar thema	deelnemers in groepjes (gemixt)	focus op recreatie / toerisme	<i>alle deelnemers krijgen een persoonlijke uitnodiging</i>

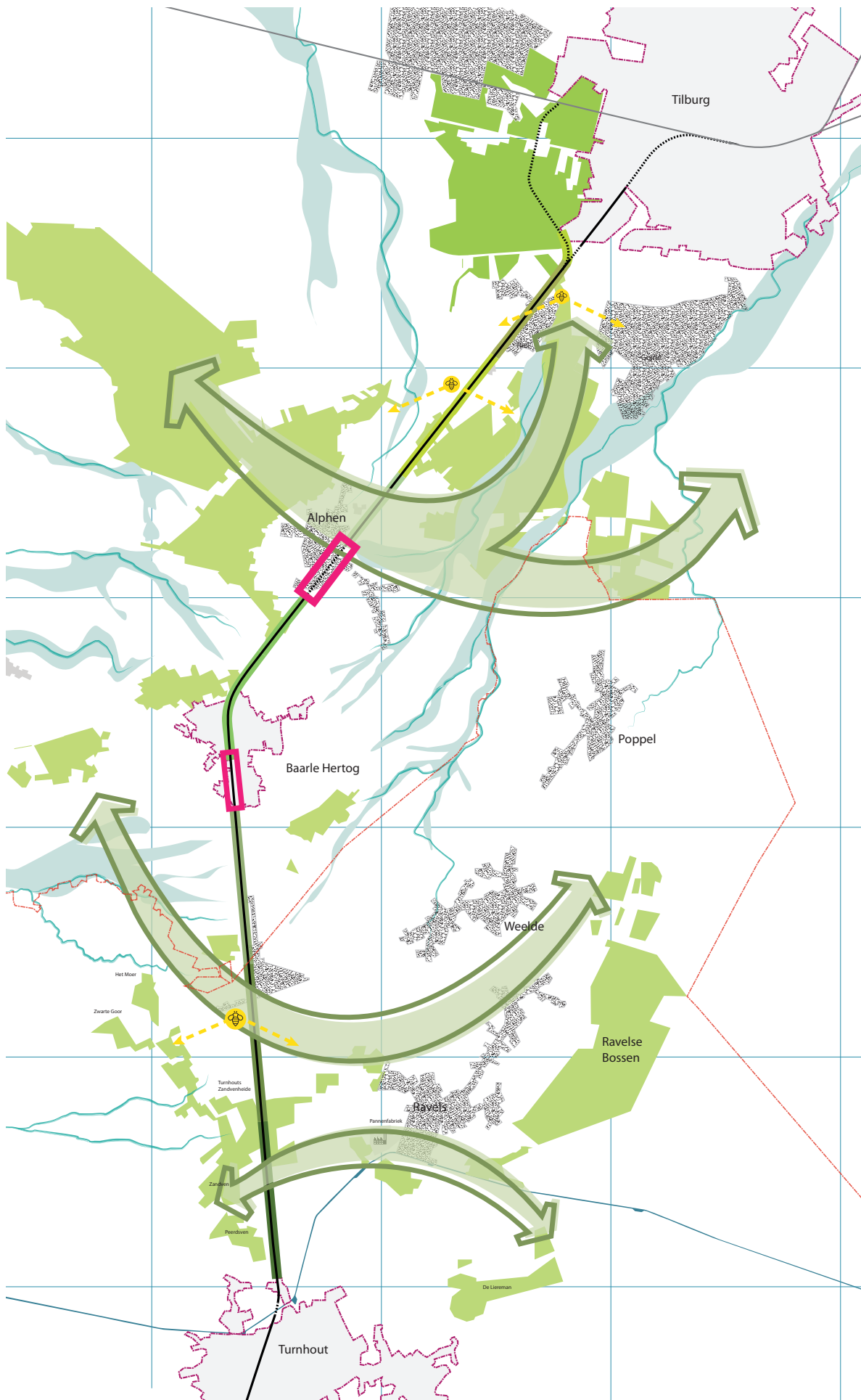
PARTICIPATIEVE COMMUNICATIE

ideeëncarrousel I

conclusies cultuurhistorie

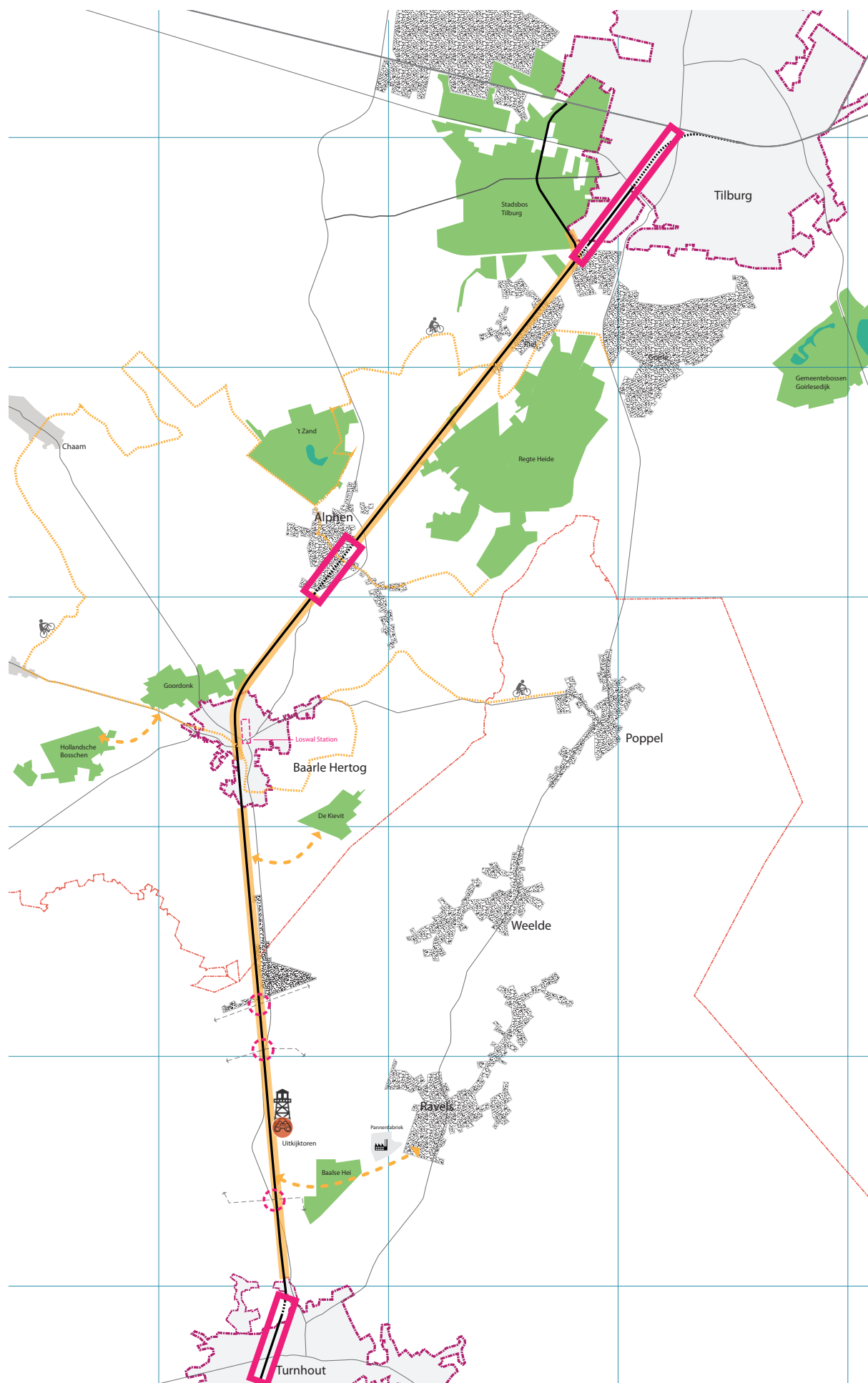
- Bijzondere betekenis CADANS van elementen langs het Bels Lijntje
- Potenties van de GRENLOCATIE:
 - ervaring grens
 - ervaring openheid
 - ervaring spoorverleden
- CULTUURHISTORISCHE potenties
 - fysieke elementen
 - verhaallijnen
 - events
- Cultuurhistorische waarde onderliggende landschap

conclusies ecologie

- ecologische DIVERSITEIT zichtbaar maken
- SPOORVERLEDEN (historisch/industriel erfgoed) als verbindende identiteit
- ontwikkeling van DWARSROUTES
- LEESBAAR MAKEN Bels Lijntje op cruciale ecologische plekken
- BIJENLANDSCHAP
- Betrokkenheid LOKALE PARTIJEN
- Inzetten op KWALITEIT, niet op grootschaligheid
- SPANNINGSVELD tussen natuur en recreatie/toerisme

conclusies recreatie en toerisme

- IDENTITEIT BELS LIJNTJE
 - grensoverschrijdend
 - natuur
 - spoorverleden
- BELEVING
 - verhaallijnen
 - points of interest (schijnvliegveld, grafheuvels, pannenfabriek)
- VERBINDING tussen twee grote STEDEN
- VERSCHILLEN NL en BE
- TOEKOMST
 - BL creatief lab evenementen,
 - verhalen als inspiratiebron,
 - authentiek toeristisch
 - ondernemerschap
- inzetten op KWALITEIT, de lat hoog!

	<u>ideeencarrousel I 23/05</u>	<u>ideeencarrousel II 28/06</u>	<u>ideeencarrousel III 29/08</u>	<i>publiekspresentatie</i>
fase	fase 1: trajectbiografie	fase 2: trajectvisie en trajectidentiteit	fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan</i>
doelstelling	input verzamelen: natuur, erfgoed, toerisme/recreatie	feedback op scenario's	strategische marktpositionering	<i>inspireren</i>
doelgroep	stakeholders	stakeholders	stakeholders / ondernemers en experts recreatie en toerisme (in de loop van het proces te besluiten)	<i>publiek</i>
inhoudelijk	delen inventarisatie / analyse delen eerste schetsen trajectvisie	delen scenario's trajectvisie en trajectidentiteit / beeldtaal	delen en verdiepen inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>presentatie ontwikkelingsplan</i>
	inventariseren potenties, knelpunten, hiaten en initiatieven	pro-contra analyse	delen ideeën strategische marktpositionering	
	vaststellen ambitieniveau	keuze voorkeursvariant	productontwikkeling verkennen en verfijnen strategische marktpositionering	
praktisch	deelnemers in groepjes naar thema	deelnemers in groepjes (gemixt)	focus op recreatie / toerisme	<i>alle deelnemers krijgen een persoonlijke uitnodiging</i>

ideeëncarrousel II

De te ontwikkelen Trajectvisie en -identiteit en het Inrichtings- en Ontsluitingsplan voor het Bels Lijntje zullen vooral breed gedragen plannen dienen te zijn. De interactie met bewoners, gebruikers, ondernemers en stakeholders heeft om die reden vanaf het begin af aan een belangrijk onderdeel van het planproces gevormd. Waar de eerste ideeëncarrousel zich met name richtte op het completeren van de inventariserende gegevens met betrekking tot cultuurhistorie, landschap, natuur en ecologie, recreatie en toerisme en ruimtelijke plannen en beleid, zijn binnen de tweede ideeëncarrousel de twee scenario's besproken en gewogen in twee parallelle werkateliers, en zijn deze gecombineerd met de afzonderlijke programma topics. De belangrijkste conclusies worden in dit werkdocument weergegeven en zijn meegenomen in het verdere planproces.

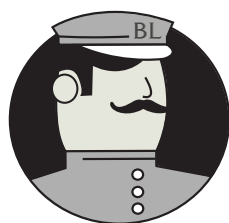
HISTORISCHE BETEKENIS
Ligne de Turnhout à Tilbourg

landschap
doorsnijding en verbinding

lijn
dwarsprofiel
lengteprofiel

knopen
stations (pavon, bebouwing etc) routehuisjes,
publieke overgangen, duikers

objecten
bebording, grenspaaltes, mijlpalen, hectometer-
paaltjes, hellingwijzer, bord tangentpunt, wissels

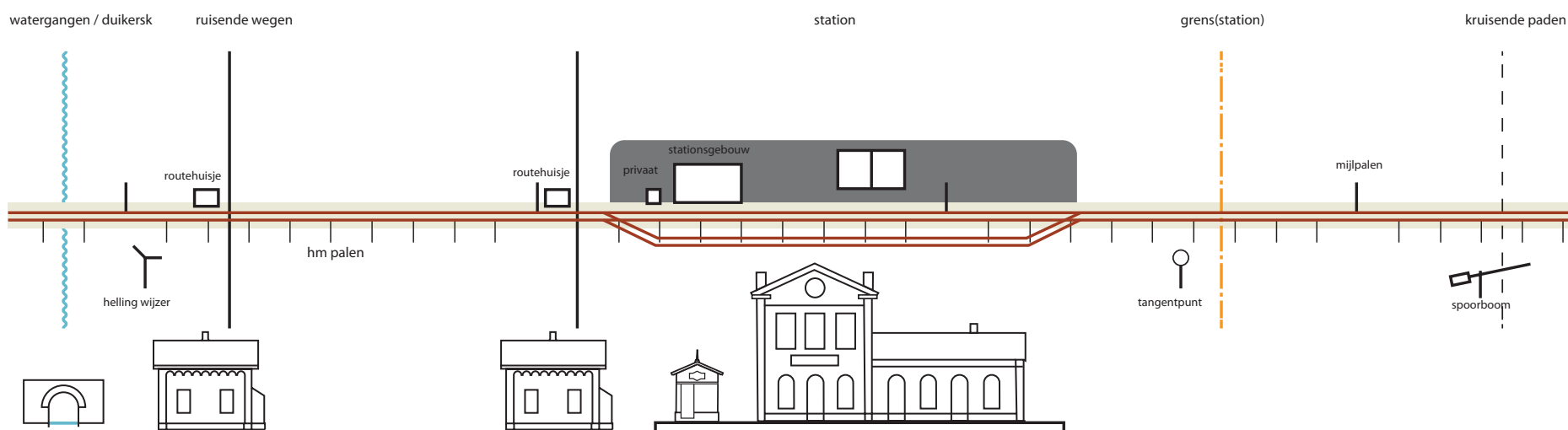
TOEKOMSTIGE BETEKENIS
Beeldtaal Bels Lijntje

landschap
10 programma topics

lijn
continuïteit van het dwarsprofiel
diversiteit van het lengteprofiel

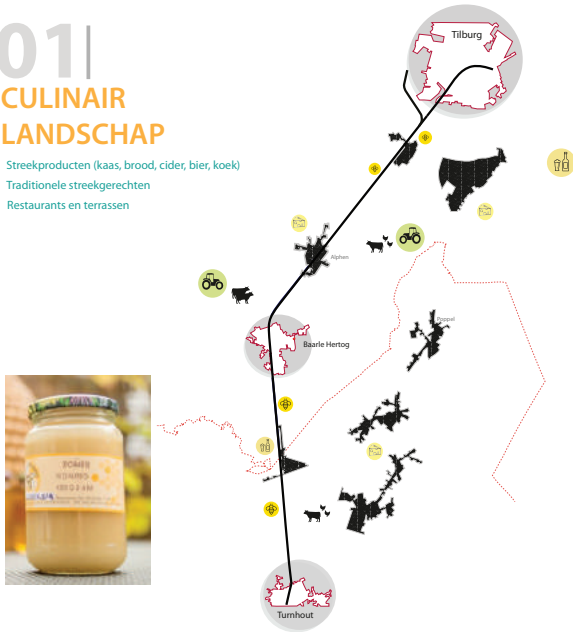
knopen
programma
verbeelding knopen (routehuisjes / stations)

objecten
herkenbare 'huisstijl BL', meubilair, inrichtingssele-
menten, informatievoorzieningen, bebording

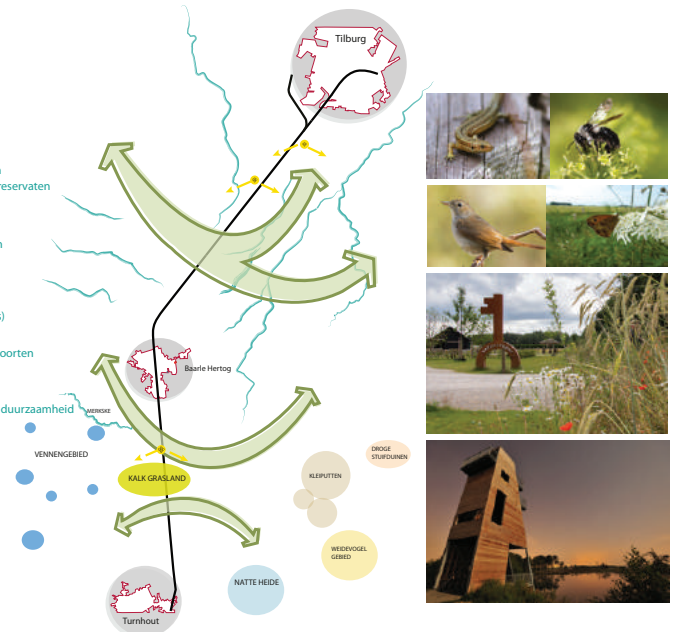
01| CULINAIR LANDSCHAP

- Streekproducten (kaas, brood, cider, bier, koek)
- Traditionele streekgerechten
- Restaurants en terrassen

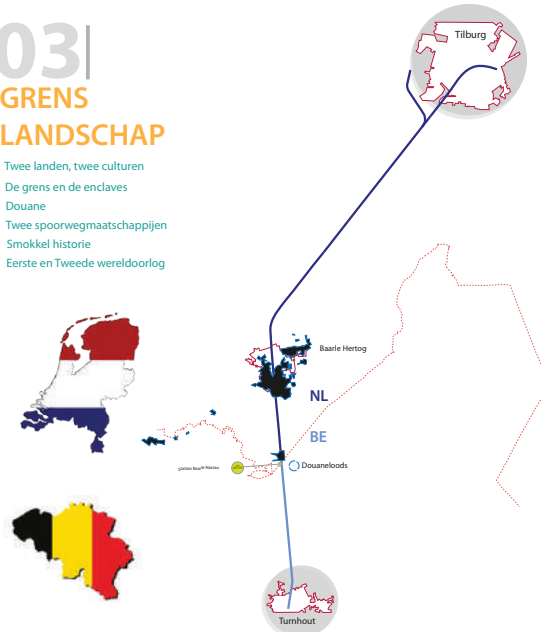
02| NATUUR LANDSCHAP

- Diversiteit aan cultuurlandschappen
- Diversiteit aan natuurgebieden en -reservaten
 - beekdalen
 - vennen
 - natte heide
 - droge heide, bossen en stuifduinen
 - kleiputten
 - weidevogelgebieden
 - kleinschalig cultuurlandschap (hagen, houtwallen, bermen)
 - kalk grasland (rangeerterein grens)
- Restaurants & terrassen
- Diversiteit aan Flora en Fauna; doelloorten
- Waterhuishouding en beken
- Bezoekerscentra + natuureducatie
- Aandacht voor klimaatadaptatie en duurzaamheid

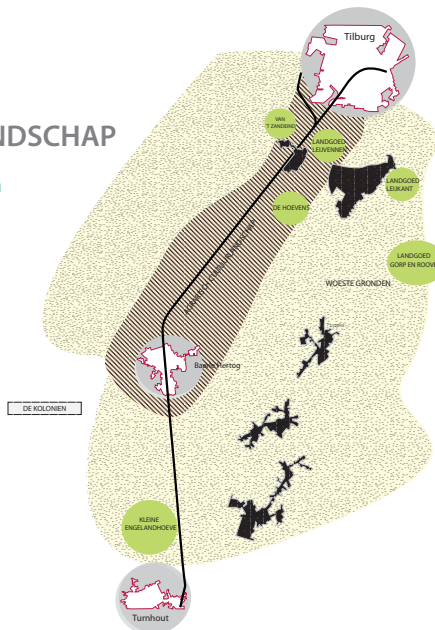
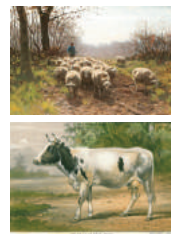
03| GREN LANDSCHAP

- Twee landen, twee culturen
- De grens en de enclaves
- Douane
- Twee spoorwegaansluitingen
- Smokkel historie
- Eerste en Tweede wereldoorlog

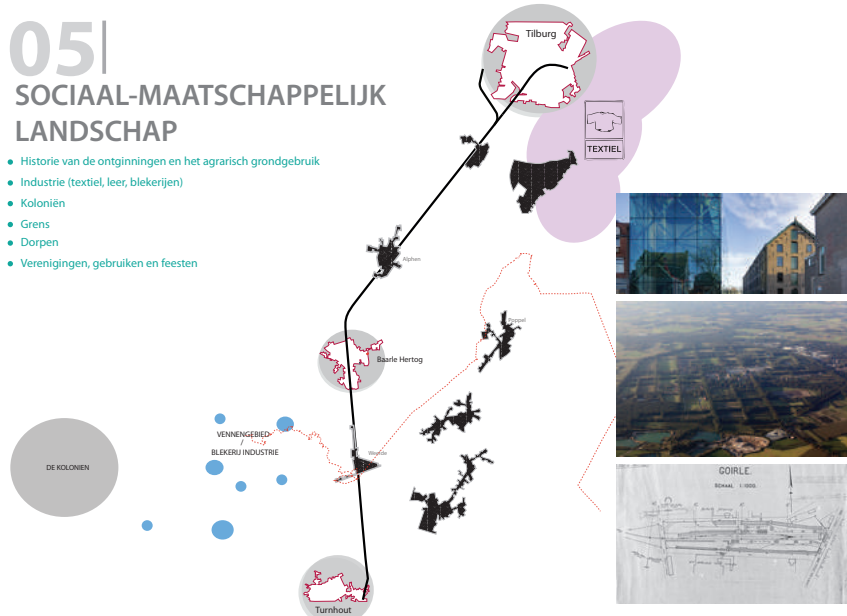
04| AGRARISCH CULTUURLANDSCHAP

- De Hoevens
- De kolonien, Merksplas en Wortel
- Klein Engelandhoeve
- Van 't Zandeind
- Landgoed Leijkant
- Landgoed Leijvenen
- Landgoed Gorp en Roovert

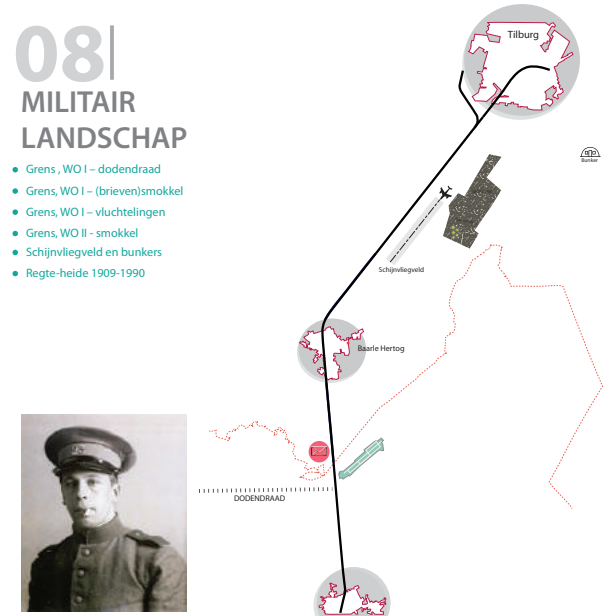
05 | SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK LANDSCHAP

- Historie van de ontginningen en het agrarisch grondgebruik
- Industrie (textiel, leer, blekerijen)
- Koloniën
- Grens
- Dorpen
- Verenigingen, gebruiken en feesten

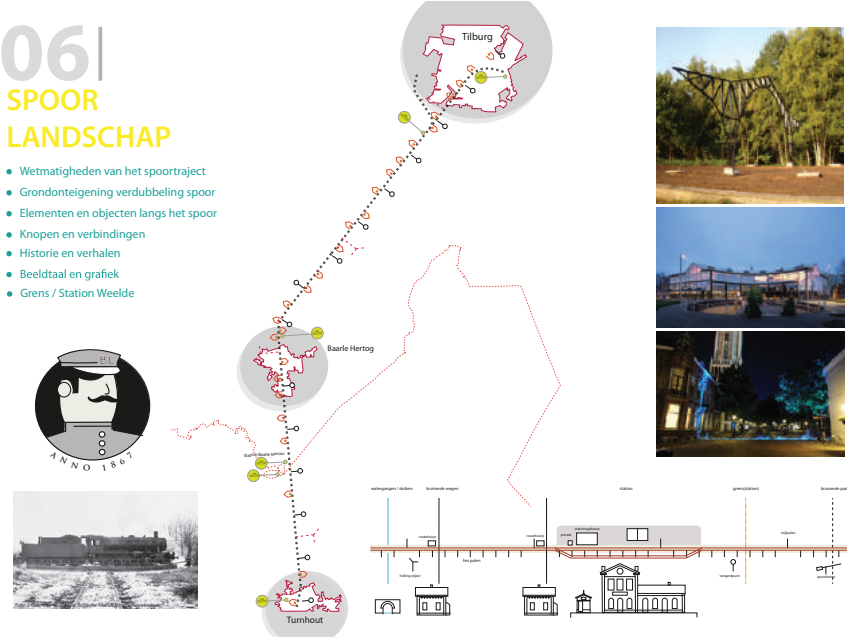
08 | MILITAIR LANDSCHAP

- Grens, WO I – dodendraad
- Grens, WO I – (brieven)smokkel
- Grens, WO I – vluchtelingen
- Grens, WO II – smokkel
- Schijnvliegveld en bunkers
- Regte-heide 1909-1990

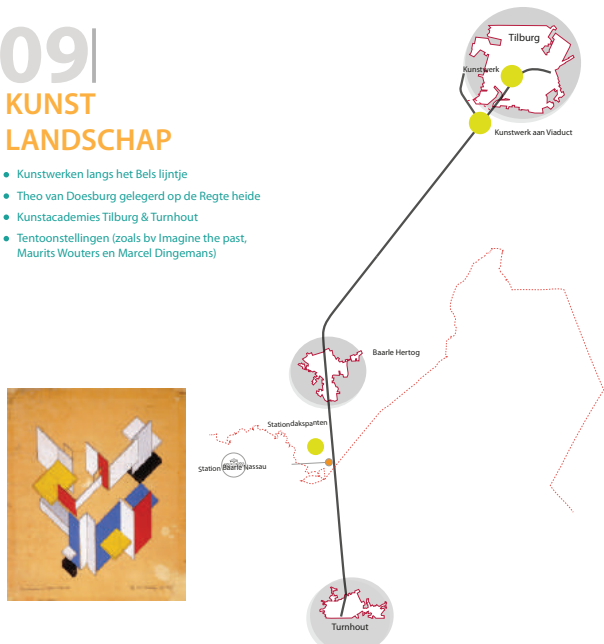
06 | SPOOR LANDSCHAP

- Wetmatigheden van het spoortraject
- Grondontginning verdubbeling spoor
- Elementen en objecten langs het spoor
- Knopen en verbindingen
- Historie en verhalen
- Beeldtaal en grafiek
- Grens / Station Weelde

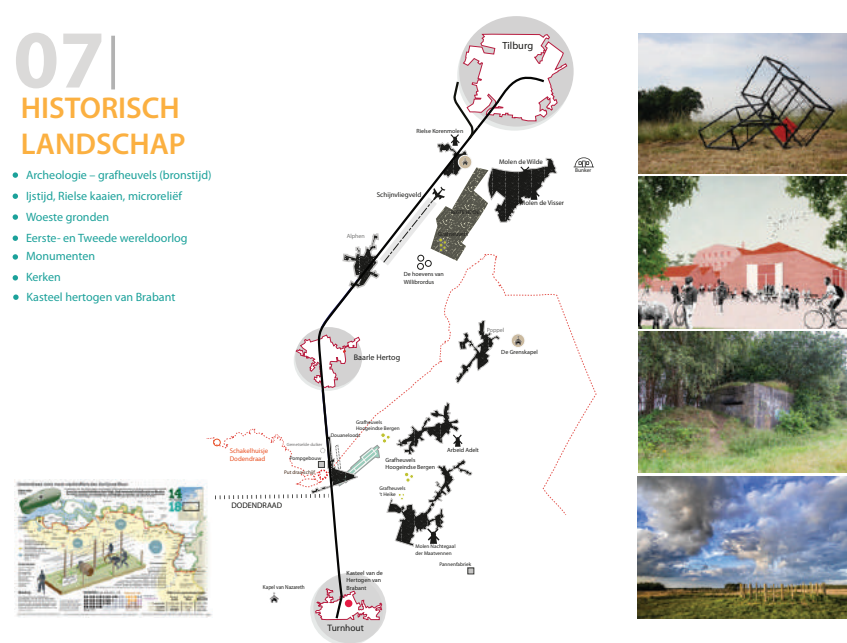
09 | KUNST LANDSCHAP

- Kunstwerken langs het Bels lijntje
- Theo van Doesburg gelegerd op de Regte heide
- Kunstacademies Tilburg & Turnhout
- Tentoonstellingen (zoals bv Imagine the past, Maurits Wouters en Marcel Dingemans)

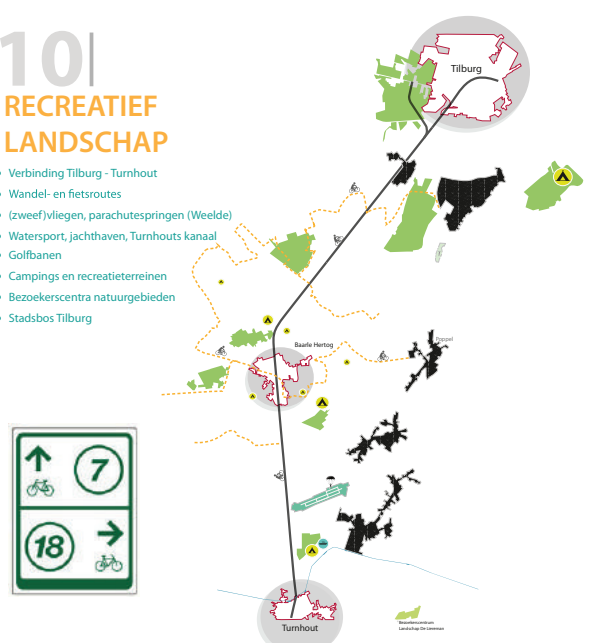
07 | HISTORISCH LANDSCHAP

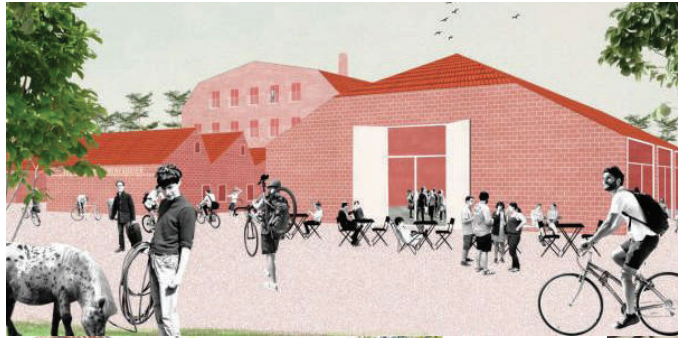
- Archeologie – grafheuvels (bronstijd)
- Ijstijd, Rielse kaaien, microreliëf
- Woeste gronden
- Eerste- en Tweede wereldoorlog
- Monumenten
- Kerken
- Kasteel hertogen van Brabant

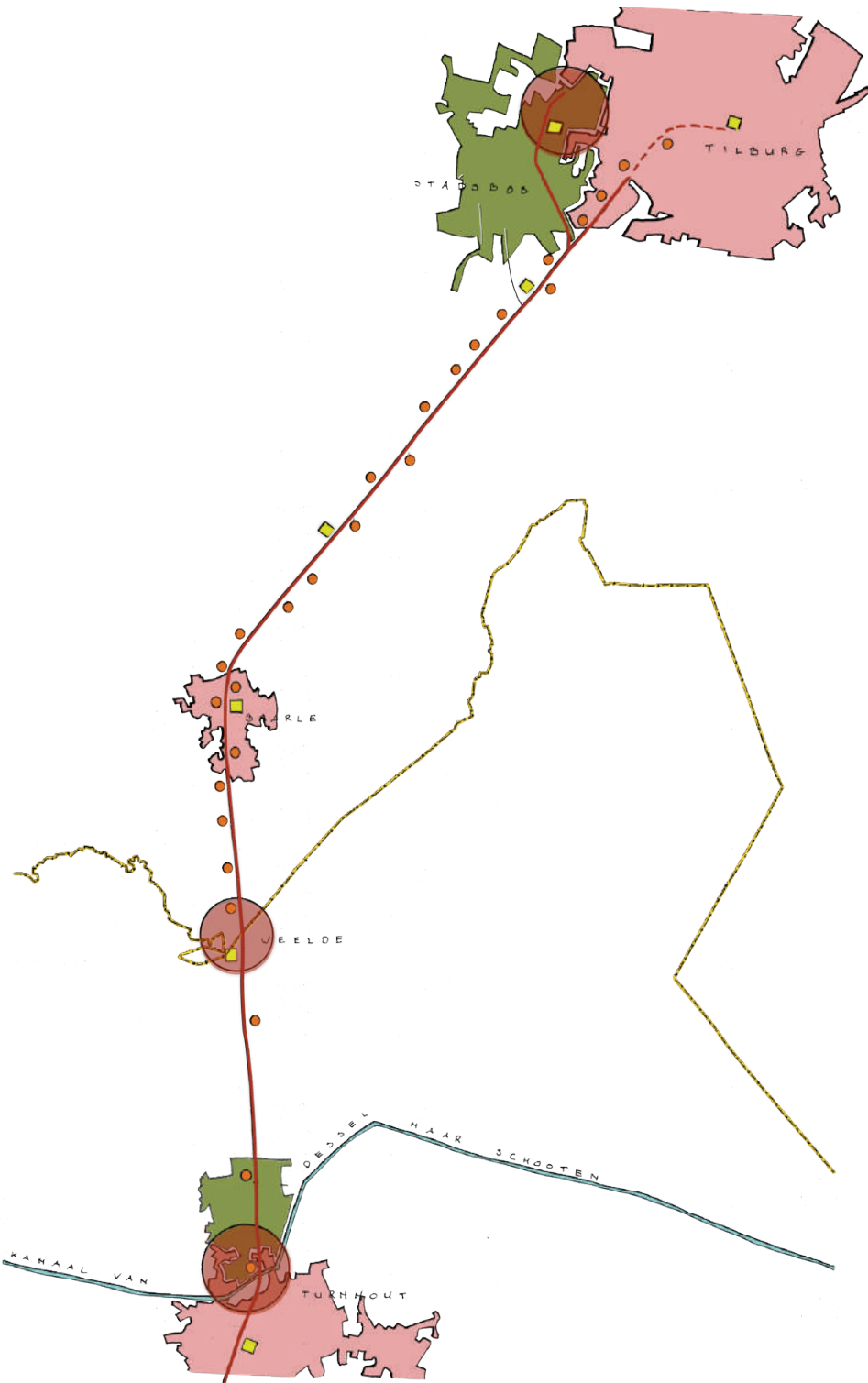
10 | RECREATIEF LANDSCHAP

- Verbinding Tilburg - Turnhout
- Wandel- en fietsroutes
- (zweef)vliegen, parachutespringen (Weelde)
- Watersport, jachthaven, Turnhouts kanaal
- Golfbanen
- Campings en recreatierreinen
- Bezoekerscentra natuurgebieden
- Stadsbos Tilburg

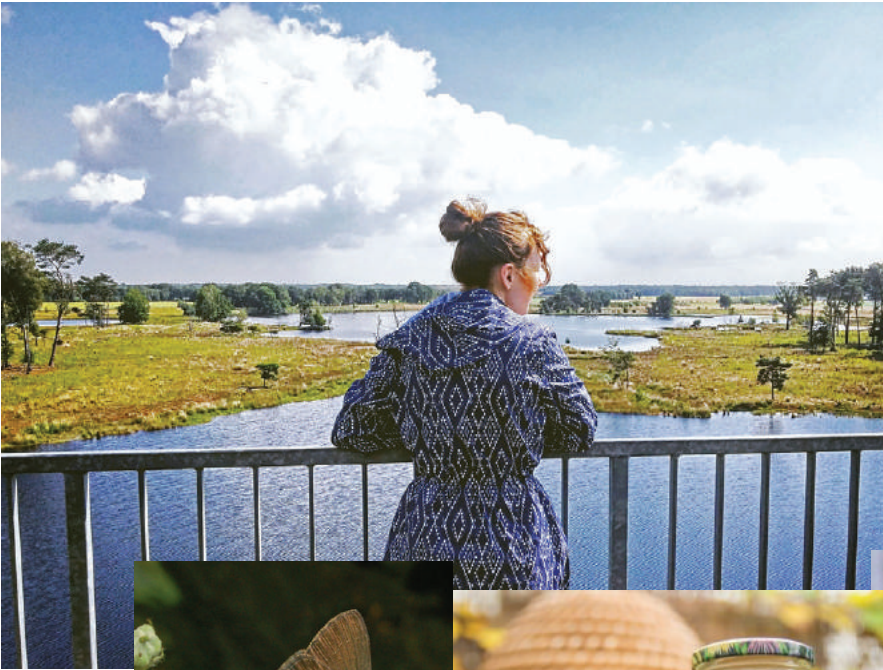

conclusies werkgroep kunst en cultuur

- de twee scenario's, Rust en Ruimte / Kunst en Cultuur, vullen elkaar aan of anders gezegd de toekomstvisie voor Bels Lijntje zou moeten bestaan uit een combinatie van elementen uit beiden scenario's; slow tourism;
- de belangrijkste kwaliteiten van het gebied liggen in de diversiteit van de landschappen en natuurgebieden die langs het Bels Lijntje beleefbaar zijn en vanaf het lijntje ontsloten kunnen worden;
- kunstuitingen zouden met name gekoppeld moeten worden aan de identiteitsdragers van het Bels Lijntje. Met name de elementen van het spoorverleden als de routhuisjes, die de verknoppingen markeren tussen het lijntje en dwarsverbindingen, en de stations, vormen hiertoe geschikte aangrijpingspunten. Maar ook elementen als het grensoverschrijdende, de Reghteheide en schijnvliegveld;
- het Bels Lijntje zou geen kunstavenue moeten worden;
- bij kunstuitingen zou je kunnen denken aan:
 - o permanente elementen;
 - o events ;
- met name in events wordt veel potentieel gezien. Je zou hierbij het bewegen langs het lijntje centraal kunnen zetten;
- plaatselijke bevolking zou betrokken moeten worden bij creatie; lokale bevolking heeft ownership nodig;
- bij de kunstuitingen zou aandacht moeten zijn voor het innovatieve; nieuwe media en technieken. Hiermee kan ook de verborgen of verdwenen wereld van het Bels Lijntje zichtbaar worden gemaakt;
- er zou gestreefd moeten worden naar kwaliteit en naar samenhang in beeldtaal;
- de kunst zou gecombineerd moeten worden met een recreatief fietsnetwerk en voorzieningen als fietsverhuur. Daarmee krijgt het ook betekenis voor de lokale bevolking. Een combinatie van het Bels Lijntje als verbindingslijn en daaraan gekoppelde ommetjes is hierbij waardevol. De verbindingslijn vormt bij Tilburg en Turnhout ook een belangrijk aangrijpingspunt om stad en buitengebied met

conclusies werkgroep rust en ruimte

- de twee scenario's, Rust en Ruimte / Kunst en Cultuur, vullen elkaar aan of anders gezegd de toekomstvisie voor Bels Lijntje zou moeten bestaan uit een combinatie van elementen uit beiden scenario's;
- de belangrijkste kwaliteiten van het gebied liggen in de diversiteit van de landschappen en natuurgebieden die langs het Bels Lijntje beleefbaar zijn en vanaf het lijntje ontsloten kunnen worden;
- de verknopingen van het Bels Lijntje met de dwarsverbindingen, gemarkeerd door de vroegere routhuisjes, vormen aanleidingen om verbindingen te maken met het achterland;
- kunst zou in eerste instantie gekoppeld moeten worden aan het ritme van de spoorelementen langs het Bels Lijntje en dan met name de routhuisjes en stations. Zij versterken de identiteit van het Bels Lijntje. De landschappelijke kwaliteiten kunnen in de kunstuitdrukkingen tot expressie worden gebracht;
- verbindingen zijn kansrijk:
 - o tussen stad en buitengebied, bij Tilburg middels het Stadsbos en bij Turnhout middels de Kleine Engelandhoeve;
 - o van knoop 1 naar knoop 2 etcetera;
 - o van het Bels Lijntje naar het achterland;
- een goed signalisatieplan is cruciaal
- spanning saai / rust is een boeiend gegeven en kan staan voor kwaliteit; slow food, slow tourism worden gezien als belangrijke thema's;
- innovatieve tools inzetten om verborgen / verloren wereld weer zichtbaar te maken.
- betrek initiatieven die in het gebied leven of genomen worden als motor in het plan. Met name de (verblijfs)recreatieve voorzieningen zouden versterkt en uitgebreid moeten worden
- verhalen / immaterieel erfgoed en het grensoverschrijdende / de verbinding tussen twee landen kunnen de unieke thema's zijn waarmee het Bels Lijntje opgeladen wordt.

	<u>ideeencarrousel I 23/05</u>	<u>ideeencarrousel II 28/06</u>	<u>ideeencarrousel III 29/08</u>	<i>publiekspresentatie</i>
fase	fase 1: trajectbiografie	fase 2: trajectvisie en trajectidentiteit	fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>fase 3: inrichtings- en ontsluitingsplan</i>
doelstelling	input verzamelen: natuur, erfgoed, toerisme/recreatie	feedback op scenario's	strategische marktpositionering	<i>inspireren</i>
doelgroep	stakeholders	stakeholders	stakeholders / ondernemers en experts recreatie en toerisme (in de loop van het proces te besluiten)	<i>publiek</i>
inhoudelijk	delen inventarisatie / analyse delen eerste schetsen trajectvisie	delen scenario's trajectvisie en trajectidentiteit / beeldtaal	delen en verdiepen inrichtings- en ontsluitingsplan	<i>presentatie ontwikkelingsplan</i>
	inventariseren potenties, knelpunten, hiaten en initiatieven	pro-contra analyse	delen ideeën strategische marktpositionering	
	vaststellen ambitieniveau	keuze voorkeursvariant	productontwikkeling verkennen en verfijnen strategische marktpositionering	
praktisch	deelnemers in groepjes naar thema	deelnemers in groepjes (gemixt)	focus op recreatie / toerisme	<i>alle deelnemers krijgen een persoonlijke uitnodiging</i>

ideeëncarrousel III

De te ontwikkelen Trajectvisie en –identiteit en het Inrichtings- en Ontsluitingsplan voor het Bels Lijntje zullen vooral breed gedragen plannen dienen te zijn. De interactie met bewoners, gebruikers, ondernemers en stake-holders heeft om die reden vanaf het begin af aan een belangrijk onderdeel van het planproces gevormd.

De eerste ideeëncarrousel richtte zich met name op het verkrijgen van gerichte input voor de Trajectbiografie; in eerste instantie op het completeren van de inventariserende gegevens met betrekking tot cultuurhistorie, landschap, natuur en ecologie, recreatie en toerisme en ruimtelijke plannen en beleid en daarnaast op het in beeld brengen van de potenties en het gedeelde ambitieniveau met betrekking tot de recreatieve en toeristische ontwikkeling van het Bels Lijntje.

Hiertoe is er in drie groepen gesproken over de waarden en potenties van het gebied met betrekking tot cultuurhistorie, ecologie en recreatie en toerisme. De belangrijkste conclusies worden in dit werkdocument weergegeven en zijn meegenomen in het verdere planproces.

TURNHOUT	KNOOP HEIZIJDE
TURNHOUT	KNOOP KLEINE ENGELANDHOEVE
TURNHOUT/RAVELS	KNOOP MERKSPLAS
RAVELS	KNOOP BAARLE-NASSAU-GRENS
BAARLE-NASSAU / BAARLE-HERTOG	KNOOP LOSWAL
ALPHEN-CHAAM	KNOOP STATION ALPHEN KNOOP ALPHEN
GOIRLE	KNOOP DE KIEK
TILBURG	KNOOP KEISTOEP

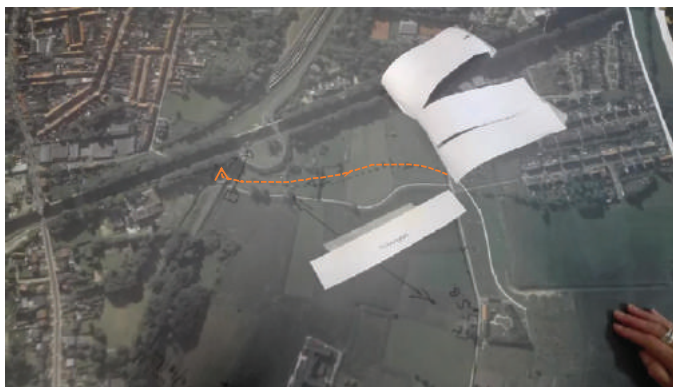
conclusies knoop Uitbreidingsstraat

a) Locatie:

Suggestie om de knoop te verplaatsen naar aan de fietsersbrug. Motivatie hiervoor:

- o Zicht op staketsels van de oude 'ijzeren brug' waar het Bels Lijntje het kanaal kruist. Voor Turnhoutenaars hét symbool bij uitstap van de oude spoorlijn. Vroeger beklom de jeugd vaak de burg en op hete zomerdagen dook men eraf het kanaal in.
- o Hier passeren veel fietsers langs het kanaal. Punt bij uitstap om mensen aan te trekken naar het Bels Lijntje.
- o Het punt ligt ook hoger dan het kanaal dan de knoop aan de uitbreidingsstraat. Geeft een wijds zicht op de omgeving en de verknopingen rondom. Geeft de fietser een visuele indruk van de omgeving en zicht op de 'start' van het Bels Lijntje.
- o Nog dit jaar realiseert men vanuit (het toekomstig park) de Heizijdse Velden een rechtstreeks fietspad naar het kanaal (zie oranje stippellijn aangeduid op de foto hieronder). Dit zorgt opnieuw voor een extra verbinding met de iconische herinneringsplaats en een rechtstreekse verknoping naar de Heizijdse Velden, Stadsboerderij, Veldekeshof....

b) Programmapunten (in volgorde van belangrijkheid):

- o 'Panoramapunt, uitzicht op erfgoed' gecombineerd met 'low tech installatie – beeltenis van de historische plek': dit ter vervanging van een visualisatie van een routehuisje. Men verkiest hier een visualisatie van de ijzerenbrug... hoe het vroeger was (geen infobord) eerder op een visuele verbeeldende manier bvb. zichtpunt op het landschap, plexidoorkijk met daarop tekening van hoe de brug vroeger lag...
- o Podium voor kunsten muziek, theater...: aan de fietsersbrug vormt zich – tgv de vormgeving van de brug – een natuurlijk amfitheater (zie foto volgende pagina). Nu organiseert men hier sporadisch 'een voorstelling' (bvb. openluchtcinema – Mooov wijkt af). De locatie mist wel permanente infrastructuur zoals bvb. elektriciteitsvoorzieningen. Door investeringen in de locatie, biedt deze meer mogelijkheden voor verschillende organisaties.

- o High Tech installatie: in combinatie met de low tech installatie. Bvb. gebruik makend van de camera van je smartphone ga je over de omgeving en krijg je instant te zien hoe het vroeger was (via bvb Layar).
- o Picknick plaats: momenteel bevindt zich al een picknickplaats op deze locatie. Deze wordt beperkt gebruikt. Indien de directe omgeving meer biedt aan de passant, krijgt de picknickplaats ook een meerwaarde.
- o Bijkomende belangrijk aandachtspunt/programmapunt: deze locatie is op zich zeer aantrekkelijk gezien de ligging en de vele aanwezige informatie en bezienswaardigheden. Echter hierin schuilt het risico dat alles voor de passant onoverzichtelijk wordt. Wat men nu blijkbaar al deels ervaart. Deze knoop moet dus ook ontward worden. Een goede signalisatie en duidelijke herkenbaarheid liggen hierbij aan de basis.
- o Ook programmapunt Slow Food Fietscafé kende men toe aan het gerenoveerde Veldekeshof (brasserie). Dit opent op 19/09/2018. Hier ligt de focus op lokaal eten en drinken.
- o Op de kaart duiden we de belangrijkste dichtstbijzijnde aantrekkelijke punten aan (o.a. stadsboerderij, Heizijdse Velden, een toekomstig speelbos, de kaviaarbank, ...).

conclusies knoop Klein Engelandhoeve

a) Locatie: goede locatie om te verknopen naar KE-hoeve en Vennengebied. Wel opletten de Dombergstraat houdt enkele verkeersrisico's in. Een veiliger fietstraject of betere fietsvoorzieningen dringen zich hierbij op.

b) Programmapunten:

- o Gidstocht Bels Lijntje Expeditie Natuur: de focus van de KE-hoeve ligt vooral op natuur en ecologie. De wil bestaat er om dit verder te verdiepen. Het vennengebied staat garant voor een uniek landschap (zowel in NL als in BE). Men ziet dit eerder als dagtochten, eventueel deels met de fiets om van locatie tot locatie te rijden. Eventueel verkorte tocht of specifiek ingevulde tocht om gezinnen met kinderen meer aan te spreken. De KE-hoeve vervult ook een educatieve rol, de doelgroep gezinnen met kinderen spelen hier dus zeker een rol.
- o Picknick afhaalpunt: momenteel bestaat al de mogelijkheid om je picknickmand (met streekproducten) te bestellen en mee te nemen op een wandeling in het gebied. Echter is dit nog (te) weinig bekend of gebruikt. Is zeker ook mogelijk voor fietsers, maar het materiaal moet steeds terug gebracht worden naar de KE-hoeve. Idee om te werken met picknick die klaar staat op een bepaalde locatie? Cfr. De PikNikFabrik in Kalmthout waarbij de picknick je staat op te wachten op een afgesproken locatie. Via een cijfercode krijg je dan toegang tot je bestelling. Zo vermijd je dat je de ganse tijd met de materialen moet zeulen... Zie ook: <http://www.piknikfabrik.be/>
- o Bemand onthaalpunt BL: focus van KE-hoeve blijft ecologie. Toch bestaat er de bereidheid om hier info te verschaffen aan geïnteresseerden. Gezien de goede openingsuren e.d. ontleent de KE-hoeve zicht hiertoe. Belangrijk hierbij is dan wel dat er overkoepelend (over het ganse traject) goede, duidelijke en bruikbare informatie ter beschikking is.
- o Oplaadpunten fiets: reeds 2 beschikbaar, weinig in gebruik.
- o Slow food: de Turnhoutse imkervereniging (<https://www.derossebie.be/>) zetelt in de KE-hoeve. Ook voorziet men er binnenkort een 'slingerkamer' die door de imkers gebruikt kan worden.

conclusies knoop Merksplas

- Het oorspronkelijke nr. van het Station Weelde-Merksplas was 9.
- De ligging van het oude stationsgebouw ligt op een gevaarlijke dwarsverbinding.
Fietsers en wandelaars ondervinden onveilige verkeerssituatie. De plannen die opgemaakt werden betreffende een nieuwe fietsveilige strook worden het komende jaar uitgevoerd aan de Steenweg op Zondereigen.
- Het voormalige stationsgebouw Weelde-Merksplas ligt op Turnhouts grondgebied en fungeert als (vakantie)woning.
- Tegenover het stationsgebouw, grenzend aan het lijntje is een oude picknick plek aanwezig die er verloederd bij ligt. Er wordt geacht dat deze plek heraangelegd kan worden met eenzelfde functie waar een huisje geïntegreerd zou kunnen worden. Toch zijn de meningen verdeeld of de picknickplek niet bij het grensstation gelokaliseerd moet worden.
- De focus moet liggen op een rustpunt die info biedt over de historie van het stationsgebouw Weelde-Merksplas en de context die de dwarsverbinding biedt
- De Ponyhoeve wordt als interessant punt genoemd waar programmering als landbouw leerpad aan gekoppeld kan worden. Er schijnt verrommeling te zijn bij de erfgrans waarbij stobalen en andere ruimtelijke elementen verspreid liggen over een bepaalde zone.
- Routehuisje Merksplas zou een mooi rustpunt zijn waar gepicknickt kan worden en info gedeeld wordt over waar de dwarsverbinding naartoe kan leiden adhv. een overzichtskaart.
- Er is grote belangstelling naar detaillering in materialisatie; dit vooral bij de dwarsverbindingen.

conclusies knoop station Alphen

- Het station van Alphen is vandaag de dag niet meer zichtbaar. Slechts twee dienstwoningen herinneren nu nog aan de plek.
- Op de locatie waar het oude stationsgebouw stond ligt nu een parkeerplaats en waar wachthuisje 16 stond ligt nu een klein pleintje, recent samen met de buurt als speelplek heringericht.
- Vanuit het initiatief van het bijenlint is er een initiatief om op deze locatie een bijenhotel te maken.
- Naast het voormalige station ligt café Welkom, schuin hier tegenover café De Statie. Dit is een van de weinige plekken direct langs het lijntje waar recreanten nu wat kunnen eten/drinken.
- Plaatsing van wachthuisje 16 op de oude locatie wordt als positief beoordeeld. Aandachtspunt vormt de net opgeleverde speelplek.
- Idee is om de locatie van het wachthuisje en het oude station te linken aan het centrum door bijvoorbeeld samen met het cultureel centrum van Alphen hier evenementen, exposities en bv. jaarmarkt te organiseren. Ook kan bij het huisje of station informatie worden gegeven over cultureel Alphen.
- Alternatieve locaties voor het wachthuisje zijn tijdens de workshop onderzocht maar de oorspronkelijke plek lijkt toch de meeste potentie te hebben.
- Voorgesteld wordt om ook het oude station of perron te verbeelden en om de koppeling met het wachthuisje te leggen.
- De plek waar het lijntje nu eindigt bij de Nieuwstraat zou gemarkeerd kunnen worden met een stootblok.

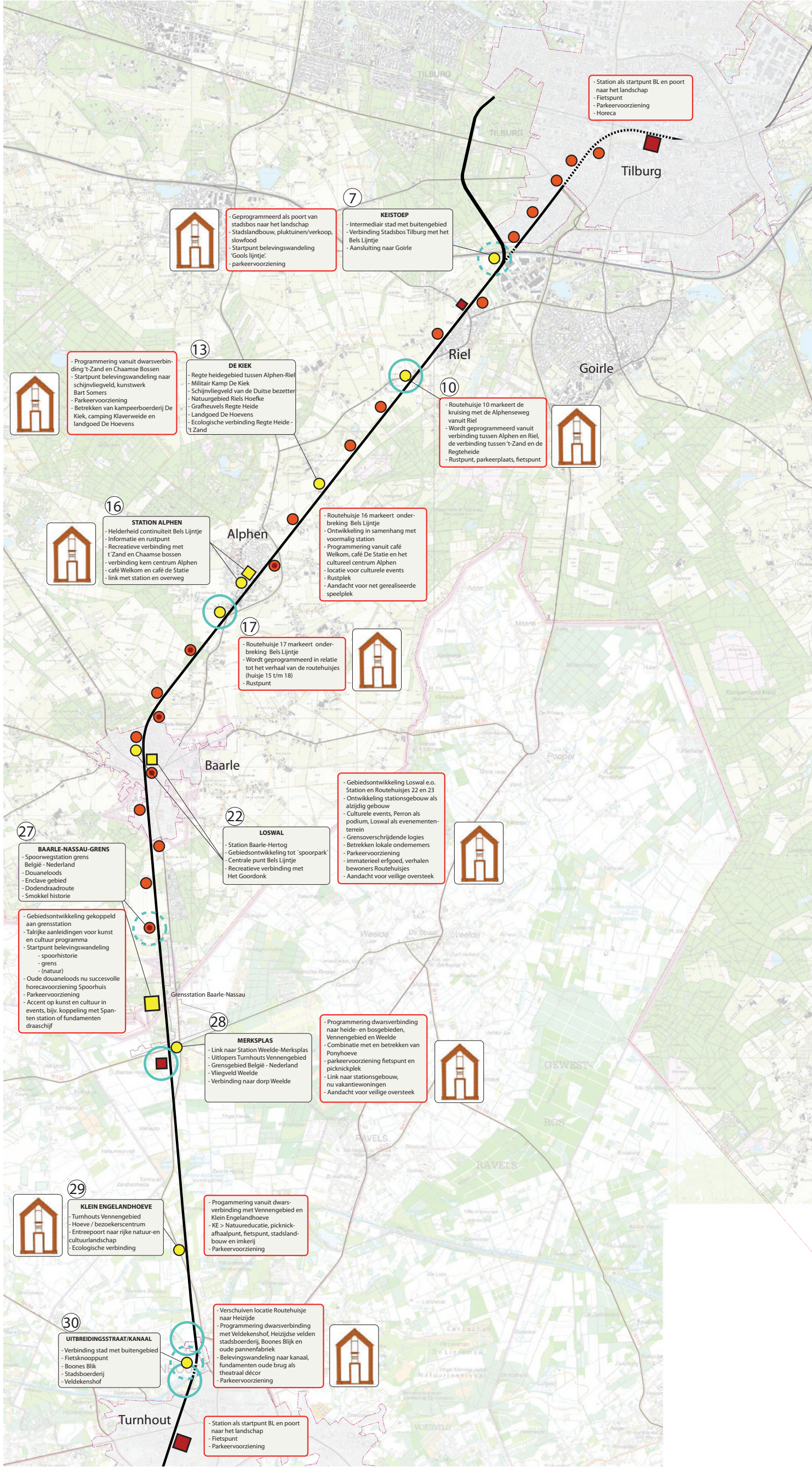
conclusies knoop Baarle-Nassau grens

- Algemene feedback in deze groep was duidelijk; Ontwikkel het gehele gebied rondom het grensstation en koppel daar een volledig programma aan.
Routehuisje 27 is overbodig en biedt geen toegevoegde waarde.
Het kristallisatiepunt moet het vroegere grensstation zijn!
- Er zijn heel wat interessante spelers in deze omgeving die terug een betekenis kunnen krijgen met daaraan gekoppeld programma zoals het klooster, houtwallenlandschap, douaneloods, duikers, restanten van de draaischijf, ...
- Het Noordelijk gedeelte van het emplacement zou meer het programma rust en ruimte kunnen krijgen waarbij het zuidelijk en Belgisch gedeelte van het emplacement kunst en cultuur kan omvatten.
- Er wordt een avonturenpad geopperd als suggestie om de gehele site van het grensstation terug beleefbaar te maken. Daarbij staat ondernemerschap ook centraal. Dit avonturenpad zou een aftakking vanaf het Bels lijntje kunnen zijn waarbij alle elementen rondom het grensstation meegenomen worden en zo een recreatieve en educatieve route vormen.
- De oude douaneloods is nu beter bekend als het spoorhuis, een gezellige bistro langs het Bels Lijntje. Ook zit er een bijhorende meubel- en interieurzaak in.
Ideaal om een rustpunt te creëren.
- Er werden drie hoofdtopics vooropgesteld die een plaats zouden moeten krijgen aan het voormalige spooreplacement; interactieve kunstinstallatie, oplaadpunt voor fietsen bij het spoorhuis, podium waar kunst, muziek en theater een plaats kunnen krijgen (eventueel onder de spanten) en een unieke logies plek

conclusies knoop Kwaalburg

- Om de 'missing-link' van het Bels Lijntje, ter plaatse van het bedrijventerrein, zichtbaar te maken wordt de plaatsing van een extra wachthuisje aan de zuidkant van Alphen als positief ervaren.

De beide huisjes markeren het begin/eind van het onderbroken lijntje en geven de bezoeker informatie over de alternatieve route door Alphen heen.
- Met de plaatsing van wachthuisje 17 komen er op korte afstand van elkaar vier huisjes te staan. Twee originele, nummers 15 en 18 en twee nieuwe 16 en 17. Wachthuisje 17 kan gebruikt worden om de bezoeker te informeren over de historie van de wachthuisjes bij de overgangen met het spoor.

- Station als startpunt BL en poort naar het landschap
- Fietspunt
- Parkeervoorziening
- Horeca

- Geprogrammeerd als poort van stadsbos naar het landschap
- Stadslandbouw, pluktuinen/verkoop, slowfood
- Startpunt belevingswandeling 'Gools lijntje'.
- parkeervoorziening

7 KEISTOEP
- Intermediair stad met buitengebied
- Verbinding Stadsbos Tilburg met het Bels Lijntje
- Aansluiting naar Goirle

- Programmering vanuit dwarsverbinding t-Zand en Chaamse Bossen
- Startpunt belevingswandeling naar schijnvliegveld, kunstwerk Bart Somers
- Parkeervoorziening
- Betrekken van kampeerboerderij De Kiek, camping Klaverweide en landgoed De Hoevens

13 DE KIEK
- Regte heidegebied tussen Alphen-Riel
- Militair Kamp De Kiek
- Schijnvliegveld van de Duitse bezetter
- Natuurgebied Riels Hoefke
- Grafheuvels Regte Heide
- Landgoed De Hoevens
- Ecologische verbinding Regte Heide - t-Zand

10
- Routehuisje 10 markeert de kruising met de Alphenseweg vanuit Riel
- Wordt geprogrammeerd vanuit verbinding tussen Alphen en Riel, de verbinding tussen t-Zand en de Regteheide
- Rustpunt, parkeerplaats, fietspunt

16 STATION ALPHEN
- Helderheid continuïteit Bels Lijntje
- Informatie en rustpunt
- Recreatieve verbinding met t-Zand en Chaamse bossen
- verbinding kern centrum Alphen
- café Welkom en café de Statie
- link met station en overweg

17
- Routehuisje 17 markeert onderbreking Bels Lijntje
- Wordt geprogrammeerd in relatie tot het verhaal van de routehuisjes (huisje 15 t/m 18)
- Rustpunt

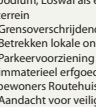

16
- Routehuisje 16 markeert onderbreking Bels Lijntje
- Ontwikkeling in samenhang met voormalig station
- Programmering vanuit café Welkom, café De Statie en het cultureel centrum Alphen
- locatie voor culturele events
- Rustplek
- Aandacht voor net gereïseerde speelplek

27 BAARLE-NASSAU-GRENS
- Spoorwegstation grens België - Nederland
- Douaneloods
- Enclave gebied
- Dodendraadroute
- Smokkel historie

22 LOSWAL
- Station Baarle-Hertog
- Gebiedsontwikkeling tot 'spoorpark'
- Centrale punt Bels Lijntje
- Recreatieve verbinding met Het Goordonk

- Gebiedsontwikkeling Loswal e.o. Station en Routehuisjes 22 en 23
- Ontwikkeling stationsgebouw als zijdeling gebouw
- Culturele events, Perron als podium, Loswal als evenemententerrein
- Grensoverschrijdende logies
- Betrekken lokale ondernemers
- Parkeervoorziening
- immaterieel erfgoed, verhalen bewoners Routehuisjes
- Aandacht voor veilige oversteek

- Gebiedsontwikkeling gekoppeld aan grensstation
- Talrijke aanleidingen voor kunst en cultuur programma
- Startpunt belevingswandeling
- spoorhistorie
- grens
- (natuur)
- Oude douaneloods nu succesvolle horecavoorziening Spoorhuis
- Parkeervoorziening
- Accent op kunst en cultuur in events, bijv. koppeling met Spanen station of fundamente draaschijf

28 MERKSPLAS
- Link naar Station Weelde-Merksplas
- Uitlopers Turnhouts Vennengebied
- Grensgebied België - Nederland
- Vliegveld Weelde
- Verbinding naar dorp Weelde

- Programmering dwarsverbinding naar heide- en bosgebieden, Vennengebied en Weelde
- Combinatie met en betrekken van Poryhoeve
- parkeervoorziening fietspunt en picknickplek
- Link naar stationsgebouw, nu vakantiehuizen
- Aandacht voor veilige oversteek

29 KLEIN ENGLANDHOEVE
- Turnhouts Vennengebied
- Hoeve / bezoekerscentrum
- Entreepoort naar rijke natuur-en cultuurlandschap
- Ecologische verbinding

- Programmering vanuit dwarsverbinding met Vennengebied en Klein Engelandhoeve
- KE -> Natuureducatie, picknick-afhaalpunt, fietspunt, stadslandbouw en imkerij
- Parkeervoorziening

30 UITBREIDINGSSTRAAT/KANAAL
- Verbinding stad met buitengebied
- Fietsknooppunt
- Boones Blik
- Stadsboerderij
- Veldekenshof

- Verschuiven locatie Routehuisje naar Heizijde
- Programmering dwarsverbinding met Veldekenshof, Heizijde velden stadsboerderij, Boones Blik en oude pannenfabriek
- Belevingswandeling naar kanaal, fundamente oude brug als theatraal décor
- Parkeervoorziening

- Station als startpunt BL en poort naar het landschap
- Fietspunt
- Parkeervoorziening

conclusies knoop Loswal

- Het voormalige stationsgebouw, nu als restaurant in gebruik, is een markant bouwwerk in het centrum van Baarle. In de huidige situatie is het stationsgebouw met name georiënteerd op de Stationsstraat en niet op de Loswal, de zijde waar vroeger de trein aan het perron stopte en waar een klein rangeerterrein lag. De Loswal is nu in gebruik als parkeerplaats. Met herontwikkeling van het oude stationsgebouw kan de huidige achterkant ontwikkeld worden tot (tweede) voorkant.
- De eigenaar van het stationsgebouw is de oud beroepsrenner Teun van Vliet, een 'fiets-experience' in het oude stationsgebouw wordt als optie voor invulling genoemd.
- Idee is om het oude perron te herstellen, compleet met spanten en stationsklok. De locatie kan dienst doen als terras maar ook als podium voor evenementen. Het terrein van de Loswal krijgt hiermee een dubbelfunctie als parkeerterrein en evenementenplein.
- De grens loopt nu dwars over de Loswal en het voormalige stationsgebied. Het idee werd geopperd om hier een ludieke logies te maken. Aan weerszijde van de grens komen een Nederlandse en Belgische wagon te staan weke als B&B worden ingezet.
- Voorgesteld wordt om middels een 'soundscape' de trein weer volgens de oude dienstregeling te laten rijden langs het station.
- De Loswal en omgeving worden momenteel al beschouwd als potentiële ontwikkelingslocatie. Met een oriëntatie van mogelijk nieuwe functies aan de Loswal kan het Bels Lijntje een meer centrale ligging in het centrum van Baarle krijgen
- De oversteek aan de Chaamseweg is momenteel onoverzichtelijk en onveilig. Op deze positie stond het wacht- of routehuisje nummer 22. Met de plaatsing van een 'nieuw' huisje op deze locatie kan de directe omgeving en onveilige oversteek aangepakt kunnen worden. Met de komst van een toekomstige rondweg neemt de verkeerstintensiteit hier af en zou het fietspad van het Bels Lijntje wellicht in de voorrang kunnen liggen.
- Wachthuisje 23 is een nog behouden origineel huisje. Ook hier zou de oversteek met de Pastoor de Katerstraat verbeterd kunnen worden.
- Immaterieel erfgoed: Miet de Grauw en Ton Koolen woonde tot hoge leeftijd in het oude stationsgebouw, zij waren tot het einde toe de bewakers van de overwegen aan de Chaamseweg, de Pastoor de Katerstraat en de Leliestraat. In Baarle zijn zij een begrip.

conclusies knoop de Kiek

- routhuisje 13 / de Kiek markeert in eerste instantie de verknoping van het Bels Lijntje met een belangrijke dwarsverbinding Oosterwijksestraat / Loo-neind in de richting van respectievelijk 't Zand / Chaamse Bossen en landgoed de Hoevens en heeft in die zin veel potentie;
- schijnvliegveld de Kiek en de locatie waar men van plan is een houten vliegtuig te situeren als verwijzing naar het schijnvliegveld,, ontworpen door beeldend kunstenaar Bart Somers en gefinancierd door de gemeenten Goirle en Alphen / Chaam, liggen vlakbij en zijn vanaf dit punt per fiets en te voet goed bereikbaar;
- de preciese locatie van het routhuisje ligt op een private kavel; de keuze voor een plek aan de andere zijde van het Bels Lijntje, tussen de Tilburgse Baan en het Bels Lijntje lijkt voor de hand liggend;
- aan deze zijde van het Bels Lijntje liggen Kampeerboerderij de Kiek en Minicamping Klaverweide. Het is van belang de ondernemers van beiden te betrekken bij de ontwikkeling van routhuisje 13;
- programmatisch zullen de toevoegingen aan routhuisje 13 met name bestaan uit verwijzingen naar de natuurgebieden in het achterland en de Kampeerboerderij en Minicamping;
- routhuisje 13 zou een mooi begin zijn van een belevingswandeling naar de bunker en schijnvliegveld de Kiek.

conclusies knoop Stadsbos Keistoep

- de ligging van routhuisje 7 / de Keistoep valt samen met de locatie die in de plannen voor het Stadsbos worden beschreven als Poort naar het Stadsbos; andersom kunnen ze worden opgevat als Poort vanuit het Stadsbos naar het landschap;
- de ligging van de Keihoef (vlakbij de snelweg en verder slecht ontsloten) maakt dat deze plek niet geschikt wordt geacht voor een intensief programma als horeca en fietsverhuur, hetgeen je veeleer in het Stadsbos zou verwachten;
- wel wordt de locatie geschikt geacht voor een programma dat een soort aankondiging kan zijn van het buitengebied / de natuur, als pluktuinen, stadslandbouw, aquaponics en daaraan gekoppelde verkooppunten en zachte horeca;
- de plek heeft naast een betekenis als Poort naar het Stadsbos en andersom van het Stadsbos naar het landschap ook een betekenis omdat hier het oorspronkelijke spoor van het Bels Lijntje naar Tilburg, het latere spoor van het Bels Lijntje naar Tilburg en de afsplitsing van het Bels Lijntje naar Goirle zich verknopen.
- het vroegere spoor naar Goirle is nu een zandpad beplant met eikenbomen en heeft in potentie een betekenis als wandelroute naar de haven van Goirle. Hiertoe moet een belangrijke barrière, zijnde het kruisen van de rijksweg, worden geslecht;
- voor het Stadsbos wordt aan een inrichtingsplan gewerkt binnen de gemeente Tilburg. Het is van belang dat beiden plannen elkaar gaan versterken en dat er een samenhang ontstaat in beeldtaal;
- routhuisje 7 zou een mooi startpunt zijn van belevingswandelingen.

Bels Lijntje

Gepubliceerd door Wendy Carnier [?] · 10 september om 17:00 · 🌐

Over één ding zijn we het met z'n allen eens: het spoorverleden moet terug zichtbaarder op het Bels Lijntje! 🌞🌞🌞 Wat denken jullie hiervan??? 🗣️ of 🙌 Op enkele belangrijke verknopingspunten plaatsen we een 'verbeelding' van de originele routehuisjes... Een identieke genummerde herinnering waarvan de invulling varieert van de locatie met verwijzing naar het interessante achterland.

713

Bereikte mensen

48

Betrokkenheidsacties

173

Klikken

[Meer statistieken bekijken](#)

[Bericht promoten](#)

👍❤️ 31

6 opmerkingen 3 keer gedeeld

👍 Leuk

💬 Opmerking plaatsen

🔄 Delen

Bels Lijntje voelt zich 😊 erkentelijk.

Gepubliceerd door Wendy Carnier [?] · 27 augustus om 15:27 · 🌐

Deze ochtend organiseerden we opnieuw een ideeëncarrousel... 🤯 En wat een opkomst! Heel wat aanwezigen: vakantiemakers, heemkundig specialisten, natuurkenners, ondernemers... Allen enthousiast om mee te schrijven aan de toekomstplannen voor het Bels Lijntje. Volgens mij allen de ideale partners om mee aan tafel te zitten. 🙌👍

Bels Lijntje

Gepubliceerd door Wendy Carnier [?] · 8 september om 10:15 · 🌐

Moedig zo fietsen van Turnhout naar Tilburg! (en ook omgedraaid) 🚲🚲 Aangekomen in de Tilburg Spoorzone blijf je volledig in die spoorfeer. Een lekker hapje 🍷 of drankje in Eetbar De Wagon? Da's in een écht treinstel! Of eerder uitgebreid dineren in De Houtloods? Het oudste gebouw van de spoorzone. En... wist je dat De Houtloods dateert uit 1867? Toevallig hetzelfde geboortjaar als het Bels Lijntje!

Bron foto: Eetbar de Wagon

788

Bereikte mensen

34

Betrokkenheidsacties

127

Klikken

[Meer statistieken bekijken](#)

[Bericht promoten](#)

👍❤️ Chantal Dierckx, Louis Aerts en 19 anderen

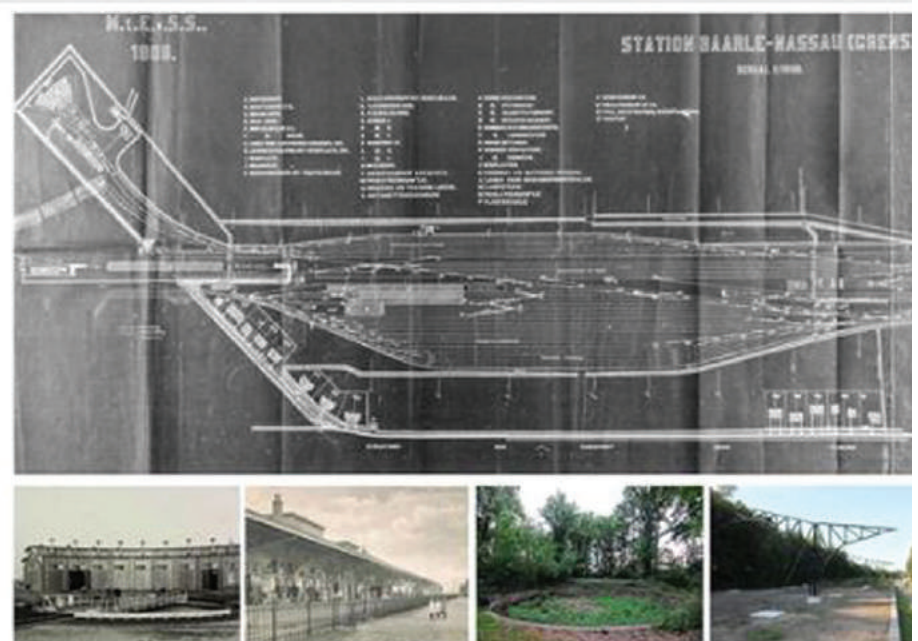
1 opmerking 5 keer gedeeld

Bels Lijntje

Gepubliceerd door Wendy Carnier [?] · 10 augustus om 15:45 · 🌐

Het voormalige grensstation in Baarle-Nassau, da's echt een verhaal op zich! 🏠🤯🤯🤯 Men zag de toekomst groots voor het Bels Lijntje! Dus er moest een omvangrijk grensstation komen. De plannen in 1903 namen reusachtige proporties aan. Midden in de hei verscheen een kolossaal complex: een spooreplacement, ontsmettingsgebouw, douanecomplex, pompgebouw met eigen watertoren, een serie dienstwoningen, quarantainestallen, een takkenbosloods. En meest opvallend toch wel: de locomotievenloods met daarvoor de enorme draaischijf van 18 meter doorsnede en een stationsgebouw in art deco-stijl van maar liefst 164 meter dat half in Nederland en half in België stond. Nu nog moeilijk voor te stellen... het meeste is verdwenen. Misschien te overwegen om dit enorme station op een manier terug tot leven te roepen? 🇳🇱🇧🇪

SOCIAL MEDIA

facebook

Het creëren van draagvlak onder de bewoners, gebruikers, ondernemers en stake-holders moet een organisch proces moet zijn. Een doordachte en consequente communicatie richting betrokkenen gedurende het proces kan hier in belangrijke mate aan bijdragen.

Sociale media kunnen een zeer sterk middel vormen om van het begin af aan deze participatie te stimuleren.

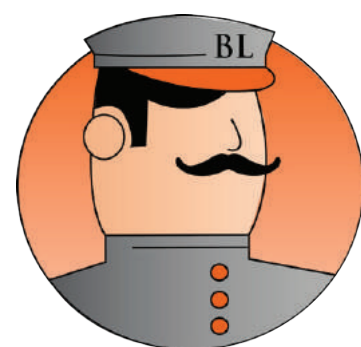
Hiertoe is besloten een facebookpagina Bels Lijntje te lanceren met als icoon Philippe, de stationschef, die onss meeneemt op zijn reizen en verhaalt over het Bels Lijntje.

Een aantal malen per week worden nieuwtjes met betrekking tot het planproces van de Trajectvisie en –identiteit en het Inrichtings- en Ontsluitingsplan voor het Bels Lijntje gepost, om een breed draagvlak te creëren.

De facebookpagina waartoe eerder is besloten is gelanceerd.

Philippe, de stationschef, speelt hierbij een centrale rol. Wekelijks worden posts voorzien, waarin Philippe verhalen en weetjes over het Bels Lijntje, over initiatieven en gebeurtenissen langs het Bels Lijntje en over het planproces van de Trajectvisie en –identiteit en het Inrichtings- en Ontsluitingsplan voor het Bels Lijntje met betrokken bewoners, gebruikers, ondernemers en stake-holders deelt.

Alles is er op gericht een breed draagvlak te creëren voor de plannen.

COLOFON

coördinerend opdrachtgevers:

Toerisme Provincie Antwerpen
Toerismehuis 't Steentje
Grote Markt 44
2300 TURNHOUT
T : +3214408267
M : +32473333570

participerend opdrachtgevers:

Regionaal Landschap Grote en Kleine Nete
Stad Turnhout
gemeente Ravels
gemeente Baarle-Nassau
gemeente Baarle-Hertog
gemeente Alphen-Chaam
gemeente Goirle
gemeente Tilburg

planbureaus:

MTD landschapsarchitecten
Zuid-Willemsvaart 142
postbus 5225
5201 GE 'S-HERTOGENBOSCH
NEDERLAND
T: +31736125033

IDEA consult
Jozef II-straat 40
postbus 1000
BRUSSEL
BELGIE
T: +3222821710

